

LIBRARY OF EDWARDS
MAR 1 'O 1981
UNIVERSITY OF TORONTO
DIXON HALL

دانش و فن

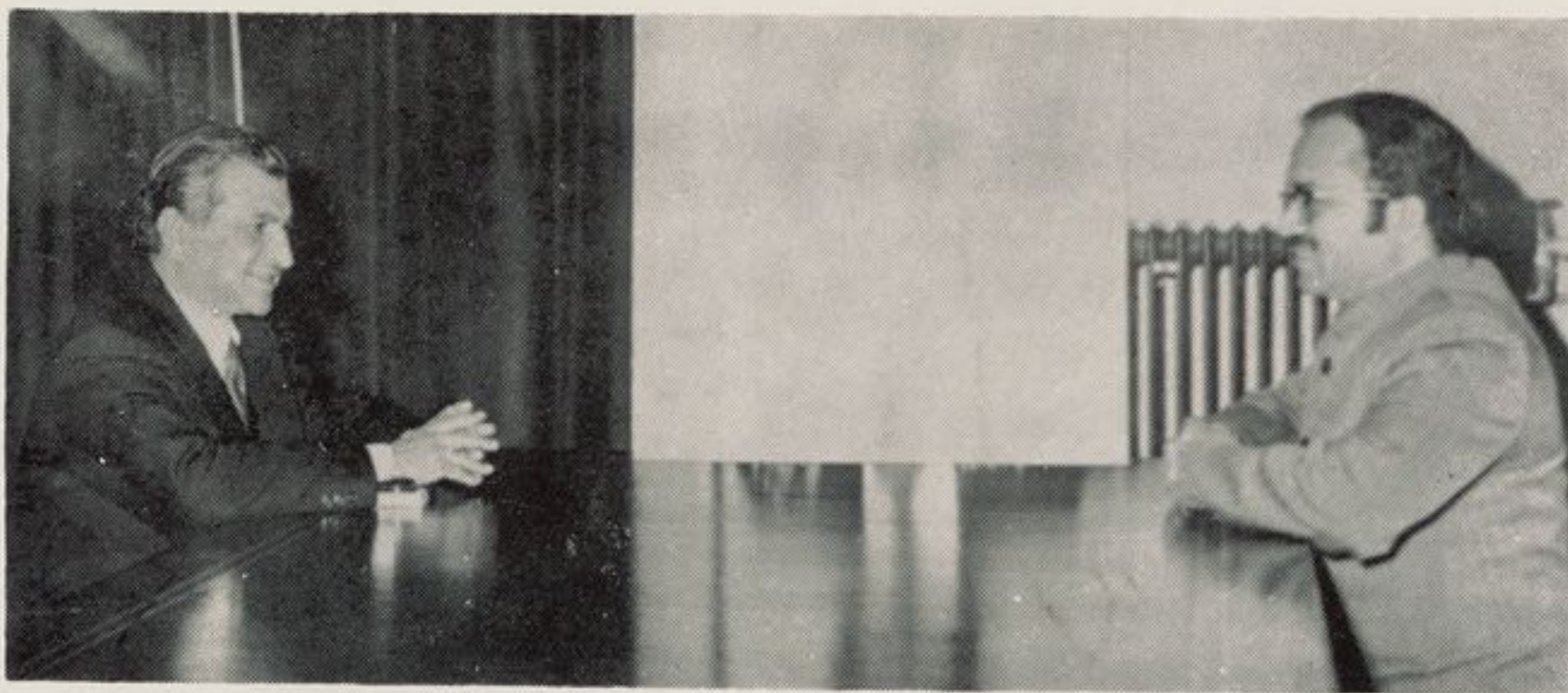
اطلاعات تخصصی

شنبه ۴ دلو ۱۳۵۹
۲۴ فبروری ۱۹۸۱
سال ۳۳
شماره (۴۳ - ۴۴)

Ketabton.com

د افغانستان د خلق د دموکراتیک گوند د مرکزی کمیټې عهومی منشي دانقلابی شورا رئیس او صدراعظم ببرک کارمل، هند ی ژورنالست او افغانستان پیژند و نکسی د کتوروی بیوید یک دانقلابی شو را په مقررکی منلی او خبری ور سره کوی

اقتدار و قانع مهمه مخته

کمیټې د عمو می منشي د افغانستان د دمو کرا تیک جمهوریت د انقلابی شورا رئیس او صدراعظم ببرک کارمل له خوا په کابل کی د مغلستان د خلکو د جمهوریت د لوی سفیر او فوق العاده نماینده په توگه د پونت ساکین شمساک دار سورن اگریمان چی د هغه هیواد دولت له خوا غوښتل شوی و په دی ورو سټیو وختوکی صادر شویدی.

برجسته حزبی ومامور ین عالیرتبه دولتی، اعضای شوون اسلامی، برخی از علما و روحانیون و بعضی از روسا و اعضای کور دیپلوماتیک کشورهای اسلامی مقیم کابل اشتراک ورزیده بودند.

انقلابی بدین مناسبت ترتیب یافته بود، ببرک کارمل منشي عمو می کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان، رئیس شورای انقلابی و صدراعظم، اعضای بیرونی سیاستی و منشي های کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان، اعضای کمیته مرکزی و اعضای هیات رئیسه و شورای انقلابی و اعضای شو رای و زیران و کدر های

روز میلاد مسعود حضرت سرور کاینات محمد مصطفی (ص) روز ۲۷ جدی با برگزاری مراسم و محافل شانداري در سر تاسر کشور تجلیل شد. در محفل شکو همندي که قبل از ظهر روز ۲۷ جدی از طرف ریاست عمو می شو ون اسلامی جمهور ی دمو کرا تیک افغانستان در قصر دلکشای مقرر شـوـرای

د افغانستان د خلق دموکراتیک گوند د مرکزی کمیټې عهومی منشي د افغانستان د دموکراتیک

د بهرنیو چارو دوزارت د اطلاعاتو مدیریت خبر را کوی د افغانستان د خلق دموکراتیک گوند د مرکزی

عبدالرشید آرین حین ایراد مطالبی در مراسم روز میلاد حضرت محمد مصطفی (ص) پیا مبر بزرگ اسلام در قصر دلکشای مقرر شورای انقلابی

رونالد ریگن په نامه واشنگتن ته د مبارکي ټیلیگرام مخابره شويدي. پدي ټیلیگرام کی هیله څرگنده شويده چی د دوی دوامنی به دوران کی د افغانستان د دموکراتیک جمهوریت او د امریکا د متحده ایالاتو ترمنځ اړیکي د دواړو هیوادو د خلکو د نړیوالی سولی او دیتانت په گټه عادی حالت غوره کړی .

اسناد تحویلده می هفتاد عراده موتر زیل یکصدو سی کمک بلاعوض دولت دوست جمهوری دموکراتیک خلق مجارستان قبل از طهر ۲۹ جدي طی مراسمی توسط دیزو کیش سفیر کبیر آنکشور مقیم کابل به شیر جان مزدوریار وزیر ترانسپورت و توریزم تسلیم داده شد .

دعای روغتیا وزیر کله چی د طب د لوړو زده کړو دانستیتوت د فارغانو سره خبری کوی .

د شوروی جمهوریتو نو د اتحاد د روغتیا نندار تون چی د عامی روغتیا په برخه کی د هغه هیواد د زیاتو بریا لیتو بونو بنسکار ندوی دی د جدي په ۲۸ نیټه د عامی روغتیا د وزیر پوهاند ډاکتر محمد ابراهیم عظیم له خوا دوقایوی طب د ریاست په تالارکی پرانستل شو .

وزیر تجارت و وزیر ترا نسپورت و توریزم در ضیافتیکه به مناسبت تحویلدهی اسناد موتر های زیل از طرف سفیر کبیر مجارستان در کابل ترتیب شده بود .

با احترام میلاد مسعود حضرت سرور کائنات محمد مصطفی (ص) و شروع قرن ۱۵ هجری قمری نظر به هدایت هیات رئیسه شورای انقلابی، څارنوالی اختصاصی انقلابی برهائی یکتعداد متهمین سیاسی تصمیم گرفت .

پروتوکول همکار ی درزمینه مسئولین تدریسی واداری و کمیته های سازمان دموکراتیک جوانان افغانستان در موسسات تحصیلات عالی و مسلکی روز پنجشنبه بین وزارت تحصیلات عالی و مسلکی و سازمان دموکراتیک جوانان افغانستان امضاء گردید.

جمهوریت د انقلابی شورا رئیس اوسدراعظم ببرک کارمل د جدي په ۲۹ نیټه یوهندی ژور نالیست او مشهور افغانستان پیژندو نکي ډاکتر وی ، پی ویدیک د انقلابی شورا په مقر کی ومانه او له هغه سره یی د دوستی په فضاکی د علاقې وړ مسالو په باب خبری وکړی .

پوهنمل گلداد و زیر تحصیلات عالی و مسلکی و منشی کمیته مرکزی سازمان دموکراتیک جوانان افغانستان حین امضای پروتوکول .

د طب د لوړو بنوونو دانستیتوت لومړی دوره فارغان د جدي په دوهمه نیټه له غرمی مخکی دمراسمو به ترڅ کی د عامی روغتیا وزیر پوهاند ډاکتر محمد ابراهیم عظیم ته د وقایوی طب د ریاست د کتابتون په تالارکی ور وپیژندل شول .

د افغانستان د خلق دموکراتیک گوند د مرکزی کمیته د عمومی منشی ، د افغانستان دموکراتیک جمهوریت د انقلابی شورا د رئیس او صدراعظم ببرک کارمل لخوا د امریکا د متحده ایالاتو د جمهوریت ریاست د څوکی د نیولو له امله د

اعلامیه حکومت

جمهوری دموکراتیک

افغانستان

کابل ۲۸ جدی (ب):
حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان یکبار دیگر لازم میدانند تا موضوع خود را در مورد به اصطلاح قضیه مهاجرین افغانی حسب آبی شرح نماید:

تحولات مثبتی که در افغانستان در مرحله جدید انقلاب تور بر راه افتاده است از طرف توده های وسیع مردم زحمتکش کشور بیش از پیش در کشور مورد پشتیبانی قرار میگیرد. این تحولات بیانگر تحکیم حکومت مردمی، انکشاف اقتصادی، تطبیق اصلاحات ارضی و استقرار نظم و قانون و اعاده اوضاع در کشور میباشد.

کنفرانس نیروهای ملی و وطن پرست که اخیراً در شهر کابل به منظور پایه گذاری جنبه وسیع ملی پدر وطن به اشتراک همه قشرها و گروه های جامعه ما بدور این محور واحد دایر گردید، واقعه بس مهمی بوده است، پشتیبانی مردم اعم از تمام ملیت ها، اقوام قبایل و تمام وطن پرستان از سیاست حزب دموکراتیک خلق افغانستان و حکومت انقلابی بطور درخشان وقانع کننده طی ملاقات های اخیر ببار کار عملی منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان، رئیس شورای انقلابی و صدراعظم با نمایندگان مردم ولایات بامیان، جوزجان، غور،

نیمروز، پکتیا، پکتیکا، فراه و غیره جاها و رهبران و سفیدان قبایل و نمایندگان روحانیون واضح و آشکار گردید.

مظهر عملی دیگر این پشتیبانی و دلیل استقرار او ضاع در کشور عمده دسته جمعی کسان است که به علت حالت ترس و وحشت حکومت حقیقتاً تله امین قبیل از ششم جدی سال ۱۳۵۸ وطن را ترک گفته بودند. تنها درین او آخر ده ها هزار نفر از باشندگان شهرها و روستاها بوطن برگشتند و میزبانان این عودت هارو ز بروز در حال افزایش است، ولی در نتیجه اثرات تبلیغات سوء و دروغین دشمنان انقلاب تور قسمتی از افغان هاییکه از وطن رفته بودند تا هنوز در خارج کشور باقی مانده اند.

حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان در حالیکه از صمیم قلب آرزو میکند که آنها نیز هر چه زود تر به وطن، خانه و خانواده های خود بپیوندند یکبار دیگر به تمام هموطنان و فرزندان این کشور که موقتاً در نتیجه تبلیغات فریبنده و تعدی های سابق به غربت افتاده اند دعوت مینماید تا بوطن برگشته و از فیصله حکومت افغانستان مبنی بر عفو عمومی آنها بیکه دست های شان به خون هموطنان شان آلوده نشده باشند استغاده کنند. این عفو بقیه در صفحه ۲۶

اعلامیه وزارت امور خارجه

جمهوری دموکراتیک افغانستان

وسایل تحقق حقوق انکار ناپذیر عرب فلسطین بشمول حق تشکیل يك دولت مستقل و آزادی شهرقدس تشکیل میدهد.

اجلاس سران کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی تصادم ترازیک بین عراق و ایران را نیز طرح نمایند.

کنفرانس باید راهی برای حل صلح آمیز این بر خورد پیدا نماید. تحکیم و توسعه نیروهای کشورهای برادر اسلامی در نهایت امر باید نتیجه عمده این کنفرانس باشد. همچنان معلوم گردیده است که بعضی از حلقه های ارتجاعی و بر سر اقتدار بر برخی از کشورهای اسلامی تمایل دارند تا بار دیگر در اجلاس سران سازمان کنفرانس اسلامی به اصطلاح (مسائل افغانستان) را بگنجانند. آشکار است که این تلاش هرگز ارتباطی با منافع کشورهای اسلامی نداشته و صرف در و خامت بیشتر اوضاع اطراف افغانستان کمک نمود و صرف به منظور دامن زدن تبلیغات ضد افغانستان و ضد اتحاد شوروی به راه می افتد.

اینکه وضع در افغانستان چیست کاملاً موضوع داخلی کشور ما بوده و هرگز خطری را متوجه صلح و امن منطقه و جهان نمیسازد. هیچگونه منازعه میان افغانستان و پاکستان و افغانستان و ایران وجود ندارد. جمهوری دموکراتیک افغانستان هیچگونه ادعای ارضی بر این کشورها ندارد. البته این واقعیت دارد که بعضی پرابلم ها توسط باند های ضد انقلابی بقیه در صفحه ۲۶

کابل ۲۸ جدی (ب)
وزارت امور خارجه جمهوری دموکراتیک افغانستان اعلامیه ذیل را در ارتباط با اجلاس سران کشورهای سازمان کنفرانس اسلامی که در پاریس ۱۹۸۱ در مکه معظمه دایر میگردد، به نشر می نماید.

اجلاس قریب الو قسوع سازمان کنفرانس اسلامی در یک لحظه بسیار حساس و متشنج تاریخ جهان اسلام و منطقه شرق میانه در زمانی دایر میگردد که امپریالیزم به خصوص امپریالیزم امریکا و صهیونیسم فاعلان نقشه هایی را که صلح منطقه و جهان را به صورت کل مورد تهدید قرار داده تعقیب می نمایند.

حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان عقیده دارد که کشورهای جهان اسلام بهتر است توجه خود را با اینکه چگونگی مهمترین مشکلات و مسایل داغ این کشورها حل گردد متمرکز نمایند، مسایلی کسه از تجاوز اسرائیل، اشغال سرزمین های عربی، مانور های جداگانه اسرائیل، مصر و امریکا ناشی می شود.

آنها باید تجاوز مسیحانه امپریالیزم امریکا و سایر اشکال فشار بر خلق برادر عرب را تقبیح نموده، بیرون شدن فوری نیروهای نظامی و بحری امریکا را از خلیج وانحلال پایگاه های نظامی آنها درین منطقه مطالبه نمایند. همچنان آنها باید تقاضا کنند که جلو توسعه رخنه نظامی خارج در شرق میان و شرق نزدیک گرفته شود. یکی از مسایل بسیار عاجل را جستجوی راه ها و

درين شماره

د افغانستان دموکراتیک جمهوریت داساسی اصولودانمی مادی دمندرج حکم سره سم
د افغانستان دموکراتیک جمهوریت وسله وال پوځ مؤظف دی چی دنور انقلاب له گټو ،
ملی استقلال ، دځمکی وحدت او تمامیت اوملی حاکمیت نه دفاع کوی .

شنبه ۴ دلو ۱۳۰۹ ، ۲۴ جنوری ۱۹۸۱

دهیواداو خلکو دگټو دفاع دهر وطنپال وظیفه ده

اعلامیه حکومت جمهوری دموکراتیک

افغانستان

• • •

اعلامیه وزارت امور خارجه جمهوری

دموکراتیک افغانستان

• • •

دیگر قلمت چوب و مواد سوخت در شهر

کابل رفع گردیده است

• • •

پارلیامنتی مرکز گروکودیل جهان

• • •

تگر شی به سینمای شوروی این سینمای

انسانی

• • •

چشم هرگ

• • •

عصر مادوران پرواز زنان بسوی قلل سر

بلند آزادی وعدالت اجتماعیست

• • •

شرح پستی اول : مانکن های افغانی

حین نمایش لباس

• • •

شرح صفحه چهارم پستی : تابلو های

میناتوروی اثر عمر زکریا

باید دخیل وسله وال پوځ سره چی په
حقیقت کسی دافغانستان دهر اړخیزو
گټو حامی او مدافع دی یو ځای شو اودخپلو
فداکارو ، وطنپالو ځوانانو په څیر یی په
لیکوکو ودریږو او یوځل بیا نړی ته دا
ثابت کړو چی موږ د هغو قهرمانانو
بجیان یو چی په تش لاس لور او یوم
یی دبرنگیانو د مرنو او عصری وسلو
مقابله کړی او له خپل هیواد څخه یی
شرمیدلی ویستلی دی .

مونږ بایددغه ټکی ته هم زیات متوجه
شو چی په هغه وخت کی زموږ نړ دښمن
یو و او په اوسنی وخت کی په انگریزانو
برسیره نړیوال امپریالیزم لو بیغویستونکی
چین ، دغرو ارتجاع او دسیمی لسو ری
ارتجاع زموږ پر ضد لاسونه یو کړی
اونواپی چی افغانستان دقهرمانانو
آزاد اوخپلواک ټاټوبی دنړی له نقشی څخه
محوه کړی او ددغه هیواد په اوسیدو نکو
خپلواکو آزادو عقابانو دغلامی ټاپه ولکوی او
په دغه وسیله موملی حیثیت له صد مه
ورسوی .

نوخکه په کار داده چی زموږ ځوانان چی
د هیواد او خلکو دامید سترگی ورته اوږی
دهیواد د آدی ، پست او حیثیت د ژوندی
ساتلو په غرض د مبارزی په لاره کسی
دخپل انقلابی وسله وال پوځ په لیکو
کی ودریږی، دیوه وجود په شان یو موټی
شی او دانقلابی افغانستان دکور نیسو او
بهرنیو دښمنانو پر ضد په زهرو تیا او
سر بنندنه مبارزه وکړی او په پوره میرانه
او زهرو تیا سره خپل وگړانی نظام دهغو
ناولو دښمنانو له پلینو منگو لو څخه
وسانی .

دا دهر هغه ځوان وظیفه ده چی ځان
دافغانستان بجی بولی او داهیله ورسره وی
چی افغانستان دی دنړی پر مخ تل آزاد او
خپلواک پاتی شی .

سره ددغو دښمنانو په مقابل دریدل
او خپله عادلانه مبارزه دبری تر سر حده
پوری رسول دافغانستان دهر اصیل بجی
وظیفه ده .

لکه چی دسگری مکلفیت د قانون
په لومړی ماده کی راغلی دی چی :
دافغانستان دموکراتیک جمهوریت داساسی
اصولو داتمی مادی دمندرج حکم سره سم
دافغانستان دموکراتیک جمهوریت وسله وال
پوځ مؤظف دی چی دنور انقلاب له گټو ،
ملی استقلال ، دځمکی وحدت او تمامیت
او ملی حاکمیت نه دفاع وکړی .

له بلی خوا د عسگری عمومی مکلفیت
دقانون داتفاق له امله دافغانستان دخلک
دموکراتیک گوند د مرکزی کمیټی، دافغانستان
ددمو کراتیک جمهوریت دانقلابی شورادنیسه
عیات او حکومت داعلامی په یوه برخه کی
راغلی دی :

دنور دانقلاب دارزښتو نو دفاع ، دوطن
دملی خپلواکی او ملی حاکمیت او دخاوری
دتمامیت دفاع نه یوازی دافغانستان د
دموکراتیک جمهوریت دوسله وال پوځ
مقدسه دنده ده ، بلکی دافغانستان د ټولو
مسلمانو خلکو مقدسه دنده هم بللله
کیرزی .

کوم حقیقت چی هڅوکه ور نه ، په هیڅ
وخت کی انکار نه شی کولی دادی چیدهیواد
سره مینه دهر چا وظیفه ده او داسی خلک
په ډیر کم پیدا شی چی دخپلی ځاوی ری او
خپل ټاټوبی سره مینه ونه لری خو دوطن
مینه دزیار گټو مسلمانو افغانانو
دمعتقد اتو یوه برخه تشکیلوی خو یوازی
په دی چی په خو له دخپل هیواد او خپلی
خاوری سره دپه زړه پوری مینسی اظهار
وکړواو دخپلو معتقداتو یوه برخه یی
وبولو او په عمل کی ددغی مینې پته و نه
لگیری په دی هیڅ وخت دلالت نشی کولی
چی گنی مونږ په دغه برخه کی خپله وظیفه
په بشپړه توگه تر سره کړیده ، مونږ

له هغه وخت نه چی دافغانستان دخلک
دموکراتیک گوند (دهیواد دکارگری
طبقی اوټولو زیار ایستونکو مخکښ)
دافغانستان دحماسه جوړو وو نکو خلکو
دسیپلی ارادی په اساس د لیسرمان
وسله وال پوځ او زموږ دگران ، تاریخی
او لرغونی افغانستان دنورو مترقی او هیواد
پالو قوتونو په مرسته دنادر - داؤد دظلم
او استبداد مانی رانسکور کړه اودقهرمانانو
او خپلواکو عقابانو په دغه خپلواک ،
آزاد او مستقل ټاټوبی کی یی له
وروسته پاتی والی څخه د لوړتیا ، عظمت
آرټی او پر مختگ په لوړ دنوی ټولنی
دجوړولو او ټولنیز عدالت په لور یعنی
هغه لور ته چی د افغانستان د ملیونی
پرگنو آرمان او په زړه پوری آرزو ده
دتیریدلو لاره آواره کړه . دافغانستان دوطن
پالو ملی قوتو نو دنده دخپل هیواداو
خپلو خلکو په مقابل کی نوره هم درنده
شوه . په دی معنی چی زموږ په لرغونی
او تاریخی هیواد کی دنور انقلاب په
بریالیتوب او په تیره بیا دهغه دنسوی
بشپړتیا یی پراو په پیل سره د ملی
او دموکراتیک نظام دتیریدلو په نتیجه
کی یو شمیر وړیا خوړونکو چی له گلونو
گلونو څخه راپه دیخوا دافغانستان په
زیارایستونکو مسلمانانو باندی مسلط وواو
ددوی دزیار په محصول یی دخپلواکونو
دهوساینی او ساعت تیری له پاره د
ژوندانه داسی وسایل تهیه کړی و چی
بیلگی یی حتی په شاهی او سرداری
مستبد و نظامونو کی هم ډیری لری لیدل
کیدلی خپلی ناروا او غیر مجاز گټی له
لاسه ورکړی نو ددغه مترقی ، ملی او
دموکراتیک انقلاب په مخالفه جبهه کی
و دریدل او زموږ د هیواد ، خلکو اوانقلاب
دښمنانو په حیث یی خپل ما هیت څرگند
کړ چی ددغه اصل له مخه د خپلی ملی
او انسانی وظیفی ددرښت په درک کولو

سلسله گفت و شنودها و نشست های اقتصادی ژوندون در پیرامون

یک بررسی و انگیزه یابی همه جانبه پیرامون :

دیگر قلت چوب و مواد سوخت در شهر کابل رفع گردیده است

انقلاب ثور تحقق یافته است سه چهار ذخیره نفت تثبیت گردید که دوازده تا پانزده میلیون تن نفت قابل استخراج دارد که در این شمار دو ذخیره همین اکنون آماده استخراج نیز میباشد و ما میتوانیم به صورت اعظمی یکصد و پنجاه تن روزانه استخراج داشته باشیم که اگر زمینه های تامین ترانسپورت به صورت درست فراهم باشد این مقدار به کابل انتقال داده شده می تواند استفاده از این ماده سوخت

مشکلات ترانسپورته در زمینه انتقال چوب به کابل رفع شده است

های ارتباطی و تثبیت ذخایر نفت و گاز ریاست دتیلی ملی موسسه است این ریاست با دو واحد اداری بزرگ خود ریاست تفحصات نفت و گاز در مزار شریف و ریاست استخراج انتقال گاز میباشد. در مدت فعالیت هایی که بعد از

- در این گرد هم آبی این اشخاص شرکت داشتند
- ۱- حشمت اورنگ معاون کمیته ولایتی کابل
- ۲- محرم علی معاون شاروالی کابل
- ۳- دکتور عرب گل طوطا خیل سکرتر جنرال جمعیت افغانی سره - میاشت
- ۴- دیپلوم انجنیر حفیظ الله نوابی رئیس د افغانستان د تیلی ملی موسسه
- ۵- دیپلوم انجنیر عبدالستار صافی رئیس برق کابل .
- ۶- شمس الدین رئیس تفتیش شاروالی کابل
- ۷- دگر من ارکان حرب احمد الدین مدیر عمومی او پرا سیون وزارت دفاع ملی .
- ۸- دیپلوم انجنیر محمد قاسم بوبل معاون ریاست پسلان وزارت معادن و صنایع
- ۹- غلام حضرت معاون ترانسپورت عمومی
- ۱۰- انجنیر محمد حسن عثمان امر ارتباط ذغال سنگ
- ۱۱- میر عبد الرحمن مدیر عمومی تخنیک ریاست انحصارات دولتی
- ۱۲- عبد الله بشیر شور «به نمایندگی از خانواده های کابل» و برخی از اعضای گروه مشورتی ژوندون

انجنیر نوابی :
موضوع تعویض انرژی که تاکنون چند دفعه به آن اشاره شد واقعا اساسی ترین شیوه بی است که می تواند در رفع دشواری محروقات کمک شایان کند .
موادی که در شرایط کشور ما میتواند جانشین چوب و ذغال گردد در قدم اول عبارت است از نفت دیزل ، گاز ، ذغال سنگ ، برق و ... در مورد استفاده از انرژی نفت

و گاز وزارت معادن و صنایع اقداماتی در دست اجرا دارد که معاون ریاست پلان که درین گفتگو حضور داشت به شما گزارش خواهد داد ولی در این زمینه صحبت میکنم که چه تجاوز دیگر در مورد گرفته شده میتواند و موثریت آن بچه پیمانها است شرحی را تقدیم میدارم :
یک - نفت خام :
ما ذخایر کافی تثبیت شده از این ماده در شمال کشور خود داریم که مسئول اولی در بخش فعالیت

مسائل سیاسی و اجتماعی، فرهنگی و

بنابر این اولین درخواست مشخص من اینست که برای انتقال نفت خام و مسایل ترانسپورتی کافی در نظر گرفته شود و شاروالی کابل نیز امکانات استفاده حمام ها و نا نوابی ها را از آن فرا هم آورد تا در همین بخش که فعلا امکانات آن کاملاً مبسر است تعویض انرژی صورت گیرد .

کاندا سالت نیز ماده سوخت انرژی برای دیگر است که مقدار آن متاسفانه فراوان نمیشد و ما صرف می‌توانیم معادل هشت هزار تن از آن را از منابع گاز خود استخراج کنیم .

ماده دیگری که انرژی آن مورد استفاده قرار گرفته می‌تواند ، گاز است و در زمینه های مختلف مورد استفاده دارد ، اما متاسفانه دور بودن منابع آن از مرکز مالتج آن می‌گردد که از این ماده حیاتی خانواده ها در گرم ساختن منازل و موارد دیگر استفاده کنند .

چرا که برای این منظور باید از منبع تا مرکز که بیشتر از شصت کیلو متر میشود بپس لین تمدید شود و تطبیق این پروژه مصارف هنگفتی را ایجاد میکند ، ازسوی دیگر برای اینکه زمینه استفاده از گاز برای خانواده ها فراهم می‌آید قبلاً باید مورد استفاده آن

برای موسسات بزرگ صنعتی فراهم گردد که این خود مدتی وقت می‌خواهد به‌اساس پروژه هایی که در دست اجرا میباشد قرار است در قدم اول در شهر های نزدیک به منابع گاز امکان استفاده از این ماده فرا هم آید .

یکی از نکات عمده و همیشگی خانواده سیستم نرخ گذاری در مورد

جواب سوخت چنین است . ما شاعر بودیم که در اثر عواملی چند قیمت جواب سوخت به صورت ناگهانی بلند رفت و از سی افغانی قیمت رایج به نسبتاً

حتی هفتاد افغانی صعود کرد ، در چنین شرایطی شاروالی کابل بی آنکه خصوصیت بازار و عوامل بالا روی قیمت عا را در نظر داشته باشد و یا حتی بدون آنکه از مقدار ذخیره موجود جواب در مارکیت عاو امکانات انتقال

جواب از ولایات به مرکز مطالعه کافی کرده باشد قیمت جواب سوخت را فی سیر کابل سی افغانی تعیین کرد و آگاهی نمود که این عمل در افزایش به مشکلات محروقاتی مردم نقش بزرگ داشت و موجب گردید که از یکسو قیمت جواب بازم افزونی می‌گردد از سوی دیگر احتکار نیز به وجود آید .

رئیس تقی شاروالی : شاروالی کابل هر ماه دو دفعه است قیمت گذاری بالای اجناس رابه دکانداران شهر عرضه می‌کنند سدر این نرخ گذاری ها مطالعه کافی صورت می‌گیرد و نه آن چنانکه شما می‌گویید ؟

در موردی که مثال آوردید باید بگویم علی چند موجب شد که شاروالی متیقن باشد جواب به قیمت تعیین شده عرضه شده می‌تواند یکی از این دلایل این بود که ما مقدار کافی جواب ذخیره داشتیم و چون مقداری جواب نیز در

ولایات جنوب کشور آمده انتقال به کابل بود انکاستیم که تا توزیع کامل جواب موجود شاروالی ذخیره دومی نیز به شهر انتقال داده خواهد شد و چون توزیع به اندازه کافی صورت می‌گیرد خود به خود بالای تقاضا اثر می‌گذارد و قیمت هدر کنترل می‌آید ، اما عواملی چند موجب گردید که جواب به وقت معین به شهر کابل انتقال نیابد و از سویی هم تمام مقدار ذخیره شاروالی در مدت بیش از

دو هفته برای خبازان شهر به نرخ معین توزیع شد ، تقاضا فراوان و عرضه کم به خاطر موجود نبودن ذخیره کافی در مارکیت عا سبب شد که قیمت عا بالا رود و موجب احتکار هم گردد .

امایک نکته رادر این مساله نباید نادیده انگاریم وان فعالیت گسترده عمال ضد انقلاب در تولید برابلم است که آن را نباید در شمار مسایلی قلمداد کنیم که رفع آن به وسیله شاروالی ممکن باشد با آن هم در همین زمینه خاص شاروالی به فوریت داخل اقدام گردید پیشنهاداتی به مقامات حزبی و دولتی تقدیم داشت که در نتیجه آن پنجاه میلیون افغانی گردید برای خریداری جواب در اختیار شاروالی قرار گرفت و استفاده از همین پول از یکسو برای رفع عوامل جلوگیری انتقال جواب به کابل و ازسوی دیگر موجب گردید که برابلم کاملاً رفع گردد .

برای جلوگیری همیشگی از صعود قیمت باید راه‌های اساسی این است که ما مارکیت های منظم داشته باشیم که در شرایط اقتصادی کنونی شاروالی تا این آن آسان به نظر نمی

رسد اما در صورتی که بودجه کافی برای آن وجود داشته باشد به سادگی ممکن می‌گردد . استفاده دیگری که به وسیله محترم راصع به

طرح آمد موضوع گرانی بخت نان در خبازی های شهر بود باید بگویم ما اکنون دو نوع

خبازی داریم یک خبازی های که در شاروالی ثبت شده اند و دو خبازی های زنانه که به سه اساس تقاضای مردم یک محل در گاراژ عاو عقب دوکان عا به وجود آمده اند و اکثراً متخلفان نیز از همین دسته دوم می‌باشند که هیچ مسوولیتی نزد شاروالی ندارند .

اینکه چرا قیمت بخت یک فرص نان از پنجاه پول به هفتادو پنج پول و بعد به یک افغانی ازدیاد یافت دلیل آن را باید باز هم در گرانی قیمت جواب و اینکه شاروالی به دلایلی که قبلاً ارائه دادم نتوانست جواب مورد ضرورت

خبازان را به قیمت معین به دسترس شان بگذارد ، به کاوش گرفته شود از نظر من در مسایلی که به شاروالی کابل انتقاد می‌گردد و در این کار همین مساله جواب باید در کنار توقعات مردم از این موسسه امکانات آن هم در نظر گرفته شود ، چاره چوبه صلاحیت آن هم در

پهلوی مسئولیتش مطالعه گردد و مگر نه قضاوت های پایه خواهد بود و یکطرف .

بقیه در صفحه ۵۵

هنر، نوجوانان ، جوانان و خانواده ها

زحمتکشان رو ستایی و پاپوانیو گینی درعملیه صید کروکو د یسل مهارت زیادی دارند و ازین راه تامین معیشت میکنند.

پرورش این جانور عبارت از آبهای شور و نمکین تشخیص شده که غالباً حیوان آبی مذکور در کرانه های بایانی دریا مشرف به ساحل، چوچه می آورد. طول این نقطه نیز باید از بیست فت کمتر نباشد. در غیر آن محیط محدود و کوچکتر، چوچه، کورو کودیل را از نشو و نما و پرورش طبیعی باز میدارد و آن حیوان را مقید و نازاحت میسازد هر گاه محل تولد و پرورش جانوار مذکور در حصه فوقانی، ساحل بسیار نزدیک باشد، کار ولادت و زیست چوچه و مراقبت مادرش مشکل میشود زیرا کورو کودیل بخاطر تهدید خطر مرگ و کشتن یا شکار توسط انسانهای ساحلی محیطش میهراسد و زندگی برایش سخت میشود.

درین منطقه باشند گان پاپوانیو-گینی در قبال زندگی و حشترای خود غالباً مسرور و راضی اند زیرا بخاطر دستیابی گوشت و تخم و پوست جانوران بحری و موجودات آبی، اکثر اوقات به شکار میپردازند و ازین رهگذر مفاد زیادی را بدست می آورند.

در سال ۱۹۵۰ شکار گران خارجی و تاجران با استعمال وسایط عصری صید و شکار مانند تفنگهای شکاری، چراغهای دارای قوه برقی، جالیهای مخصوص شکار حیوانات آبی توانستند، نقاط

(رامو) که در ناحیه شمالی بادرای سبیک یکجا میشود هم به نظر میرسد. این ساحه یک سوم حصه جزیره را توسط باطلاقها و مردابها و شاخه های دریایی پوشیده است و همینجا محل زیست و نشو و نمای کورو کودیل می باشد. محیط آب تازه ایگه قابلیت پرورش و نشو و نمو کورو کودیل را پیدا میتواند کرد، حد اقل باید دوازده فت طول داشته باشد. محیط دیگر زاد و ولد، چوچه گذاری و محل

شناخته شده و آنرا محیط وحشیان نیز یاد کرده اند که معاهیم «زندگی وحشی» هم بران اطلاق گردیده است از آنجمله جانوریکه محیط زیست آن در حقیقت منطقه حاره ارزیابی شده عبارت از ((کورو کودیل)) میباشد.

نمونه های ازین جانور در دیگر مناطق نهنگدار معروف جهان مانند حوزه های دریای (سبیک) و (فلای ریور)، در یای (کیکوری) واقع گلف یا خلیج (پاپوا) و رود بار

پاپوانیو گینی

مرکز کورو کودیل جهان!

از منابع ملل متحد

نگارش و ترجمه: خیرنیار محب حیرت

پاپوا نیو گینی دومین جزیره بزرگ جهان در کرانه غربی اوقیانوس آرام، جنوب خط استوا و در سمت شمال استرالیا واقع شده است و مساحت آن ۳۰۰۰۰۰ میل مربع بالغ میگردد. این جزیره سر زمین تنوعات و پدیده های مختلف است که توسط باطلاقها محاط شده و با ساحله ساحلی و نشیبها و فراز های خود در قسمت مرکزی و بلندی کوههای آن غالباً به ارتفاع ۱۵۰۰۰ فت، مناظر پذیرنده را متشکل ساخته است. نفوس آن که از نژاد و نسل میلانشیان (دارای بشره طبیعی سیاه) بوده و بر اضافه از سه میلیون تن میرسند، به بیش از هفتصد زبان مختلف، متکلم اند.

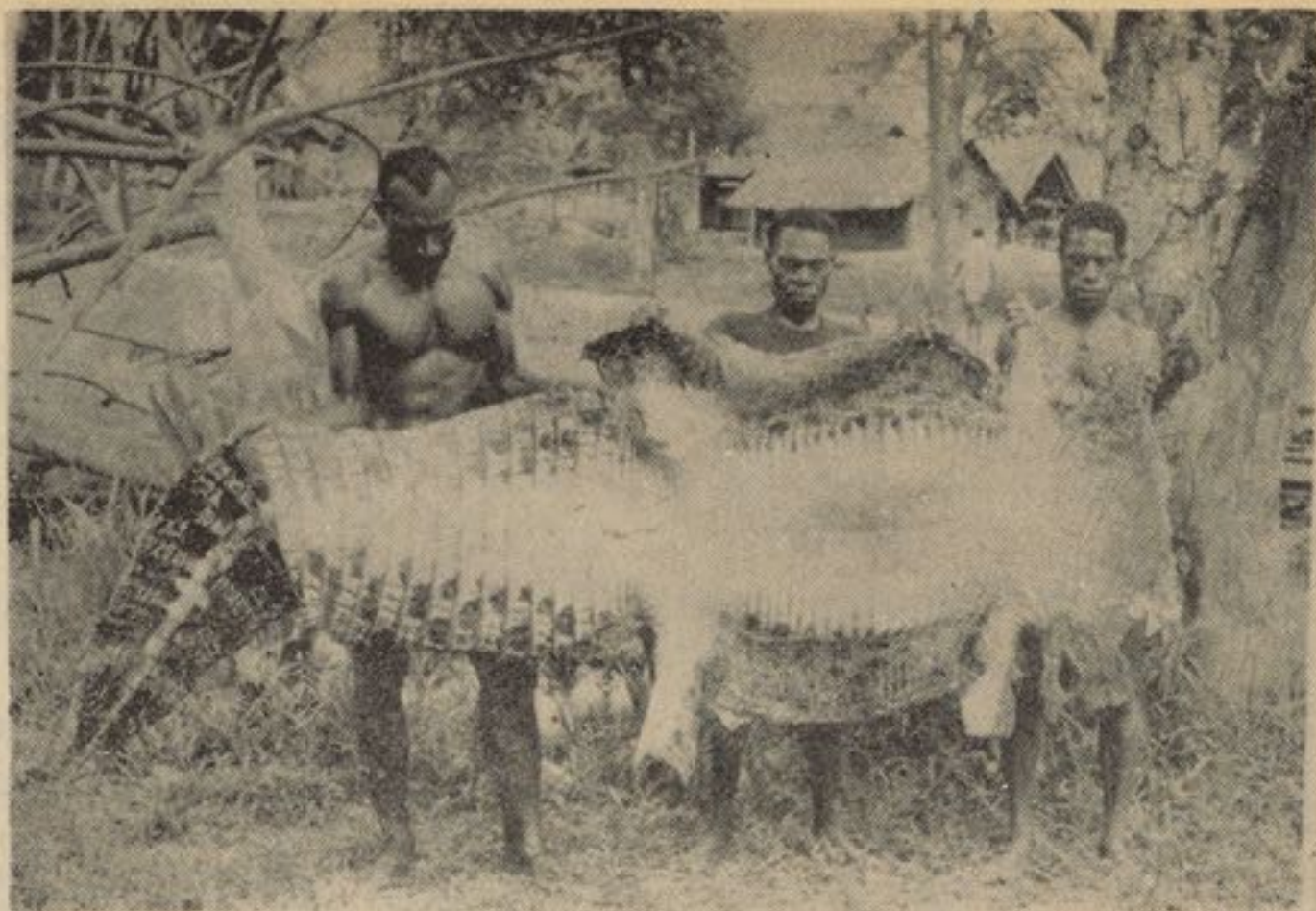
این کشور بحیث سرزمین جانوران یا پنا هگاه حیوانات عجیب

صنعتی شده کورو کودیل را نیز با خود آورد و گفت که: (کشور پاپوا نیو گینی مرکز کورو کودیل جهان است.) وی اضافه کرد: دولت آنجا اخیرا بخاطر انکشاف مطلوبتر این صنعت يك پروگرام و پلان طويل المدت دیگری رامطابق نیاز مندیهای اقتصادی و شرایط محیطی آنجا رویدست دارد. زیرا دست آورد صنعتی پوست کورو کودیل این سر زمین ارزش زیادی پیدا کرده است.

متخصص مذکور گفته است که: حالا مشتریان ما خواستار آن شده اند تا پوست و محصولات صنعتی این حیوان مستقیما برای شان ارسال گردد. تاجران هند، فرانسی، امریکایی و ایتالیایی بیشتر از دیگران درین باره اظهار علاقمندی کرده اند. زیرا آنان از نظر جنسیت و کیفیت آنرا بهترین پوست کورو کودیل جهان تشخیص کرده اند. بطور مثال از پوست مذکور دستکولها و بکسهای کوچک دستی بقیمت فیدانه تا یکپنزار دالر، کیسه ها و کیفها و توشه دانهای سفری به ارزش فی عدد از (۸۰) تا (۱۰۰) و کمر بند های به بهای یکدانه هشتاد دالر خرید و فروش میشود.

رو پهمرفته سالانه از پنجاه تا شصت هزار پوست کورو کودیل بکشور های صنعتی بزرگ جهان صادر میشود. لذا صنعتگران این جزیره از عواید چنین مدرکی راضی اند.

پوست یا جلد کورو کو دیل یکی از اقلام قیمتمدار صا دراتی کشور پاپوا نیو گینی میباشد و مردم بومی این سرزمین از گوشت آن جانور نیز تغذیه میکنند کشور مذکور در سال ۱۹۷۵ استقلال خود را بدست آورد.

جهان) یکنفر متخصص و مشاور ماهری را جهت معاونت برای پیشرفت مطمئنتر این صنعت جدید به آنکشور اعزام کرد تا برای یکدوره پنجساله در آنجا همکاری نماید.

اخیرا متخصص ملل متحد حسین مراجعه خویش بمرکز سازمان مواد خوراکی و زراعت جهان در روم زمین ارائه گزار شنامه کتبی خویش در زمینه پیشرفت های این صنعت اطمینان داد و نمونه های از پوست

((اداره زراعت، ذخیره و ماهیگیری)) تاسیس شد و با اسم مخفف (دی، ای، اس، اف) مسمی گردید. (ما کسویل دونسن) استرالیایی جهت تدویر این اداره موظف شد. وی در حقیقت نخستین مدیر یا رئیس این اداره بشمار می آید که بنام پدر یاموسس چنین موسسه عام المنفعه اقتصادی نیز شهرت پیدا کرد. وی برای تنظیم و طرح يك پروگرام و پلان مفیدی بمقصد پیشرفت کار و حاصل بیشتر تولیدات درین سر زمین که روزگاری مستعمره پیش نبود، دست و آستین برزد.

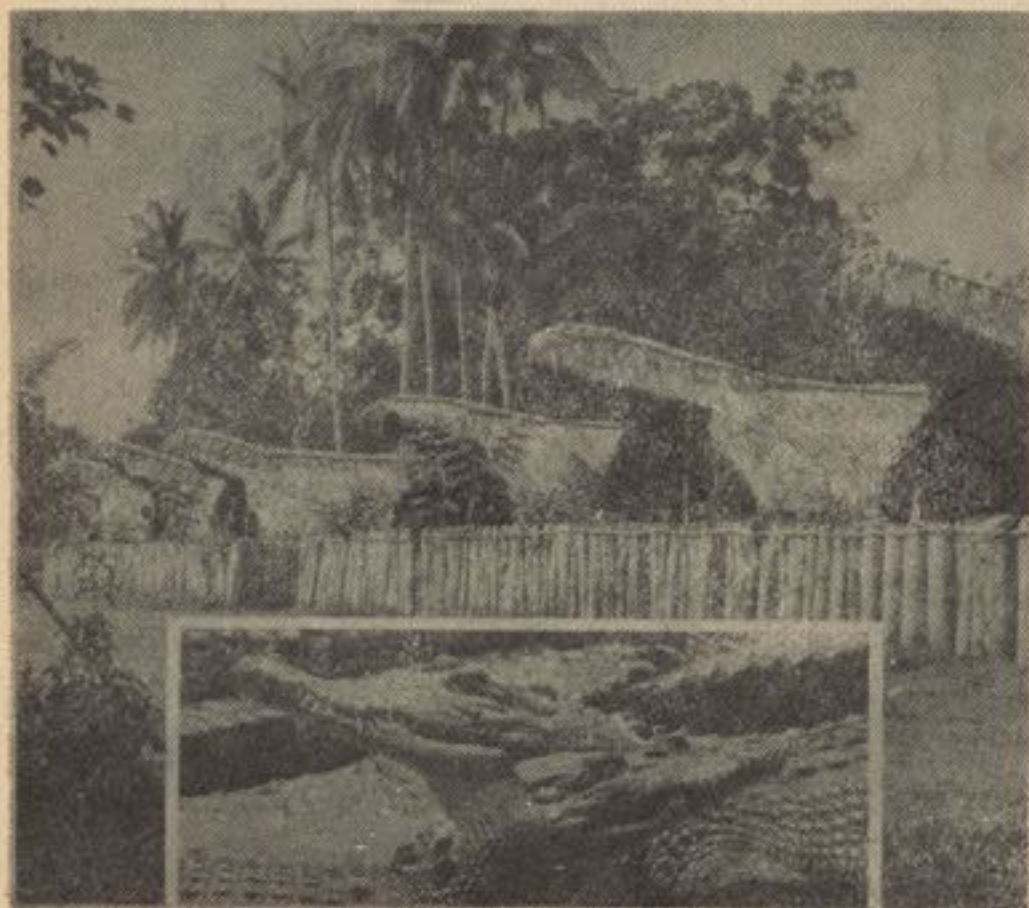
وی اساسا نخستین متخصص کنسرو یشن مواد تولیدی تازه از منابع طبیعی میباشد که سیستم عصری تحفظ و نگهداشت چنین فرآورده ها را درین جزیره عقب مانده مروج و منطبق کرد و خوراکی های کنسرو شده را تعمیم داد.

بادر نظر داشت اهمیت روز افزون تجارت پوست کورو کودیل چندی پیش اداره پروگرام انکشافی ملل متحد واقع (پورت مور سبای) پایتخت آنجا مقدار ۴۰۰ تا ۸۰۰ دالر امریکایی را بدولت پاپوا نیو گینی کمک کرد تا صنعت مذکور بیشتر ترقی یابد این امداد مالی در یکدوره پروگرام چهارساله (۱۹۷۶-۱۹۷۹) مساعدت گردید. همچنان طی سالهای اخیر سازمان اف، ای، او (موسسه مواد خوراکی و زراعت

صید کورو کو دیل را کشف کنند و به شکار پیر دازند تا از آن ناحیه نیاز مندیهای خویش را مرفوع گردانند. بدین طریق موازین عنعنوی شکارچیان و طرز صید مروجی آنان بمشکلات و آشفتگیهای مواجهه شد و باثر آن شکارچیان این سرزمین درصدد شدند تا روشهای عادی و عنعنوی شکار را که از قرنهای توسط آن کار میکردند، متروک سازند و به مفکوره های نوین و عملیات مجهز تر شکار کورو کودیل متوسل گردند و دست بکار شوند. بدین ترتیب شکارچیان بومی و متوطن اصلی توانستند از طریق تخنیک جدید صید و صیادی، کورو کودیل بیشتری را دستیاب نمایند و از پوست آن بحیث امتعه تولیدی و تجاری استفاده کنند. علاوه بر استفاده از میتود های جدید شکار ذریعه وسایط عصریتر زمینه را برای این عملیه خوبتر مساعد ساخت تا از یکطرف بر مقدار و شمار امتعه شکاری شان بیفزاید و از جانب دیگر گوشت و پوست زیادتری را حاصل نمایند.

تاسیسات دولتی:

تحولات ذکر شده مورد توجه دولت پاپوا نیو گینی واقع آمد و مقامات مر بوط به تاسیس اداره جهت تنظیم و رهنمایی شکارچیان و آبزی مانند کورو کودیل و ماهی اقدام کرد. چنانچه در سال ۱۹۶۸ سازمان منظمی بنام

هرگاه به این تصویر دقیق شوید، میگردید که دهاتیان جزیره پاپوانیو گینی، پنا هگا هها و منازل شانرا بشکل کله و تنه کورو کو دیل طرحریزی و اعمار کرده اند.

کت باز ایستاده است ((واکولن چوک)) ملوان از برج کنترول فریاد می زند : ((برا دران به روی چه کسی نی شلیک می کنید رشته منظم زمان تا گهان درهم می ریزد و هر دم تند تر وتند تر می گذرد . اغتشاش و آشفتگی بر عرشه کشتی بند می گسلند ملوانان افسران خود رادستگیر می کنند و همگی را به دریا می ریزند . سپس زمان باز د یگر آرام می گیرد شمع بر سینه (واکولن چوک) به زحمت می سوزد نور رنگ بریده مهتاب بر امواج کناره بازی می کند کشتی ها در خلیج در حلقه های فرا گیرمه پوشیده شده اند زیبا بی ایستای این صحنه ها . پیش در آمدی است بر عملیات جنون آسایی که در پیش است در صحنه غم انگیز تیر اندازی به تجمع آرام و به نشاط ها لی بر روی پله های او دیسا ، ریتم ، شتاب بی رحمانه گرفته است مادری که بچه مرده اش را به بازو گرفته راه خود را از میان گروه سر بازان تیر انداز باز می کند مادر جوان دیگری غفلتا به روی کالسکه حامل بچه اش می لغزد معلمی که از پله ها پایین می آید عینکش به وسیله تازیانه سر بازان خرد شده و از صورتش خون جاری است مرد چاقی به سرعت روی دست ها یش می جهد تا از راه با راند از فرار کند کالسکه بچه از روی پله ها با ثین می افتد را عرش را از میان جمعیت فراری و جنازه ها باز می کند تا در انتها درهم شکسته شود و در تقابل با این صحنه های پر آشوب و غم انگیز پیشروی استوار ، یک نواخت و بی رحمانه ستون سر بازان و برق خیره کننده شمشیر های قزاق ها دارد . هنگامی که رزمنه و به آرا می لوله

صحنه بی از فلم بنام «زمستان»

پیوسته بگذشته

نگرشی به سینمای شوروی این سینمای انسانی

صحنه تیر باران ملوانان به خاطر خوردن گوشت گرم زده چنین به نظر می رسد که زمان ازحر-

حماسی مردمی ، حرارت انقلابی را به باز نمایش قیام ملوانان دلیر و قایع انقلابی او دیسا - مید .

بنا بر این ایز نشستین تصمیم گرفت یکی از مهم ترین و پرکشش ترین رویداد های انقلاب را بر گزیند: شورش ملوانان در رزمنا -

وشا هزاده بوتیومکین تا وریچسکی دست یابی به حقیقت تاریخی

در این فیلم تنها به خاطر دقت تقویمی آن نیست بلکه پیشتر به پاس تبلور هنر مندانه ، سخت سرشتی و اهداف والا و پراج آن است از این رو به گفته خود ایز نشستین فیلم همچون وقایع

نامه به نظر می رسید ، اما تأثیر یک درام را داشت ایز نشستین با استفاده از شکل نوین سینمای

تر کبب در خشان ، صحنه های بر جسته و خیره کننده تدوین (مونتاز) ما هرا نه روش های بدیع فیلم برداری تداعی های نامترقبه واستعاره های سینمایی به هم می آویزند تا از فیلم رزمنا و بوتیومکین هم یاد نامه پر شکو - هی در باره انقلاب بیسون روس بسازند و هم نقطه عطفی در تاریخ هنر سینمای جهان .

در این فیلم زمان تقریباً به اراده ایز نشستین در آمده است در

لاریسا در یکی از صحنه های فلمش

لاریسا او دوو یچنکو یکی از ستاره های سینمای شوروی

تهدید کننده میله ها پیش را به نشسته دومی ایستاده و سو می وحشیا نه در حال جهیدن است می گشاید ایز نشستین استعاره شیر مرمرین می غرد این استعاره سینمایی شگرت انگیز که منتقدین برش های سریع بیای بی سه شیر سینمایی جهان هنوز بحث در باره آنرا متوقف نکرده اند احساس مرمرین را نشان می دهد او لی کشمکش حادی را مانند یک انفجار هو لنا که منتقل می کند ایز نشستین استعاره در خشان دیگری را در سرا سر یک صحنه کامل به کار می برد هنگامی که دسته های سر کوب اعزامی راهشانرا در تاریکی به سوی سو- تیو مکین می گشایند ماشین های رزمنه و با د لهره به حر گت درمی آیند مانند قلب عظیمی که در تکرانی می تپد واز در مانند گسی

بقیه در صفحه ۵۴

برای شما بزرگان پیوسته ایم :

مدد هفتاد یک داستان بزرگان پیوسته :

از ادبیات جهان

جشن مرگ

و دو فرزندش در يك خانه دو طبقه كوچك زندگي ميكرد ، تمام سرمایه زندگيش عبارت بود از دو بشكه آب كه باز نجير بدو سر يك ميله آویز ان بود ، هر روز صبح این ميله را روی دوشش ميگذاشت و دو بشكه را بزنجير های دو سر آن آویزان ميكرد و از همان لحظه اول كه از خانه بیرون میآمد يك جمله را كه در طی سالها به آن عادت کرده بود تکرار ميكرد و فریاد ميزد:

آب - آب - کی آب می خواهد؟ صدای بم وطنین آور او تا آخرین خانه که در انتهای كوچه قرار داشت ميرسيد و آنها كه آب میخواستند از خانه های خود بیرون میدويدند و ميگفتند :

دور سو ن آقا - دور سو ن آقا ، يك سطل آب ، دو سطل آب ، سه سطل آب ..

دور سو ن آقا با یستی بسر - چشمه که در بالای تپه قرار داشت ميرفت و بشكه های خود را پر ميگرد و آنقدر به این رفت و آمد میان چشمه و خانه های محله ادامه میداد تا روز بیایان ميرسيد ، او در برابر هر سطل آب سه

با فرارسیدن ژانویه رنگ هوا عوض شد . دنیا در زیر آسمان خاکستری رنگ عیبو ستر به نظر ميرسيد ، مردم فقط برای کارهای ضروری خود از منزل خارج میشدند ، بیشتر جاده ها و بخصوص كوچه پس كوچه ها عریان و خالی بود ، هیچ کس در زیر چشمه های آب و جاهای خنکی كه در تابستان محلی اجتماع بچه ها بود ، دیده نمیشد ، اما محوطه چشمه های آب كاملاً خلوت و خالی نبود ، چون تقریباً هر روز عده ای بودند كه برای بردن آب روزانه به آنجا میآمدند .

آنروز ظهر پسر بچه ای كه برای بردن آب بكنار چشمه آمده بود ، دوان دوان و نفس زنان بكوچه ای كه منزلشان در آنجا قرار داشت برگشت و برای او لیسن رهگذری كه بر خورد ، گفت :

دور سو ن آقا مرده !

((دور سو ن آقا ، از چهره های آشنای این محل بود ، در حدود پنجاه سال عمر داشت ، مورد محكم و سالمی بود ، بارش سیاه پر پشت ، او سقای محله بود و بازن

كار تازه و پرتعداد ما

و اینك ژوندون كار تازه وارزنده دیگری را برای شما خواننده مشكل پسند به آغاز میگیرد ، كاری بس دشوار كه ایجاب تلاش فراوان را میکند - ما هر هفته از میانده ها داستان خا رجی يك قصه را برای شما برمیگزینیم خلاصه اش می سازیم و به شما پیشکش می کنیم - باشد به این وسیله گامی برداشته باشیم در جهت شناساندن بزرگترین نویسندگان طراز اول كشور های مختلف و تقدیم بهترین ، جا لبتر یس و بارز ترین قصه های ملل .

از شما می خواهم مثل همیشه با نظرات ، انتقادات و پیشنهادات خود در مورد این كار تازه ما راسپا سگدار سا زید .

((جودت قدرت)) نویسنده این داستان كو تاه در سال ۱۹۰۷ در شهر اسلامبول تركیه دیده به جهان گشود .

در جنگ اول جهانی پدرش را از دست داد ، اما مادرش كه زنی بود آگاه و دانشمند زمینه تحصیلات وی را در خانه و مدرسه فراهم آورد و از هیچ تلاشی در راه باروری اندیشه وی دریغ نور زید .

((قدرت)) سالها در مكاتپ پوهنتون های تركیه استاد ادبیات بود و هم چنین حقو قدان برجسته ای كه شهرت فراوان را بدست آورده بود .

او نخستین بار با نشر اشعار و نمایشنامه هایش در كار ادبیات شناخته شد و به شهرت رسید اما در بیست سال اخیر زندگیش اش بیشتر به قصه نویسی پرداخت كه دورمان بزرگ ((هم شاگرد بها)) و ((در آسمان ابری نیست)) صد ها داستان كو تاه و هم چنین شاعران و ((آیا مورچه رامی شناسید ؟)) حاصل همین سال های نویسنده گی او است . داستان جشن مرگ كه با عنوان ((مرگ سقا)) به دريتر جمه شده است از حكايتهای كوتاه و بسيار معروف ایسن نویسنده است كه در عین حال ميتواند نمونه خوبی از سبك دلنشین و اندیشه نیرو مند و حزن آلود او باشد .

قروش ((واحد بول تر کیمه))
میگرفت و از این راه نان روز
خا نواده را تا مین کردن در دست
مثلی کند ن چاه عمیقی بود بسا
سوزن .

اما آنها اگر به همین در آمد
روزانه اتکا میکردند ادامه زندگی
وسیر کردن شکمشان غیر ممکن
بود ، باز خدا را شکر که گلنا ز
زن او را هفته ی سه چهار بار
برای رختشویی به منزل محله
میبردند ، چون او رختشویی خوبی
بود و با این کار محدود سعی
میکرد مختصری بردرآمد شوهرش
ببفزاید و روزانه چند قروش بیشتر
بدست آورد .

ولی حالا ناگهان همه اینها
پایان رسیده بود ، بزودی علت
مرگ دورسون آقا کشف شد ،
او آنروز بعد از آویختن دو بشکه
بدو سر میله خواسته بود از روی
یخ ضخیمی که شب گذشته روی
زمین بسته بود ، عبور کند ، یخ
از آب مداومی که رویش فرو
میر یخت مثل شیشه لغزنده و
صاف شده بود و دورسون آقا
بعلت سنگینی با ری که بدوش
داشت نتوانسته بود موازنه خود
را نگه دارد و در نتیجه پايش
لغزیده و سرش بسختی به سنگ
تیز زیر شیر چشمه آب خورده
بود ، چه کسی میتوانست باور
کند که او چنین ناگهانی و غیر
مترقبه بمیرد ؟ هر کس هیکل قوی
وسلامت او را میدید با خود
فکر میکرد :

((ممکن است سنگ بشکند و از
بین برود ولی او هرگز مردنی
و از بین رفتنی نیست))
با این همه انسان هر قدر قوی ،
خشن و نیرومند باشد ، باز هم
ممکن است مثلی دورسون آقا در
یک لمحّه بمیرد و همه چیز تمام
شود .

وقتی زن او گلناز از مرگ
شوهرش با خبر شد مثلی این
بود که یخ زد ، آیا ممکن بود
که این فاجعه مجازات تقلب
ها و نادرستی های کوچکی باشد
که او در کار رختشویی خانه های
مردم میکرد ؟ آه نه ، هرگز ،
خداوند هیچ وقت به بندگانش
بیعاطفه نیست پس مرگ او هیچ
چیز جز یک حادثه عادی نبود
است ، کسانی هم که شاهد مرگ

او بودند ، میگفتند : ((دورسون
آقا یکمربه لغزید ، روی زمین
افتاد و مرد))

بهر حال تنها ارنیه یی که از
دورسون آقا باقی ماند ، همان
دو بشکه و یک میله بود حال تکلیف
گلناز چه بود و چه میتوانست
بکند ؟ هر چه فکر کرد عقلش بجا
یی نرسید و نتوانست تصمیمی
بگیرد ، برای زن بیگس و بیبناهی
مثلی او آسان نبود که دو بچه ۹
ساله و ۶ ساله را نان بدهد .

چطور امکان داشت به این
دودهایی که مداوم بطرفش باز
بود با دو سه بار رختشویی در
هفته نان برساند ؟ آنوقت بیاد
آب فراوانی افتاد که هنگام شستن
رختها با تکاء شوهرش مصرف
میکرد و به حساب صاحب خانه
میرساند و بیاد آورد که دیگر
این تنها امیدش هم از میان رفته
است و مطلقا نباید در باره آب
فکر کند ، در یک لحظه همه چیز
عوض شده بود ، دیگر هیچ تفاوتی
میان زیاد مصرف کردن آب
و یا کم مصرف کردن آن وجود
نداشت و اگر فقط میتوانست
با شستن لباسهای مردم نان
بخورد و نمیری بدست آورد ،
راضی بود ، حالا دیگر همان آبی
که همیشه تا آن اندازه مورد علاقه
اش بود یکمربه تبه برایش بصورت
چیز نفرت انگیز در آمده بود ، در
تلاشی آن شکستجه و دردودر
جریانش دشمنی و نفرت موج
میزد ، دیگر نمیخواست حتی
آب را ببیند و یا نام آن را بشنود .

وقتی مرگ به خانه یی شبخون
میزند ، دیگر هیچ کس در فکر غذا
و پخت و پز نیست او لین چیز یی را
که یک خانواده در چنین مواقعی
فراورش میکنند غذاست ، این
وضع تاسی و شش ساعت شاید
تا چهل ساعت و شاید هم تا چهل و
هشت ساعت و بیشتر ادامه دارد
، اما بزودی گر سنگی همه را بیاد
خوردن و احتیاج به غذا می اندازد
و همین احساس آغاز بازگشت
بزندگی عادیست .

در مشرق زمین رسم است که
وقتی برای خانواده یی مرگ
اتفاق افتاد تا یکی دو روز همسایه
ها برای آن خانه غذا میفرستند ،
برای گلناز و بچه های هم در همان
روز اول از خانه مجلل و سفیدی

که سر کوجه قرار داشت غذای
کافی آوردند ، این خانه متعلق
به تا جر معروف آن محل بود .
هر کس از فاصله دو کیلو متری
هم میتوانست تشخیص بدهد که
این عمارت زیبا و بزرگ متعلق
بمرد متمول است ، ظهر روزی که
دورسون آقا مرده بود نوکر همان
خانه سفید رنگ با پطنوس بزرگ
گی که پر از دستپهای مرغ سرخ
کرده ، خوراک گوشت با سوس ،
قطعات بزرگ پنیر و نان و شیر
ینی بود در ب منزل گلناز را کو
بید .

راستش را بخوانید تا آن موقع
هیچکس به فکر خوردن غذا نیفتاده
بود ، اما به محض اینکه سر پوش
هزار از روی ظروف غذا برداشتنند
تازه گلناز و بچه های حساس
کردند که چقدر گرم شده اند ،
هر سه نفر ساکت و غمزده دور میز
رنگ و رورفته نشستند و از
خوردن آن غذاهای مطبوع لذت
فراوانی بردند ، آنشب هم
خیلی طبیعی سر میز جمع شدند
و با قیامت غذاهای ظهر را
خوردند .

روز بعد همسایه دیگر برا
یشان غذا فرستاد و این وضع
تا سه چهار روز ادامه داشت ،
البته هیچ یک از غذاهای بعدی
به مفصلی و رنگینی روز اول نبود
ولی در هر حال از کلیه غذاهایی
که تا آنروز در منزل گلناز پخته
بودند بهتر و خوشمزه تر بود ،
شانید اگر این وضع ادامه پیدا
میکرد گلناز و بچه های خیلی زود
میتوانستند درد ها و غمهای خود
را فراموش کنند ، اما وقتی
فرستادن غذا از خانه همسایه
ها قطع شد آنوقت آنها تازه
فهمیدند که غم و اندوهشان چقدر
طاقت فرسا و چقدر تحمل ناپذیر
بوده است .

روز اولی که دیگر برایشان
غذا نفرستادند تا ظهر منتظر
ماندند ، بچه ها به شنیدن کو
چکترین صدای پاییی که از کوجه
بگوش میرسد دم در خانه
مید و میدند با امید آنکه باز هم
پطنوس بزرگی را که از خانه
سفید آمده بود ببینند ، اما بجای
آن مردمی را میدیدند که همه بسا
صورت های بی تفاوت بدنبال کسار
های روزانه خود میرفتند ، دست

های آویزا نشاندن در دو طرف
بد نشان تکان می خورد .

شب که رسید آنها مطمئن شدند
که دیگر کسی برایشان غذا
نخواهد آورد و ناچارند مثلی
گذشته خودشان بفکر پختن غذا
ببفتند ، حالا مجبور بودند باردیگر
به غذا های غیر از غذاهایی که
آن چند روز خورده بودند عادت
کنند و هنگامیکه گلناز يك طرف
کچالوی آب پز را که با زحمت
زیاد تهیه کرده بود روی میز گذا
شت بچه ها بسختی توانستند
خود را راضی بخوردن آن کنند ،
ولی چاره یی نبود و باید به این
وضع عادت میکردند .

تا سه چهار روز بعد هم که
ذخیره مواد غذا ییشان تمام
نشده بود هنوز معنی گر سنگی
واقعی را نمیدانستند ، بعد از آنکه
آرد و کچالوی موجود در خانه تمام
شد چند روز هم هر چیز خوردنی
و دندانی گیری که در گوشه و
کنار منزل پیدا میشد از قبیل لوبیا ،
پیاز و نان خشک خوردند ، اما
عاقبت روزی رسید که تمام ظروف
و جیبه های خالی شد و دیگر ذره
یی خوردنی باقی نماند و شب
آنروز گلناز و بچه های برای
نخستین بار با شکم گرم شده به
بستر رفتند ، روز بعد هم همین
طور بود ، نزدیک غروب پسر کو
چکتر توانایی اش تمام شد و در
حالی که بشدت میگریست فریاد
زد :

- مادر دلم از گرسنگی دردگرم

فته ، یک کاری بکن !
و مادر بیچاره در جواب او با
مهربانی و ملایمت گفت :
- صبر داشته باش پسر م !
صبر داشته باش ! مطمئنم که
اتفاق یی خواهد افتاد و ما را از
این وضع نجات خواهد داد .
هر سه نفر احساس میکردند
که معده های شان بگو چکی مشت یک
کودک شیر خواره شده است وقتی
از جا برمی خاستند احساس
سریگی میکردند و بهتر یین
کاری که میتوانستند بکنند این
بود که روی زمین دراز بکشند ،
در آن حال احساس میکردند که
خواب می بینند و در رو یا غرق
شده اند ، بچه ها حالشان خراب
تر از گلناز بود ، مداوم رنگهای

لطفا ورق بزنید

رختشو بی کند ، راستی که چه
مو جود بد بختی است افشار
بدبختی و فقر قلبش را سوراخ
خواهد کرد .

صبح روز بعد از شدت ضعف
حتی فکر بیرون آمدن از بسترا
هم نکردند هر سه آنها غذا های
لذیذ و مطبوخی را در نظر
خود مجسم میکردند و ندانها -
یشان را روی هم فشار میدادند ،
پسر کوچکتر حتی صحبت هم
نمیکرد و هر وقت هم دهان باز
میکرد مثلی اینکه دیوانه شده باشد
دستهاش را با و لع بطرف جلو
دراز میکرد و میگفت :

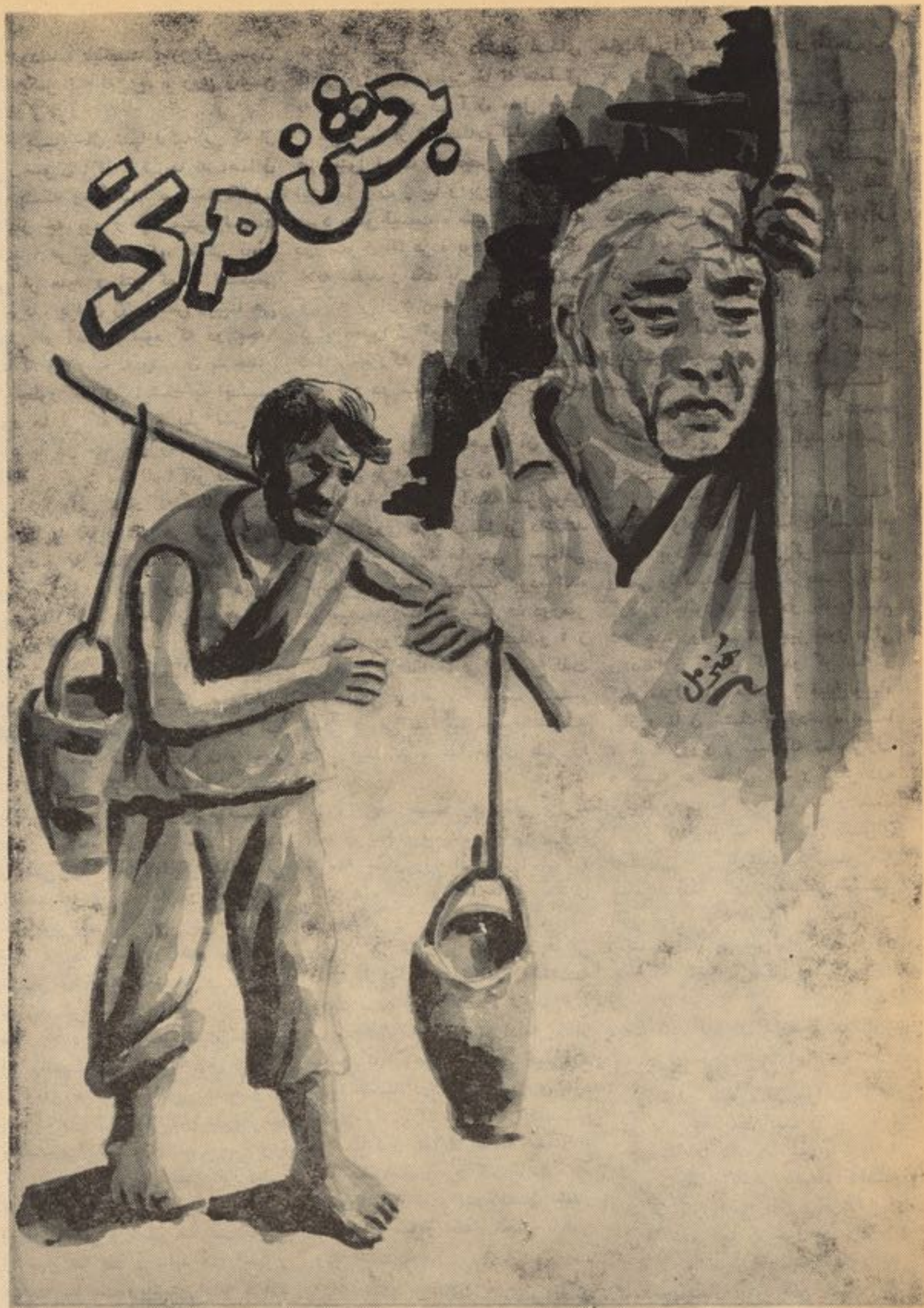
((مادر نگاه کن ! چه نان های
سفید و داغی ... به به چه
خوشمزه است !))

پسر بزرگتر بجای نان کلچه در
برابر خود میدید و در دل میگفت :
((حیف ! چقدر احمق بودم که
آنروز هر چه کلچه در بطنوس بود
به تنها بی نخوردم !

آه که اگر یکبار دیگر آنها
کلچه را در یکجا بینم بدون معطلی
همه آنها را خواهم خورد ، کلچه
ها را کم کم در دهان خواهم
گذاشت و با لذت و خیلی آهسته
خواهم خورد تا زود تمام نشود...))
گلناز در بستری خود دراز کشیده
بود و به زمزمه و ناله های اطفال
خود گوش میداد .

لبهاش را میجوید تا از فرور
یختن اشکش جلو گیری کند ، با
این همه اشک مثل باران بهاری
از لای پلکهای بسته اش بروی
شقیقه هایش میریخت ، اما زندگی
در خارج به همان نحو همیشگی
ادامه داشت ، هیچ چیز تغییر
نکرده بود و او میتوانست حرکات
و کارهای خانوادگی آن محله
را که سال های به آن درازی
در میان نشان زندگی کرده بود
بخوبی در نظرش مجسم سازد ،
با خود میگفت :

((در خانه رو برو بهم خورد .
این جواد پسر کوچک همسایه
ماست که به مکتب میرود اما
اگر برادر بزرگش میبود در اخیلی
آهسته می بست ، راستی دو برادر
چقدر ممکن است با هم فرق داشته
باشند ، خوب این هم
صدای پای آن پیرزن است که
روما تیزم دارد ، باز هم پاهایش
را روی زمین میکشد ، مادر همان

آن محله در چنین موقعی دور از
انصاف میدانستند که گلناز را
برای کار بمنزل خود دعوت کنند
و در عین حال تنها کمکی هم که به
او میکردند عبارت از این بود که
وقتی دور هم جمع میشدند بالحن
ترحم آمیزی میگفتند : ((بیچاره
گلناز ، گمان نمیکنیم دیگر بتواند

میشنوند روز بعد امیدی در دل
گلناز پیدا شد ، با خود فکر کرد
شاید یکی از خانه های این
کوچه رختشویی بخوانند و مثلا
فر صبح دنبال من بفرستند و
پیغام بدهند که : ((گلناز برای
شستن رخت بمنزل ما بیا)) اما
حقیقت این بود که خانوادگی

سرخ و سبز در برابر چشمها نشان
درهم میریخت و دور و نزدیک میشد
، در میان این رنگها حفره بزرگ
وسپاسی را میدیدند که بزرگ
و کوچک میشد ، گوشهایشان
صدا میکرد و وقتی با هم صحبت
میکردند مثلی این بود که صدای
یکدیگر را از مسافت دوری

جوان است که در تنظیف کشتی کار میکند ، مادر صالح .... این هم صدای پای سلما تی محله است که در خانه آخر کوچه زندگانی میکند ، هر روز در ست همین وقت از خانه خارج میگردد تا به دو کانهش برود .... این یکی هم ((نوریه خانم)) معلم مکتب دخترانه است .... اینهم فیض الله خانه که کفش دوزی داره ....

و این هم صدای پاهای اسب نان فروش محله است که هر روز در همین ساعت در منزل ((ریفکی بیگ)) ایستاده میشه و از سبدهای بزرگی که بدو طرف کپلهای اسبش آویزان میباشند نا نهایی تازه و داغ بیرون میاره و به آنها میده ، چه نان های بریان و سفیدی ...))

صدای نزدیکتر میشد ، گلناز در آن اتاق نیمه تاریک و نمدار بخود تکانی داد و از جای بلند شد ، شالی کهنه بی را که بالای سرش بود بخود پیچیده تا از خانه بیرون برود ، تصمیم گرفته بود دو قرص نان نسبه از او بگیرد و بعد وقتی برای رختشویی رفت پول نان ها را بدهد ، دستش را روی دستگیره در منزل گذاشت ، اما هر قدر صدای پای اسب نان فروش نزدیکتر میشد ، گلناز احساس ضعف بیشتری میکرد و شجاعتش را بیشتر از دست میداد ، آنقدر میان شک و دودلی دست و پا زد تا عاقبت صدای پای اسب دور شد ، آنوقت ناگهان بخود جراتی داد و در را باز کرد ، اما فقط توانست اسب مرد نا نوا را از عقب ببیند که رفته رفته دور میشد و سبدهای پر از نان در دو طرف کپلهای اسبش بالای او آویزان میبود ، چه نان های سفید و خوشبو بود ، گلناز آهی کشید و زیر لب گفت :

((خدا یا چقدر خوشبخت بودم اگر فقط دو تا از این نان ها در دست خود میدیدم))

آنوقت نفس عمیقی کشید ، بوی نان تازه کوچه را پر کرده بود و پره های بینی و گلویش را لمس کرد ، گلناز آب دهانش را قورت کرد ، بعد تمام نیرویش را جمع کرد و فریاد زد :

((نان فروش ! نان فروش !))

اما یکمرتبه هر چه شجاع

و شخصیت در وجودش بود درهم شکست و نا بود شد و مثل اینکه از سر ما یخ زده باشد بدیوار تکیه داد .

در راه بهم گوید و بداخل خانه بر گشت ، جرات نداشت به چشمهای تبار و لبریز از التماس و امید بچه هایش نگاه کند ، نمیدانست دستهای خالی خود را کجا پنهان کند ، ناگهان احساس کرد که برای اولین بار از داشتن دست خجالت میکشند و آرزو کرد یککاش که دست نمیداشت .

وقتی وارد اتاق شد بچه ها ساکت بودند و او هم حرفی نزد ، پسر بزرگتر رویش را طرف دیوار برگرداند و چشمهایش را بست تا دستهای خالی مادرش را نبیند ، برادر کوچکتر هم همین کار را تقلید کرد ، گلناز بطرف تشکی که در گوشه اتاق افتاده بود رفت و خودش را مثل سالی لرزانی روی آن انداخت .

دامنش را روی زانویش کشید و سرش را میان بازوهای لاغرش پنهان کرد ، گویی میخواست خود را در دنیای تپه خیال و فراموشی گم کند ، احساس میکرد مثل گلیم رنگ و رو رفته و بی مصرفی شده است که دیگر به هیچ دردی نمی خورد به آرامی میگریست و شانه های استخوانی اش تکان میخورد ، سکوت مرگباری اتاق را فرا گرفته بود ، یکساعت گذشت و هیچ یک از آنها کوچکترین حرکتی نکردند ، عاقبت باردیگر صدای پسر کوچکتر گلناز بلند شد که از رختخوابش مادرش را صدا زد و گفت :

مادر! مادر!

بلی پسر؟

دیگر نمیتوانم تحمل کنم ، مثل این است که دستی معده ام را چنگ میزند و فشار میدهد .

آه پسر نازنینم ، پسر قشنگم! گلناز برخواست و پسر کوچک را در آغوش گرفت و در حالیکه بغض گلویش را فشار میداد ، گفت :

پسر میدهانم ، از گرسنگی که این طور حس میکنی ، غصه نخور ، آخر هر طور باشد برایت غذا تهیه میکنم .

مادر ، مادر ، من میمیرم !

پسر بزرگتر چشمهایش را باز کرد و بصورت برادرش خیره شد و گلناز بهر دوی آنها نگاه میکرد ، پسر کوچکتر ساکت شده بود ، چشمهایش سیاه تر از همیشه بنظر می رسید ، لبهایش خشک شده و سفیدک زده بود ، گونه هایش فرو رفته و بیرنگ بود ، پوستش از کم خونی پررنگ گچ مرده در آمده بود ناگهان گلناز فکری بر سرش رسید ، دست پسر بزرگترش را گرفت ، او را بلند کرد ، بر او فرود آمد و آنجا با صدای خفه بی درگوش او گفت :

پسر ما باید کاری بکنیم ، چاره نداریم ، تو کفشهایت را بپوش و به بازار فروشی سر کوچه برو ، هر طور است مقداری آرد و کچالو بخر و بگو پولش را همین دو سه روز میدهیم .

کرتی پاره پسر آنقدر نازک بود که نمیتوانست او را در برابر سرمای شدید حفظ کند ، پاهایش قدرت حرکت نداشت ، موقع راه رفتن مجبور بود دستش را بدیوار بگیرد تا به زمین نخورد ، عاقبت هر طور بود خودش را به مغازه خورا که فروشی سر کوچه رسانید و وارد مغازه شد .

هوای گرم داخل مغازه که بخاری بزرگی در وسط آن روشن بود صورت و دستهای یخ زده اش را لمس کرد ، مدتی صبر کرد تا دو سه نفر مشتری که مشغول خرید بودند ، بروند ، با این امید که شاید بتواند بطور خصوصی و محرمانه تقاضایش را با صاحب مغازه در میان گذارد .

بعد از آنکه همه رفتند از کنار بخاری راه افتاد و در حالیکه سعی داشت خودش را کاملاً بی نیاز نشان بدهد دستور یک کیلو بونج یک کیلو آرد و یک کیلو کچالو داد ، آنوقت مثل کسیکه میخواهد پولش را پیدا کند دستهایش را در جیب هایش کرد و مدتی به جستجو پرداخت و بعد با تظاهر به اینکه پولم در خانه فراموش شده است با لحن ساختگی و صدای لرزانی گفت :

می بینی چه حراسی دارم ، پولم را در خانه فراموش کرده ام ، اما در این سرما که نمیتوانم دوباره راه به این درازی را بروم

و بیایم ، قیمت این چیزها را بنویس ، فردا میارم و میدهم .

مغازه دار که خیلی خوب با این نوع حيله ها و نیرنگها آشنایی داشت در حالیکه از بالای عینک بیضی شکلش سراپای او را برانداز میکرد ، گفت :

تو به این لاغری پول از کجا داشتی که فراموش شود؟ کسی که پول داشته باشد که اینقدر لاغر و مردنی نمیشد .

و بعد اجناسی را که وزن کرده بود بکناری گذاشت و ادا مه داد :

اول پول بیار بعد جنس بیا!

پسر که از فاش شدن دروغش غش خیلی خجالت کشیده بود در حالیکه با عجله از مغازه بیرون میرفت ، گفت :

خیلی خوب ، پس من میروم بولی بیآورم .

وقتی از مغازه بیرون رفت صاحب دکان به پسرش که در گوشه بی نشسته بود گفت :

بیچاره ها ، چقدر دلش برای ایشان میسوزد ، بعد از این چطور زندگانی خواهند کرد؟

و پسرش هم با تکان داد و سرگشته های پدرش را تائید کرد و در جوابش گفت :

بلی ، منم دلم برای ایشان میسوزد ، خیلی بیچاره شدند .

پسر بیچاره از مغازه بیرون آمد ، راه رفتن روی زمین های یخ زده خیلی برایش دشوار تر از موقعی بود که بظرف مغازه میرفت ، در انتهای کوچه از لوله بخاری همان خانه سفید رنگ دود غلیظ و خاکستری رنگی بیرون میآمد ، چه مردم خوش بختی بودند کسانیکه در این خانه زندگانی میکردند!

اما او حتی آنقدر برای خودش شخصیت قایل نبود که احساس حسادت کند فقط این خانواده بی را که بهترین غذای دوره عمرش را باو داده بودند در دل تحسین میکرد .

در حالیکه دندانهایش از شدت سرما بهم میخورد بطرف خانه خودشان میدوید وقتی وارد اتاق شد هیچ حرفی نزد دستهای خالی او همه چیز را برای مادرش شرح میداد ، در برابر چشمهای بقیه در صفحه ۵۲

محمدجان گورن

تلویزیون دیده‌اند یا حد اقل آواز
 گیرایش را از پشت رادیو شنیده
 اند. محمدجان گورن طوریکه
 خودش میگوید: « هنر تمثیل را از
 خوردی خوش داشتم همیشه سینما
 میرفتم بعضا فلماها چندین با زمی
 دیدم به بازی ها دقیق میشدم تا
 اینکه خودم نیز زمانی مثل آنها روی
 برده سینما ظاهر گشتم آواز م از
 پشت میکروفون بلند شد خوب
 مثلی که گفتند هر کسی را می که
 خوش دارد پیش پایش است اگر
 میتواند باجدیت خود درآنراه برود
 خوب میرود منتها انسان باید بداند
 راهی که میرود برحق است؟». محمدجان
 گورن بعد از ختم صنف دوازدهم
 نتوانسته تحصیلات خود را ادا مه
 بد علت آنرا هم همه میدا نیم
 که شرایط بد اقتصادی است
 محمدجان گورن ازدواج کرده
 صاحب دو طفل بسیار مقبول است
 ولی متأسفانه چندی پیش شریک
 زندگی خود را از دست داد که این
 واقعه بدرا صمیمانه برایش تسلیت
 میگوییم واز خداوند عظیم برایش
 صبر جمیل و همچنان در

جوان با استعداد بسیار صمیمی رادیو تلویزیون که همه بابازی های
 همکار خوب هنر پیشه مستعد خوش همه او را در روی پرده میخواستیم.

ستارگان

افسانه

ساز

تابارا نیژایی

ستاره زیبای

سینما و تیاتر

سنیگال

تابارا نیژایی مکتب هنر تیاتر را
 تمام کرده و در بسیار نمایشنا مه
 های کلوپ جوانان و در تلو یزیون
 سنیگال در آثار ادبی حصه گرفته
 است اما بحیث اکتریس سینما
 برای اولین بار در فلم (سیدو)
 شناخته شد.

تا بارا رانو یسنده و رؤیسور
 مشهور سیمبین عثمان به جهان
 معرفی نمود.

در یکی از فیستیوال های تاشکند
 تا بارا خیلی مورد تقدیر واقع شد.

مارنیانی یولوا هنر پیشه جوان و با استعداد سینما و تیاتر

بعدا در فلم (همرای توو بیستو) استعداد هنر پیشه را بر انگیخت و از طرف موسسلم اولین جایزه (دیپلوم) را گرفت. مار نیا ممثله خیلی خوب جدی ماهر و فوق العاده الاستکی است حرکات خیلی زیبا دارد. رول های کو میدی و دراماتیک را ماهرانه بازی میکند در نمایشنامه های (دوم بی و بسر) (دیگتر) (چرم ساغری) (بالزاک و بالاخره شب دوازدهم (شکسپیر) میدرخشد

برای اولین بار منتقدین و ژور نالیستان بعد از فلم «مونولوگ» راجع به مار نیانی یولوا بسیار نوشتند و او را ممثله توانا بر شمردند. مار نیا آنستیتوت تیاتر، موزیک و سینما را در لینتگراد تمام نمود. و در نقش پرینس در فلم (افسانه بسیار کهنه) و در فلم (سایه) بازی نمود. اما نقش نیانا در فلم (مونولوگ) کار جدی ممثله در سینما حساب می شود. ظریف و بذله گوست در تیاتر و

سینما همیشه رول هایش متفاوت (سور منیک) تمرین دارد از طرف متنوع اند. عصر هیچگاه از کسالت مارنیا از طرف روز در تیاتر و ماندگی یا امتیاز سخن نمی زند.

راکبھی ستاره زیبای سینمای هند باز هم درخشید

چارلز برونسون

چارلز برونسون نه تنها اکتور معروف هالیوود است بلکه رسام خوب نیز میباشد و تابلو هایش خوب فروش میشود. همچنان به سپورت علاقه دارد. روزانه کاراته و موتر سیکل تمرین میکند. ویکی از خوبترین فلم هایش درین اواخر فلم ((فرار)) است.

راکبھی ستاره بسیار زیبا و هنر مند هندی که فلمهای بسیار خوبش را همیشه در سینما و تلویزیون مشاهده میکنیم چندی پیش در یک فلم جدید اشتراک نموده که رول مقابل او را در این فلم امیتا بچن ستاره خوب و موفق سینمای هند بعهده دارد. راکبھی در تیپ یک زن بسیار ساده د هاتی شپکاری درخشانی از خود شان داده که منتظر دیدن چهره مقبول و بازی خوبش در این فلم هستیم.

عمر ذکریا میناتوربست جوان

حکایت میکنند . بدین ترتیب خلایق آنها تجسمی از ارزش و اعتبار انسان است . انسان قادر و خلاق که همیشه در پیسدا کردن فضایی دیگر موفق بوده است و من که کمتر به این خلایق دست یافته ام ولی زنده نگهداشتن فرهنگ کهن و با ارزش گذشته ما نیز در ذات خودش کار است که باید حفظ گردد و روی آن باز هم بیشتر کار شود .

نا مش عمر ذکریا است و در صنف ۱۲ لیسه حبیبه درس می خواند ، او با اینکه خیلی جوان است و شاید بیشتر از هژده سال نداشته باشد ولی کارش از توانایی زیادی برخوردار است ، اما توانایی اش را رخ نمی زند زیاد هم محبوب است و اگر باوی صحبت نکنید و به حرف زدن وادارش ننماید شاید کلمه از زبانش نشنوید .

در بررسی یک رویداد هنری ، همواره این نکته مطرح است که آیا این رویداد هنری حائز اهمیت است ، یا خیر ؟ و وقتی به آثار این جوان مینگریم ، می بینیم که او دنیا له نو جویی و نو گرایی را رعایت کرده و بسوی کلاسیک شتافته است . آیا این کار او از روی تفنن است ؟ یا باخاطر اعتبار کارش ؟

هر رنگی در میناتور ، هر زو محدود

خود را دارد

امادرمجموع این رنگها بطرز

غریب و حدتی را القا میکند که

مشخصه میناتور کشور عزیز ما

افغانستان است

در مورد تاریخ این هنر پر بار و با ارزش چه میدانی ؟

هنر میناتور ی تقریباً از چند سال پیش از امروز یعنی در دوره تیموریان هرات در افغانستان باستان بوجود آمده و اولین استاد یکه در راه معرفی این هنر والا و ارزنده به افغانستان و جهان قدم های ارزنده بر داشته است همانا استاد کمال .

زنده نگه داشتن فرهنگ کهن و با ارزش گذشته ما یک ضرورت است

جوانان علاقمند به هنر باید به هنر آشنا گردند تا بیشتر به مفهوم واقعی هنر پی ببرند .

قسمت معرفی هنر کشور خویش خدمات ارزنده نمود و در زمان این استاد است که هرات را رقیب قزو رانس در آن روزگار میدانستند .

بعد از مرگ سلطان حسین با یقرا این هنر بدست فراموشی سپرده شد و همین هنر در کشور های دیگر مانند عراق ، ایران ، هند ، کشمیر و غیره با کمی تفاوت مسیر حرکت خود را تعیین داد با آنهم در زمان کنونی استادانی وجود دارند که می توانند این هنر والا را زنده نگه دارند و نگذارند که چراغ این هنر ظریف که سالها بر تارک هنر می درخشید خاموش نگردد این هنر مندان عبار تنداز استاد مقل هروی ، استاد همایون اعتمادی و استاد ارشد بهزاد سلجوقی . امید وارم که این مختصر گفتارم در قسمت معرفی این هنر ، باستانی کشور عزیز ما کافیه باشد .

از کدام سبک و روش پیروی میکنی ؟

الدین بهزاد است که نامش نه تنها در اوراق صفحات تاریخ هنر کشور ما جاویدان است بلکه در تاریخ فرهنگ و هنر غرب نیز جاوید است .

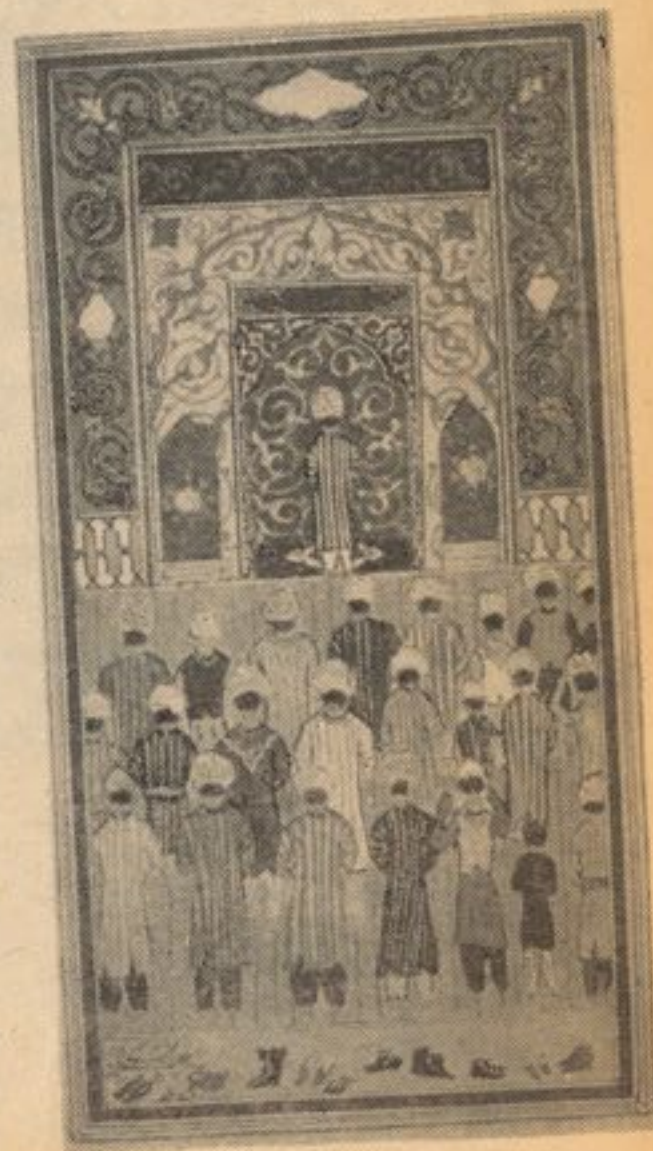
که سبکش از جمله زیباترین و ظریفترین و پیچیدهترین سبکها بشمار میرود .

بهزاد که از اهالی شهر هرات بوده و کمال الدین لقب داشته است . از قرار معلوم در سال ۱۴۴۰ میلادی تولد یافته و بعد از مدتی بخدمت سلطان حسین با یقرا آمده یگانه حامی و مشوق بهزاد و زیر شاخ معروف میرعلی شیر نوابی بوده است و آثار این هنرمند بزرگ کشور ما در اکثر موزه های معتبر و معروف جهان موجود است . بهزاد در

از ش می پرسم یک نقاشی میناتور را بیشتر بخاطر زیبایی شکلش ترسیم میکنید یا بخاطر پیام رسانی اش ؟

میگوید : قبل از همه باید بگویم که در نقاشی دید و فلسفه خود نقاش دخیل است . ولی در رسم های میناتور اگر چه امروز همه به این عقیده اند که بخاطر زیبایی ظاهرش ارزش دارد ولی نباید متکر این حقیقت با شیم که این نوع نقاشی ها خالصی از پیام هم نیست .

عده از نقاشان عقایدشان را در باب دیدن و چگونگی دیدن ابعاد دیگر یک مساله ، تصویر میکنند ، ابعادی که از ذهن پیا اذهان پر بار و آگاه مسایل بسیاری از جوانان امروز

ازکارهای ذکریا

بطور عمو می از سبک بهزاد پیروی میکنم زیرا او لین کارم را از روی همین سبک انتخاب نموده و علاقمندم که آن را دوام بدهم. و برای رسیدن به بیان خاص از تمام عوامل موجود در سطح کارم کمک میگیرم.

نظرت در مورد سبک های دیگری نقاشی چیست؟

سبک های مختلف به هیچ روی با یک دید مورد سنجش قرار نمیگیرند و اگر سخن از برتری یکی از سه سبک می رود معیار های متفاوت تری ملاک عمل قرار گرفته اند که این خود بحث طولانی را ایجاب میکند که در این مختصر نمی گنجد.

مدت کار و تمرینات که در این زمینه انجام داده ای چقدر بوده و نزد کی کار کرده ای؟

ساز کار من مدت زیادی نمیگذرد تقریباً دو سال است که رشته مینا تور را تعقیب میکنم و مدت یکسال و نیم آن را بدون استاد کار کرده و شش ماه اخیر را در سازمان غلام محمد میمنگی در بخش مینا تور سبک بهزاد مصروف بوده ام که در ابتدا یعنی سه ماه اول را نزد معلمی بنام مقصودی کار کرده و پس از آن زیر نظر استاد بهزاد سلجوقی این هنر بدیع و ظریف را دنبال میکنم و تا بحال هم تحت رهنمایی این استاد کار میکنم.

بنظرت برای گسترش و تشویق این کار در این هنر چه میتوان کرد، وجه با ید کرد؟

دروغله اول تشویق هنر - مندان و افزایش تعداد گالری های هنری. البته حالا یکی دو داریم و جوانان ما هم امکان کار بیشتری دارند، ولی با یستی قبول کرد در چند سال گذشته این هنر دچار رکود و خمودگی شده بود.

مساله دیگر اگر نمایشات نقاشی بغیر از مرکز در دیگر شهر های کشور مابزرگزار گردد و به جوانان شهرستانی امکان کار مداوم یا بیشتر بدهند تا پرمطلوب خواهد داشت مردم مخصوصاً جوانان باید به هنر آشنا شوند به هنر والا، به هنر اصیل و مردمی. و این پر آورده نخواهد شد مگر بابر گذاری مسابقات و نمایشات هنری در نمایشگاه های متعدد و با تشویق مسوولان امور و مردم.

باید جوانان ما به هنر، به تمام هنرها و مخصوصاً به هنری که علاقمند آن هستند آشنا گردند و این آشنایی و زمینه آن و قضا و قضا فراموش کرد. کورس های که برای این منظور تهیه دیده شده هر چه بیشتر تقویه گردد سازمان و لوازم آن بقدر کافی بدسترس نوآموزان قرار گیرد.

این را به جرئت برایتان میگویم - بنظرت برای گسترش و تشویق

یم که جوانان ما زیاد به این هنر و دیگر هنرها علاقمند هستند و می خواهند که در این رشته فعالیت زیادی داشته باشند. پس وقتی این همه اشتیاق به کار هست، پس چرا در چند سال اخیر فعالیت ها اینقدر کم بوده است؟

این امر علت های متعددی دارد، تشویق نبودن، کم کاری، نبودن وسایل کافی و از همه مهمتر در گذشته چنین تصور میشد که این هنر از نظر مادی چیزی در بر ندارد، ولی خوشبختانه امروز این علت ها تا اندازه زیادی رفع شده است.

نقاشی مینا توری را با نقاشی های دیگر چگونه مقایسه میکنی؟

پیوسته گذشته

اینها هم تلو تلو میخوردند و بطرفی می رفتند و از پیکرشان خون مسی ریخت بسیاری از مردم بروی صورت به پشت یا به پهلو دراز کشیده بودند. اما جسد های بیجا - نشان که گوئی تازه از جنگال مرگ بدر آمده بود منظره عجیب و وحشتناکی داشت. بوی خون بمشام میرسید این بو تنفس گرم و نمکین دریا را در عصر روزگرم تابستان بخاطر میاورد. بوی ناهوش بود سکر میاورد و حس اشتیاق پلیدی را در انسان بر می انگیزت تا هر چه بیشتر آنرا استشمام کند. این بو بظر زنفرت انگیزی همچنانکه سلا خپسا و سر بازان و کسان دیگر که حرفه شان گشتار است میداند. قوه تخیل را گمراه میساخت.

جمعیت در حال عقب نشینی آه و ناله میکرد. لعن و نفرین دشنام ناسزا و فریاد های درد ناک با صدای سوت آه ها و ناله ها در هم می آمیخت و بصورت گرد بادی رنگارنگ در میامد. سر بازان محکم و استوار بجای خود ایستاده بودند آنها هم چون مردگان بی حرکت بودند. صورت آنها تیره و خاکستری رنگ و لبان شان سخت بهم فشرده شده بود مثل اینکه این دسته از مردم هم می خواستند فریاد بکشند و سوت بزنند اما جرات نداشتند و بزحمت خود داری میکردند. آنها با چشم دریده مستقیماً بجلو نگاه میکردند و دیگر بلك ها را بهم نمیزدند. در نگاه آنها دیگر آثار انسانیت مشاهده نمیشد و بنظر میامد که این حفره های تهی و تیره ای که در صورتها ی خاکستری رنگ و کشیده آنها قرار داشت دیگر چیزی را نمی بینند.

شاید هم عمداً نمیخواستند ببینند زیرا در حقیقت میترسیدند مبادا با مشاهده خونهای تازه ای که ریخته اند باز هم میل و رغبت بیشتری برای خونریزی و گشتار در خود احساس کنند.

تنگنا در دستشان می لرزید سر نیزه ها حرکت میکرد و هوا را میشکافت اما این رعشه ای که بر اندام آنها افتاده بود نمی توانست در سینه مر دیکه انوار تابناک قلبشان با فشار تحمیل زور و قدرت بر اراده، سرد و خاموش گشته و مغزشان از در و غمها

نغمه زانو
 اثر ماکسیم گورکی

پوسیده و نفرت انگیز بر شده بود
کو چکتر بن حس بی غرضی و
بیطرفی را بیدار کند .

مرد یکه ریش بلند و چشم
کبودی داشت از زمین برخاست
و همچنان که اندامش می لرزید
دو باره با صدایی که به حق
گریه شباهت داشت شروع سخن
کرد .

من گذشته نشدم برای اینکه
حقیقت مقدس را برای شما می-
گفتم ....

جمعیت دو باره باتا نی وتر-
شرویی بحرکت آمد و بجمع کردن
کشته ها و زخمیها پرداخت چند
نفر کنار آن کسیکه با سر بازها
گفتگو میکرد ایستادند و حرف او
را بریده فریادمیکشیدند میخواستند
سربازان را متقاعدکنند با اندوه
و همدردی اما بی کینه آنها را
سرزنش میکردند هنوز هم از
لحن صدای آنها پیدا بود که بفتح
و بیروزی گفته های صمیمانه خود
ایمان دارند و میخواهند جنون
و بیسو دگی، بیرحمی و فساد را ثابت
کنند و حتی آگاهی بر خطا های
جبران ناپذیر را در سربازان
تلقین نمایند کوشش می کردند تا
به سربازان نفرت و زشتی، نقشی
که بی اراده سربازان می کردند
بفهمانند . . . .

افسر تفنگچه را از غلاف بیرون
کشید با دقت به آن نگاه کرد و
بسوی این گروه از مردم آمد .
جمعیت بی آنکه شتاب کند همچنانکه
معمولا از مقابل سنگی عظیم که
آهسته از دامنه کوهی به پائین
میغلطد دور میشوند . از او دور
میشد مرد ریش بلند و کبود
چشم از جا حرکت نکرد و درحالیکه
با حرکات دست خونهای ریخته
شده در اطراف را نشان میداد با
کلمات سرزنش آمیز و زننده ای از
افسر استقبال کرد .
او میگفت :

- خیال داری بچه وسیله این لکه
ننگین را از دامن خود بشویی و خود
را تبرئه کنی . دیگر جای تبرئه
باقی نمانده است .

افسر در برابر او ایستاد با
نگرانی و اضطراب ابروان را درهم
کشید و دستش را دراز کرد .
صدای تیر بگوش نرسید فقط
ستونی از دود دیده میشد که یکبار
دوباره سه بار بدور دست قاتل
پیچیده پس از اینکه ستون دود

یک نفر از میان جمعیت کلاهش
را روی صورت او افکند . دیگران
گلوله های برف اغشته بخون را
بجانبش پرتاب میکردند .

سرگروهان با چند نفر سرباز
بکمک او شتافتند وقتی که هجوم
کنندگان خود را در برابر سرنیزه
ها یافتند پراکنده شدند .

فاتح با شمشیرش از پی آنها
تهدید کرد و آنوقت آنها فرود
آورد و برای بار دوم در اندام
نحیف بچه ای که خون از پیکرش
جاری بود و پیش پای او روی
زمین میخزید فرو برد .

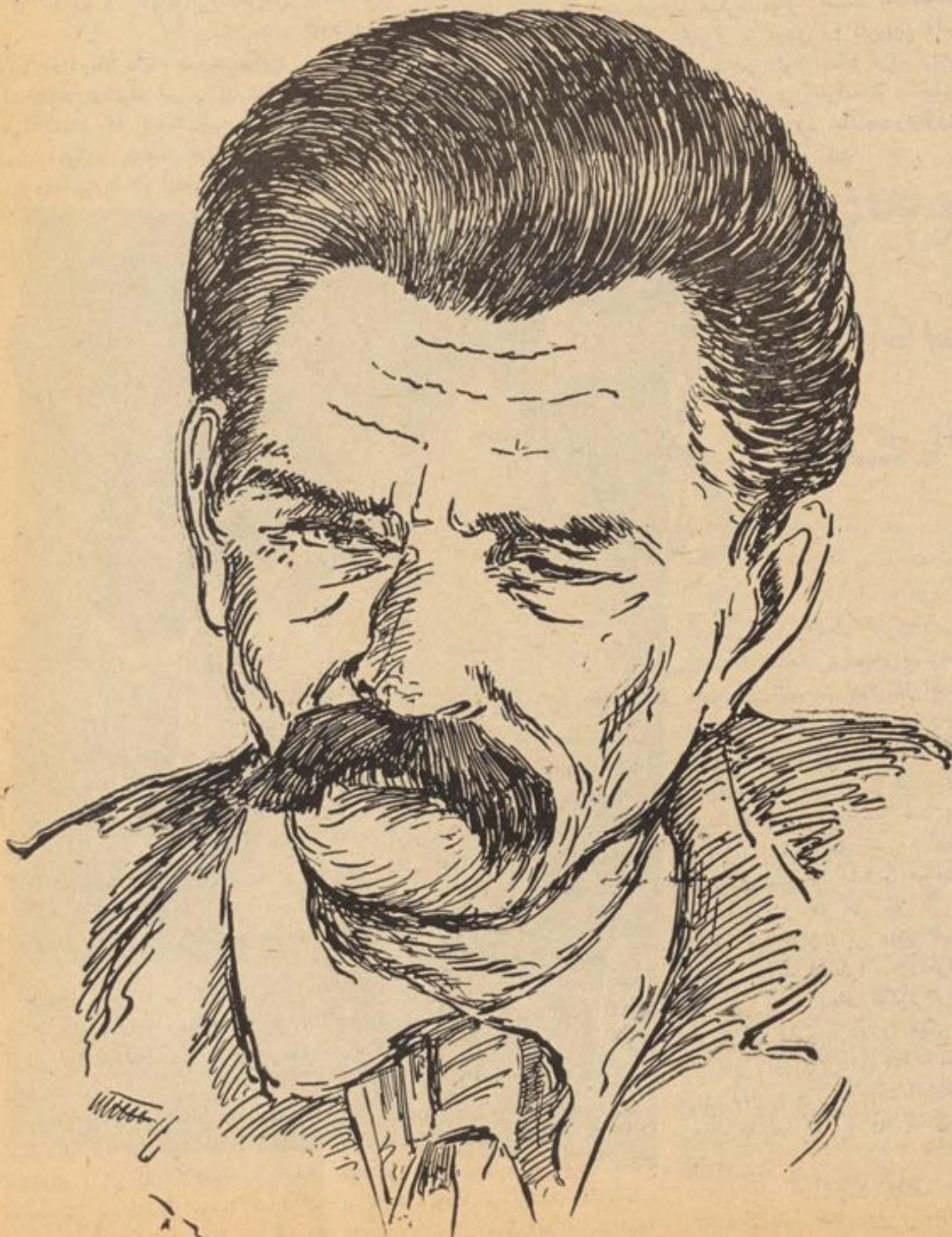
آنگاه دو باره صدای گریه شیپور

برای مرتبه سوم بدور دست افسر
پیچید مرد ریشو زانو هایش تا شد
بطرف عقب خم گردید ، دست
راستش را تکان داد و با صورت
بر زمین افتاد از هر سو به جانب
قاتل حمله کردند او همچنانکه
قداره اش را میچرخانید عقب
میرفت و تفنگچه را بطرف همه دراز
میکرد . . . .

کودک نحیفی پیش پای افسر
افتاد و او شمشیرش را در شکم
آن طفل فرو برد با صدایی غران
نعره می زد و چون اسب سرکشی
با طراف میپرید .

بلند شد .
با شنیدن این صدا مردم با شتاب
میدان را ترک میکردند اما امواج
صدای شیپور در فضا میپیچید و
گویی در حفره های تهی صورت
سر بازان مردمکی ترسیم میکرد ،
دلآوری و شجاعت افسر را بحسد
کمال میرساند و سبیل قرمز و
آویخته او را در امتداد قداره اش
جلوه ای خاص میداد .

رنگ سرخ و خیره کننده خون
چشمها را تحریک میکرد و نظرها را
بسوی خود جلب مینمود و در مردم
اشتیاق سکر آور و پلیدی را بیدار
لطفاً ورق بزنید

میکرد تا آنرا بیشتر نگاه کنند و در همه جالکه های خون به بینند . سر بازان با مراقبت و دقت نگاه میکردند گردنهای را حرکت میدادند گویی با چشمها پشان بازهم دنبال هدفهای جاندار میگشتند .

افسر در یکی از جناحها توقف کرد و همچنانکه شمشیرش زاتکان میداد با صدای بریده چون درنده وحشتناکی فریاد کشید . . .

از هر سو در جواب او فریاد هایی بر خاست .

جلاد !

پست فطرت .

او مشغول تابیدن بروت هایش شد .

یکبار ، دوبار . . . صدای رگبار گلوله بگوش رسید .

هما تگونه که کیسه ها را از گندم بر میکنند جمعیت هم جاده را فرا گرفته بود . در اینجا کارگر

مدت زیادی در باره يك موضوع پنهانی و سری با یکدیگر سخن میگفتند ، هیچکس نمی فهمید چه باید کرد و هیچکس بخا نکه نمیرفت .

چنین احساس میکردند و حدس میزدند که پس از این کشتار ها يك حادثه مهم دیگر نیز روی خواهد داد که برای آنها از صدها زخمی و کشته نا شناس پر اهمیت تر و غم انگیز تر خواهد بود و گرانتر تمام خواهد شد .

تا امروز آنها بی اراده از روی غرایز طبیعی زندگی میکردند . راجع بحکومت ، قانون ، دولت او لیای امور و حقوق خود شان تصورات مبهم و نا مفهومی داشتند ، معلوم نبود چگونه و چه وقت این تصورات برایشان پیدا شده است .

مثل اینکه مغز آنها را در بارچه های محکمی پیچیده بودند تا از

ظاهر خود را حفظ میکرد . اما امروز نا گهان قشریکه جلو افکار آنها را گرفته بود .

از میان برداشته شد و یاس و نگرانی بر قلبها مستولی گشت سد های عادت از هم فرور یخت و در هم شکست همه کم و بیش خود را افسرده و دلتنگ و بی یار و مساعد حس می کردند و در مقابل آن قدرت قهار و بیرحمی که نه حق را میشناخت و نه قانون را قبول داشت بی دفاع و بی پشتیبانی می یافتند .

حیات همه آنها در دست او و بود هر موقعیکه طبع حیوانی او اراده میکرد میتوانست تخم مرغ و نا بودی را در بین آنها بیفشاند می توانست مردم را هر طوریکه دلش می خواست و بهر اندازه ای که مورد حاجت و نیازی بود محو و نا بود کند .

میرفت با لا یوش او از جلو با خون سرخ رنگین شده بود . از او پرسیدند : - زخم بر داشته ای . - نه .

- پس این خون چیست ؟ این مرد بی آنکه با یستد جواب داد .

- این خون از دیگری است . ولی نا گهان ایستاد و با طرافش نگاه کرد و با صدای رسا گفت :

- آقایان . این خون من نیست خون آنهائی است که اطمینان داشتند . . .

پس از گفتن این سخن سرش را بزیر انداخت و دور شد .

دسته سوار نظام همچنانکه شلاقها را تکان میدادند به جمعیت هجوم آوردند مردم بیگانه

کمتر بود و اکثریت مردم راپیشه و ران و خدمتگزاران جزه تشکیل میداد . عده ای از آنها خون و اجساد کشتگانرا میدیدند و دیگران را یاسبان کتک میزدند . نگرانی و اضطراب آنها را ازخانه ها به جاده میکشید و با مبالغه و گزاف گویی در باره دهشت و وحشت ظاهری آن روز تخم نگرانی و اضطراب را در همه جا می افشاندند .

مردان ، زنان و کودکان همه مضطربانه بدور خودنگاه می کردند گوش فرا میدادند و انتظار چیزی را داشتند .

برای یکدیگر کشتار را نقل میکردند ، آه میکشیدند ، دشنام میدادند ، از کار گرانیکه جراحات مختصری بر داشته بودند سوالاتی میکردند گاه گاه صدای خود را پائین میآوردند ، بچ میگردند و

خارج بر آن هیچگونه تأثیری وارد نیاید .

مردم باین فکر عادت کرده بودند که در زندگی قدرت فوق العاده و عظیمی وجود دارد که داو طلبانه از آنها دفاع و حمایت میکند و این قدرت قانون است . این فکر و عادت قلب آنها را با اطمینان و امنیت سرشار میکرد و افکار نا راحت و هیجان انگیز را از مغز شان دور میساخت .

زندگی کردن با این افکار بسیار مطلوب و پسندیده بود . با آنکه زندگی باصدها گوش خراش و ضربه های کوچک و گاه گاهی هم ضربه های جدی و محکم تصورات مبهم آنها را متشنج میکرد و از هم متلاشی میساخت بازهم آنها محکم و پایدار بودند و بزودی لطافات وارده را ترمیم میکردند و در نتیجه هیكل مرده آن تصورات صورت

هیچکس قادر بجلو گیری از او نبود . با هیچکس نمیخواست بحث و مشورت کند دو لتش دائمی بود و همچنانکه دیوانه و ارجاده های شهر را با اجساد کشتگان بر میکرد و زمین ها را از خون بی گناهان سیراب میساخت بسا کمال آرا مش و خون سردی دوام و بقای دو لتش را نشان میداد .

شبهوت و هوس خونریزی جنون آمیز او از این عمل کاملاً آشکار میشد اضطراب و نگرانی همگانی را ایجاد میکرد ترس شدیدی قلب مردم را میگرفت و افکار آنها را بر می انگیزخت تا برای دفاع و حمایت اشخاص و حفظ جانها طرح جدیدی بریزند .

مرد قد کوتاه و چاقی سرش رابه زیر انداخته بود دستهای خون آلودش را تکان میداد و

بگر فشار می آوردند و از برابر آنها بهر سو فرار میکردند و از دیوارها با لا میرفتند . مثل اینکه سر بازان مست بودند .

دیوانه وار میخندیدند روی زمین تکان میخوردند و گاه گاه بی اراده شلاقها را روی سر و شانه های مردم میزدند یکی از شلاق خورد . ها بزمین افتاد اما همانند دو باره بر خاکست و پرسید .

- حیوان برای چه میزنی .

سر بازی در ننگ تفنگش را از شانه برداشت بی آنکه اسپش را نگهدارد بسوی او شلیک کرد . مرد بیچاره دو باره روی زمین غلتید ولی سر باز شروع بخندیدن کرد .

ناتمام

هنرمندانه و مردم دوستانه

دما سکو نیوز خفته :

د محمد علم ژباړه او لنډيز

لېت کړ کونستانين سکرېاين چي په غغه کړي زه وړ دستديو دوه غړي يعنې دخواص
وخت کي يو عادي کار گروه او اوس يو ويز- دماشين کارکونکي واسيلي سمودون او دکمپونر
اين کونکي، انجنير او دسوله دنخاديو بيا وړي پروگرام کونکي ديما شيلينا دهنر او کلتور
هنرمنده وه . ما ځيني نورو هنرمندانو په انستيتوت کي خپلو دبالت زده کړو ته
پرمختگ هم پدې سټډيوکي پوره احساس پاتي په ۵۸ مخ کيښي

دغیر مسلکي لوښا وپه هر سټه دبالت دنخا دهنر نندارې

د بالت د نغا يوه صحنه

دتياتر موسم پرانستل شو او دنويوهنري
نندارو په برخه کي يوزيات شمير خبرونه په
ورځپاڼو او جريدوکي ليدل کيږي .
دغه هنري خبرديو نوي غير معمولي کمپني
په برخه کي دي. مگر آبادواقفا يو غسر
معمولي خبرعمده کله چي دغه کمپني پسه
پاريس کي وه نو د فرانسې وگړو په غفي
فخر کاوه. که څه هم چي دفرانسې وگړو
داسي فکر کاوه چي ددغي هنري ډلي کارکو-
نکي مسلکي کارکونکي وه مگر په حقيقت کي
کله چي دوی ته داڅرگنده شوه چي ددغي
هنري ډلي کارکونکي مسلکي هنر مندان نه
بلکه په هغه کي دفلزانو دفاډريکو کارکونکو،
انجنيرانو، دخپرو دانهاديو غړو، دکتابخانو
کارکوونکو او داسي نور برخه شو ددوی
مينه نوره هم ددی گروپ دننداروسره زياته
شوه . دفرانسې په نشراتو کي ددی هنري
ډلي په برخه کي يوزيات شمير خبرونه ليدل
کيږل. لي بين پابليک داسي ليکسلي وه:
«موږددغي ډلي حيرانونکي دباليت دنخااونوري
نندارې وليدلې اوموږ ډير خوبيني يو چي
ددغي هنري ډلي سره خدای په امانی کوو...»

انکشافی های رنگارنگ و رنگارنگ

ترجمه حیدر پور

مژده برای نابینایان

اکنون این امیدواری برای نابینایان بوجود آمده است که بایک عمل جراحی و نصب عدسیه مصنوعی چشم قوه بینایی آنها اعاده می گردد.

اخیرا عده بی از ناپینایان بعد از قرار گرفتن تحت عمل جراحی چشم که اساس آن در لا برا توار پرو فیسور سفیا تو سلو و فیدروف طرح و بی ریزی شده است جهان را در نظر شان روشن حس کردند.

لا برا توار تحقیقاتی فیدروف واقع در مسکو اکنون بیک مرکز عمده مایکرو جراحی چشم در اتحاد شوروی انکشاف و توسعه پیدا کرده است و محققین این مرکز تحقیقاتی بیک سلسله عملیات دامنه داری در باره امراض مختلف چشم دست زده اند. از آنجمله تحقیقات آنها در مورد امراض کتارکت و گلاکوما می باشد. شده که نتایج آن خیلی امیدوار کننده و رضایت بخش است.

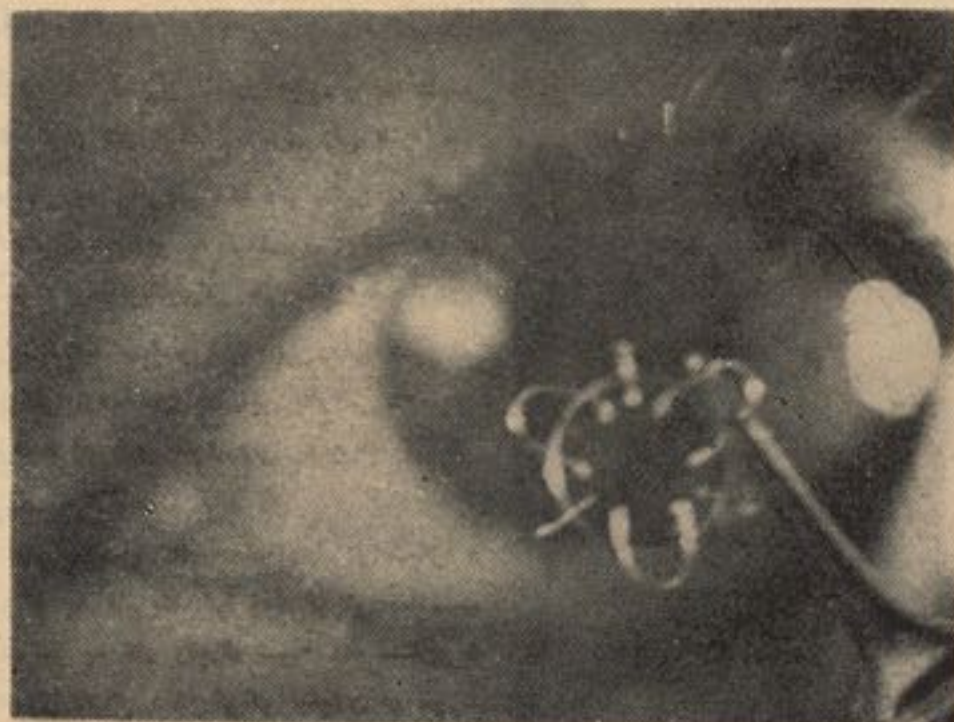
کتارکت یکنوع مرض چشم است که در اکثر جاها عموماً میست دارد و عموماً از اثر سوء تغذی عدسیه های چشم، این خلقت عجیب طبیعت، که فاقد حجرات غذایی و عصب می باشد، ناشی میگردد.

عدسیه های چشم برای بقای حیات خود، مواد غذایی مورد نیاز را از مایعیک اطراف شانرا

فرا گرفته اخذ مینمایند. دخول کمترین مواد زیری و یا میکروبی در بین مایع باعث خرابی و خیره شدن این عدسیه ها و یا لنزها میگردد.

وقوع مرض کتارکت ناشی از اختلال مینا بولزم بدن، پیری و بالا رفتن سن و حتی میتوانند جنبه ارثی داشته باشند. تنها در کشور شورویها سالانه در حدود ۲۲۰۰۰۰ تا ۲۵۰۰۰۰ مرصضانی را که از مرض کتارکت رنج میبرند علاج مینمایند. بیست سال قبل برای اولین مرتبه در تاریخ طبی اتحاد جماهیر

شوروی پرو فیسور فیدروف عدسیه مصنوعی را که ساخت خودش بود بر چشم انسان نصب کرد. سالها بود در اثر پیشرفت علم جراحی و قرار گرفتن و سایریل مجهز جراحی بدسترس دانشمندان این عمل جراحی چشم کاملاً موثر و رضایت بخش ثابت گردید. با اجرای عمل جراحی و نصب عدسیه های مصنوعی بر چشم مریضان در ۹۵ تا ۹۶ موارد نابینایان کاملاً حس بینائی خود را بازیافتند و بعقیده اکثر فیدروف، در اکثر موارد لنزهای مصنوعی از عدسیه های طبیعی چشم بهتر تلقی شده است، زیرا شفافیت و قابلیت عبور نور از عدسیه های طبیعی محض ۶۵ فیصد می باشد و این قابلیت بمرور زمان کمتر شده و جهان بنظر انسان خیره تر شده میرود. در حالیکه شفافیت و قابلیت عبور نور از عدسیه

درین عکس عدسیه مصنوعی نصب شده در یک چشم مریض دیده میشود

های مصنوعی صد فیصد بوده و گذشت زمان تغییر چندانی نبالای آن وارد نمیسازد. لنزها بیکه هم اکنون در کلینیک های اتحاد شوروی مورد استفاده قرار داده معمولا بوضاحت ۱۰۰-۱۵۰ مایکرون می باشد که از مواد پلاستیکی شفاف و تصفیه شده در دستگاه های تحقیقاتی آنکشور ساخته میشود. این لنزها معادل یک برچهل حصه لنزهای طبیعی چشم وزن دارد و قدرت بینائی آن عالی تر می باشد تا بینایانیکه تحت این عمل جراحی قرار میگیرند مدت زیادی در شفاخانه باقی نمی مانند و در مدت دوالی سه روز بقدر کافی بنیائی خود را باز میابند.

لنزها بیکه توسط دستا کتور فیدروف انکشاف یافته از جهان وزن سبکترین لنزهای جهان می باشد و بهمین دلیل است که این لنزها در جهان، به شمول امریکا، فرانسه و آلمان غرب خرداران بیشتر دارد.

بهمین ترتیب پیشرفت های جدید در مورد علاج مرض چشم بنام گلاکوما نیز صورت گرفته. چنانچه دانشمندان در کلینیک دکتر فیدروف مشغول تحقیقات در مورد اساس و منشای پیدایش مرض گلاکوما میباشند.

منابع انرژی داخلی بلکه کمتر
تشدید انرژی و بیشتر استفاده
از تکنولوژی های امروخته شده و
تزیید استفاده در عوض از منابع
انرژی مروجه مثل ذغال سنگ و
برق آبی نمود. و همچنان تا
نمود که مساعی مزیدی بکار

رود تا استفاده خوبتر از منابع
به عمل آید علاوه بر آن ستراتیژی
چاره های رابری بدست آوردن آسیا
و خدمات اساسی مثل تهیه آب آش-
میدنی، تسهیلات صبحی و نظیفی -
تی و همچنان سرمایه گذاری در
تسهیلات آبیاری و تمرینات بهتر
در تنظیم امور زراعتی برای قسمت
های فقیر جامعه فکر نمود.

۱۹۸۰ سال اندازه رشد تولیدات
داخلی سالانه از ۶۴٪ فیصد در
سال های ۱۹۷۰ به ۶۷٪ فیصد در
سال های ۱۹۸۰ تولید حاصلات
زراعتی از ۲۷٪ فیصد به ۳۵٪ فیصد
و هم چنین تزیید در تولیدات
صناعتی می باشد.

ستراتیژی انکشاف منطقی در
ماه مارچ ۱۹۸۰ توسط اسکاپ اتخاذ
و بحیثیت یک سهم در فارمولیشن
ستراتیژی انکشاف بین المللی
در قرن سوم انکشاف ملل متحد
محاسبه گردید. ستراتیژی اسکاپ
در خواست تقلیل خطرات را در
سکتور زراعتی در مقابل اثرات
آفات طبیعی مثل طوفان، سیلاب
و خشک سالی، انکشاف نه تنها

مغلق کیمیای در قسمت بیشتر وی
چشم بمیان میاید و مقدار جریان
خون درین ناحیه کم میشود و تیوب
ها بند شده، حجرات نرم چشم
چملکی پیدا کرده و لکه ای بروی
چشم انکشاف میاید، این-
عوارض توسط آلات و ساینل
مدرن در مراحل ابتدائی مرض
تشخیص شده میتوانند. اکنون
ممکنست مرض کلاکوما را در مراحل
حل ابتدائی آن که بسپولست
علاج میشود تشخیص و درمان
نمود. تحقیقات جدیدی مبنی
بر اینکه حتی از بروز مرض کلا-
کوما جلوگیری نماید نیز درین
لابراتوار ادا شده دارد.

اطفال قربانی های عمده اجتماعی از سوء استفاده آب

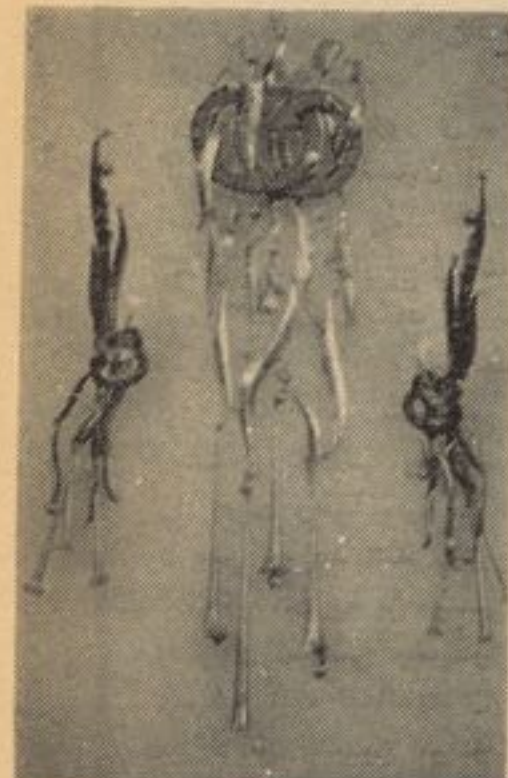
آب حیات را حفظ می کند اگر
با آن بی احتیاطی شود سبب مرگ
میشود و اکثر آفات قربانی ها اطفال می
باشند.
در مالک فقیر آسیا و افریقا
احصائیه ها نشان می دهد که از
هر هزار طفل ۱۲۹ نفر آن در اثر
امراضی که ناشی از آب کثیف
میباشند می میرند.
علاوآ این بیشتر حقیقت ندارد
که تهیه آب اکنون از حد ضرورت
رتی که برای ادامه حیات بشر
حتمی است بسیار بیشتر می
باشد.
اهداف تعیین شده درسترا تیژی
انکشاف منطقی برای سال های

آب نقره

ما بعضی اوقات از ((جوی
نقره)) آب سخن می زنیم. ولی
وقتی ((ویکتور سیر نف)) از
(فرونز)) کار خود را با لای جوا-
هرات شروع کرد این مسئله از
لفظ به ساحت عمل آمد. او از همه
بیشتر خوش داشت با لای نقره،
نقره جرمی، صدف و مر وارید
کار کند و این مواد مقصد او را بر
آورده نمی توانست.

جواهرات تیکه توسط سیر نف
معرفی شد مواد تغییر پذیر بود
که ترکیب های جریانی، طغیانی
و روانی آب را با خود داشت.
مردم از طلسم های سری نام
میبردند که در زیر آب موجود
است. اکثر مقالات سیر نف
دارای چندین جنبه است: یک
توت جواهر میتوانند بحیث گلویند،
دست بند و هم چنان یک نیم تاج
غیر معمولی که با لای سیر می
گذارند پوسیده شود.

ویکتور سیر نف کار خود را از
(سفر دلو فسک)) که مرکز
باستانی جواهرات اتحاد شوروی
است شروع کرد ولی در اواسط
سالهای شصت به مرکز قرغز
نقل مکان کرد. منظره با شکوه
و بعضا ساده هنر شخص مردم
قرغز به کار آفریننده او یک
تحرک تازه ای بخشید. او کار
خود را به کابی کردن از تخیلات
ملی که در آن اصول شرطی
طبیعت، سبزه ها، گلها، حیوان-

چند نمونه از جواهرات ساخت
ویکتور سیر نف

نات و ستاره ها بصورت بی نظیری
با تصویر نشان داده شده بود
آغاز کرد.

ویکتور سیر نف که یکی از ما
سترهای برجسته معاصر
ساخت جواهرات است برنده
تصدیق عمومی گردید. است،
کار او همیشه در نمایشگاه های
بین المللی جواهرات نمایش داده
شده است.

درین تصویر طفلی را می بینیم که با مشکلات فراوان سرگرم تهیه آب
آشامیدنی میباشد.

اعلامیه حکومت جمهوری

آنها قصد دارند تادر راه این پرو سه ایجاد مشکلات نموده و ایجت های آنها برای این منظور دست به فعالیت های تروریستی و تهدید آمیز میزنند. بطور مثال از افغان های که در خارج بسر میبرند به عنف و جبر اجیرانیرا برای صدور به افغانستان استخدام مینمایند.

تنها در خاک پاکستان در حال حاضر ده ها اردو گاه نظا می و مراکز تر بیسه تروریست های اجیر موجود اند که مر بیون امریکا بی، چینا بی، پاکستانی، مصری وغیره آنها را تربیه می کنند.

حکومت جمهوری دموکرا تیک افغانستان از کشور های همجوار دعوت بعمل می آورد تا فعالیت های ضد افغانی را پایا ن داده و در راه حرکت فعلی کوچی ها و برگشت افغان ها بوطن خود شنان ایجا د مانع ننمایند که البته چنین امری به اعاده روابط میان این کشور ها و افغانستان نیز مساعدت خواهد کرد.

حکومت جمهوری دموکرا تیک افغانستان درین اعلامیه نیز موقف خود را که قبلا به تاریخ چهارده می ۱۹۸۰ تو ضیح نموده بود یکبار دیگر تاکید کرد و حاضر است بر پایه این موضع گیری با کشور های همسایه بدور میز مذاکرات نشسته و مسایلی را که موجب ایجاد تشنجات در منطقه میگردد مورد بحث قرار بدهد.

حکومت جمهوری دموکرا تیک افغانستان اطمینان دارد که رفع موانع غیر لازم از راه برقراری روابط واقعا حسن همجواری بین کشور های این منطقه حواب گوی منافع و صلح و امنیت در منطقه و تمام جهان میباشد.

عمومی قبلا اعلان شده و بشکل دوامدار مورد تطبیق قرار دارد.

حکومت تضمین میکند که مطابق اصول اساسی جمهوری دموکرا تیک افغانستان برای این اشخاص امنیت جانی و آزادی انتخاب محل سکونت، نوع شغل و تساوی حقوق در حل و فصل مسایل از ضی ناشی از تطبیقات اصلاحات از ضی وامکان سبکگیری سیاسی آنها در امور عامه با روحیه وطن پرستانه، ساختمان افغانستان جددو شگوفان واشتراک در امر دفاع از کشور داده خواهد شد.

حکومت جمهوری دموکرا تیک افغانستان با اعلان آماجگی برای پذیرفتن افغان های خارج از کشور خاطر نشان میکند که تمام شرایط لازم زندگانی آبرو مندو فعالیت متمر کار اجتماعی به آنها بجا طر رفاهیت وطن محبوب ما تا مین خواهد شد.

حکومت به تاسی از اصول اساسی جمهوری دموکرا تیک افغانستان یک بار دیگر تضمین میکند که برای کوچی ها، قبا یل و مالداران نه تنها استفا ده مجانی از چرا گاه ها بشکل عادلانه مهیا ساخته میشود، بلکه حق حرکت آزاد آنها در کشور تاکید میگردد، حکومت افغانستان ممانعت ها بی را که اخیرا در راه رفت و آمد های فعلی کوچی ها از افغانستان به پاکستان و برعکس آن بو جود آمده نکو هشس مینماید.

باید خاطر نشان کرد که تحولات مثبتی که در کشور در دست انجام است و برگشت روز افزون افغان های خارج از وطن موجبات خشم محافل امپریالیستی و ارتجاعی را فراهم نموده است.

اعلامیه وزارت

نظامی اتحاد شوروی مستقر در قلمرو جمهوری دموکرا تیک افغانستان مر بو ط است قطعاً تیکه بنابست درخواست حکومت افغانستان و مطابق با پیمان افغان شوروی منعقد و ۱۹۷۸ و منشور ملل متحد

اعزام شده اند سوال تاریخ معا و دت آنها در چو کات یک حل سیاسی ونه قبل از پایان کامل تجاوز علیه جمهوری دموکرا تیک افغانستان و تضمینات مربوط به عدم تکرار فعالیت

های خرابکارانه از خارج علیه مردم و حکومت افغانستان مطرح شده می تواند، تحولات مثبتی که

پس از مرحله نو یسن انقلاب نور بو جود آمده است اکنون به صورت خزاینده بی از طرف توده های وسیع زحمتکشان کشور ما درک و پشتیبانی میشود و این امر نشانه هنده تحکیم روز افزون قدرت مردمی انکشاف

اقتصادی رفورم از ضی حاکمیت نظم و قانون و اعاده اوضاع بصورت کل در کشور میباشد.

واقعه مهم دیگر کنفرانس نیرو های ملی ووطن پرست است که اخیرا در کابل به خاطر هموار ساختن راه برای ایجاد جنبه وسیع ملی پدر وطن دایر شد، جنبه بی که نیرو های همه طبقات، اقشار و گروه های جامعه افغانی را بهم متحد خواهد ساخت.

بنابراین با در نظر داشت این حقایق بهر ناظر بیطرف معلوم دار است که تلاش برای تحمیل با صطلاح (مساله افغانستان) در مباحث اجلاس سازمان کنفرانس اسلامی هد فی جز انحراف بقیه در صفحه ۵۵

ایجاد گردیده است. باند ها ییکه توسط امپریالیزم امریکا و همومو نیزم بیکنگ تمو یل و مسلح میگردند و در قلمرو های بعضی از کشور های همسایه و عمدتا در پاکستان بنا داده شده و از آنجا دست به اعمال تجا و ز و سایر اشکال مداخله در امور داخلی افغانستان میزنند.

حکومت جمهوری دموکرا تیک افغانستان به حکومت پاکستان نوایران پیشنهاد کرد تا این برابلم ها از طریق صلح آمیز و از راه مذاکرات دو جانبه حل گردد. پروگرام حل و فصل سیاسی اوضاع اطراف افغانستان و اعاده مناسبات با پاکستان و ایران بشکل فراگیرنده و جامع در اعلامیه حکومت جمهوری دموکرا تیک افغانستان مورخه چهارده می ۱۹۸۰ گنجانیده شده است.

در حالیکه هیچگونه خطری به صلح و امن منطقه و جهان از انکشافات داخل افغانستان ناشی نمی شود، این افغانستان است که معروض فعالیت های تجا و ز کارانه و سایر اشکال مداخله از خارج قرار گرفته است و به همین علت است که قطعاً محدود نظامی اتحاد شوروی به افغانستان دعوت شده اند تا مردم و اردوی قهرمان افغانستان را در دفع تجاوز از خارج کمک نمایند.

بیانیه مشترک جمهوری دموکرا تیک افغانستان و اتحاد شوروی که بتاریخ شانزده اکتوبر ۱۹۸۰ در هنگام مسافرت یک هیات عالیرتبه حزبی، دولتی افغانستان در مسکو امضاء شد اعلام میدارد که، تا جاییکه به قطعاً محدود

نقد و بررسی کتاب :

«ورزش های ملی»

در افغانستان»

محب حیرت نویسنده کتاب ورزش های ملی در افغانستان

((کلاه غیج)) بازی بو بو لی چی
 ((بو بو گل چه)) ((مرغومکی)) ((تاقین
 چوچک)) سپره خپلی ((اله داد))
 ((کبد)) ((دره و بوستین)) ((چکک
 یا کلک بازی)) نشان مید هد که
 مولف تلاش داشته است نمونه تمام
 و یابیشتر بازی ها و ورزش های
 محلی اقوام و ملیت های افغان رادر
 کتاب خود به شناخت آورد و نقیصی
 رادر این زمینه متوجه اثر نسازد .
 در هر يك از فصول نامگرفته
 شده نویسنده علاوه از رموز و
 تکتیک های بازی تاریخچه مختصری
 هم به آن نگاشته است که هر
 چند دقیق نیست ، اما به نو آموز
 ورزشکار و آنانیکه در این موارد
 خواهان معلومات میباشند سودمند
 است .

نثر ساده یکدست و بی تکلف
 کتاب نیز در فهم مطالب گرد آمده
 در آن به شاگردان و نو آموزان
 کمک شایان میکند .

در فهرست مواخذ و منا بعی که
 در اخیر کتاب جای داده شده و
 معرف توجه مولف به پایمال نکردن
 حق دیگران است از :

کتاب و تواریخ تاریخ افغانستان
 نشرات انجمن تاریخ، مجله های
 دایرة المعارف، آریانا ، سالنامه
 های کابل و افغانستان ، دایرة
 المعارف دانش بشر، اتلتیک برای
 جوانان افغان ، نورستان غزنه و
 غزنویان ، احمدشاه بابا، بیان
 سلطنت کابل ، غوریان ، لشکرگاه
 ((سپرلو)) ، ((رهنمای کابل)) ،
 برخی از شماره های مجلات ((لمر))
 و ((فولکلور)) و فرهنگ های
 ((خیام)) ، ((عمید)) و ((برهان
 قاطع)) نام گرفته شده که ارزش
 اثر را بیشتر میسازد مولف در یاد
 داشتی زیر عنوان ((اهداء)) در
 صفحه نخست کتاب خود مینگارد :
 ((بیاس احساسات بسی شایه
 وطن دوستی و به خاطر تحکیم بیشتر
 رشته های مضبوط و ناگسستنی
 برادری و برابری ، این مجموع
 معلوماتی را پیرامون ورزشهای ملی
 و بازیها و سر گرمیهای محیطی
 باشندگان شریف گلزمین افغانستان
 به پیشگاه ورزشکاران میهن پرست
 و انسان دوست وطن عزیز و به خاطر
 استحکام مزید علایق استوار انسانی
 و روابط پایدار نوع دوستی ، مطابقی
 آیین و مراودات ناسیونالیستی و
 مناسبات وسیع و مستحکم ((جهان
 بقیه در صفحه ۵۸

همه نماد های اصیل فرهنگ عامه
 که در روستا های کشور در زیر
 ضربیه های تمدن وارداتی در حال
 خرد شدن و مایه پذیری و اختلاط است
 به مطالعه درونمایه های آن می
 پرداختند و کاری را در جهت احیای
 مفاخر کلتوری ما به انجام میاورند
 که در گذشته شرایط خاص
 سیاسی افغانستان
 در چوکات یک نظام فاسد فرسوده
 اشراف منشی و سالار منشی نه تنها
 فقط به رشد هنر بورژوازی و
 بیگانه از توده های میلیونی و
 فرهنگ انحصاری ارسطو کراسی
 توجه داشت بلکه به خاطر مسلط
 داشتن هر چه بیشتر این نماد های
 زندگی میلیون ها انسان رنجبر و به
 استثمار درآمده و به خاطر انکار از
 هر گونه خلاقیت توده ها جلوگیری
 هر تلاشی میشد که بخشی از غنا و
 باروری فرهنگ مردم رابه شناخت
 میاورد .

از سوی دیگر شرایط عمومی
 برای بسط دانش به گونه بی بود
 که دانشمند واقعی باشکم گرسنه
 در بی نان بود و عده بی جاه طلب از
 خود راضی روشنفکر نما که تمام
 رسانه های گروهی و وسایل ارتباط
 جمعی را در اختیار داشتند دست به
 آنچه در باره منابع فرهنگی کشور
 هایی که با ما وجوه اشتراکی
 کلتوری داشتند بردند و حتی در
 این مسخ بزرگوارانه از رنگین نامه
 های بی محتوای شکلی هم چشم
 نبوشیدند و تقاله هارا به خاطر
 کسب شهرت و یا اخذ حق الزحمه بار
 فرهنگ ما ساختند که اکنون سره
 ها را از ناسره جدا کردن کاری
 شده است دشوار که به همه این
 دلایل در شرایط کنونی احیای مفاخر
 فرهنگ توده در شمار اساسی ترین
 کار هایی است که باید باتلاش و
 پیگیری و تحقیق و مطالعه کاسی
 صورت گیرد و به کار هایی از این
 مانند ارج گذاشته شود .

((ورزش های ملی در افغانستان))
 کتابی است تالیف عبدالله محب
 حیرت نویسنده معاصر که در دو صد
 و سی و یک صفحه به قطع جیبی
 به وسیله دبیرقی دکتاب چاپو لو
 موسسه به تازگی از چاپ برآمده
 است . ورزش های ملی و باستانی
 که تاهنوز به اشکال دست نخورده و
 بومی خود در گوشه و کنار کشور
 ما از وسایل سرگرمی و بازی های
 جمعی مردم مابه شمار میاید هر یک
 سابقه و تاریخ دراز دارد که در
 جریان سده های فراوان زندگی
 آریایی ها از نسل به نسل دیگر
 سپرده شده و به عنوان نمادی از
 فرهنگ پر غنای ملی به مازسیده
 است . فرهنگی که بدون شک در
 ابعاد وسیع و گسترده خود ، در
 سروده های شعری و ترانه یسی و
 قصه های روایتی خود ، در بازی
 ها و رقص ها و آتن های خود ، در
 اسطوره ها و افسانه ها و آفریده
 های هنری خود و در تمام مواردی که
 نمایی از حیات اجتماعی و گروهی
 را دارا میباشد ، میتواند ما را در
 اعماق ده ها سده ها بکشاند
 و بیانگر بخش هایی از خصوصیت
 های زندگی جمعی مردم مادریکرده
 دوره معین گردد .

جمع آوری همه این بدیده های
 فرهنگی ، تحقیق کافی پیرامون
 مراحل تکامل هر یک از آن باتوجه
 به خصوصیت های اندیشوی هر
 دوره که سبب پیدایش و یادگرگونی
 آن شده است و از همه مهمتر تهیه
 و تدارک یک آرشیف و موزیم از
 داشته های فرهنگی توده های
 ملی و ملی افغانستان در جریان
 هزاره هایی که برآن گذشته است
 و در نهایت شنا ساندن و معرفی
 همه این ارزش ها و سودجویی
 از آن در کار های تازه تر فرهنگی
 کاری است که باید خیلی پیش
 از این به آغاز گرفته میشد و
 اکادمیسین های ما با استفاده از

عصر مادوران پرواز زنان بسوی قتل سر بلند آزادی و عدالت اجتماعیست!

سواد آموزی و سایر امتیازات اجتماعاً -
عمی برخوردار بودند ولی زنان همان
طوری که گفتیم جز تر بیه و پرورش
اطفال آنها در شرایط خیلی دشوار
وظیفه دیگری نداشتند. پدران دختران
خود را در خانه ها نگهداشته و شرایط
رفتن به مکتب و اشتراک در مسایل
اجتماعی را از ایشان سلب نموده
بودند. رژیم های گذشته نیز
همچون موضوعات را دامن میزد
و هرگز نمیخواست در زندگی زنان
توجه نمایند. تربیه اطفال از جمله
مشکلات زنان مادر دوران های گذشته
بود. هزاران طفل از بی دوا بی
و عدم شرایط صحی تلف میگردیدند
از کلینیک های صحی و شفاخانه های
اطفال اصلاً خبری نبود. مادران
بیچاره ما مشکلات عظیم را در جهت
تربیه اطفال خویش متحمل میشدند
دوا، داکتر، شفاخانه، صرف در
خدمت همان طبقات حاکم و جود
داشت و قتیکه اطفال با هزاران
رنج مادر از مرگ نجات میافتست
باز هم در بدبختی و تیره روزی بسر
میبردند، مکتب وجود نداشت که
اطفال در آن تحصیل نمایند. اطفال

در کوچه ها پرورش می یافتند ،
زنان در فقر و تنگدستی جان میدادند.
بسر و دختران بیسواد بار می-
آمدند، ولی حکام جامعه که خود این
خواست شوم را عملی مینمودند ،
بیشرمانه به زندگی ننگین خود ادامه
میدادند . مادران بار سنگین را از
ناحیه تربیه طفل خویش متقبل
میشدند ، همچنانیکه خواست مادران
بود اطفال شان تقدیم اجتماع نمی
گردیدند . چه هر قدر محیط خانوادگی
سازگار باشد به همان اندازه
اطفال تربیه خوب میگیرند و مردان
سالها جامعه بار میبندند . مادر در
پهلوی رشد و تربیه اطفال کارهای
دشووار خانه را نیز انجام میداد و چه
بساکه مورد قهر و غضب پدر قرار
میگرفت و ظالمانه لت و کوب میشد.
مردان که بیرحمانه از مسئولیت
های خویش در مقابل زنان نمی
دانستند و با اتکاء به این روحیه
خرافاتیه که گویا زن عقل ندارد آنها
را مورد شکنجه و آزار ، تهدید دولت
و کوب قرار میدادند و سر انجام
رنجی دیگری بر آن همه رنج های
مادران علاوه میکردید. ناتمام

زنان صلح می خواهند

جامعه ما در دوران های گذشته
شاهد تیره بختی های زیادی بوده
است که از آنجمله از ستم طبقاتی
و تبعیض میان مرد و زن را میتوان
یاد آور شد. زنان تیره بخت ما در
گذشته تحت ستم های گوناگون
قرار داشتند و به نحو از آنها بالای
ایشان ظلم های گوناگون مرعی
میگردید. زن این قهر مان پیشتاز
جامعه و پرورش دهنده هزاران
شخصیت برجسته تاریخ اعم از
بهترین قهرمانان و طنپرسست ،
دانشمندان ، مخترعین ، مکتشفین
کیهان نور دان و هزاران هزار انسان
هاییکه نفع خدمات شان برای
بشریت امکان زندگی میدهد ، در
جهان نقش خوبی را ادا نموده است
بهترین قهرمان صلح دوست و
بهترین فرزندان صدیق ، دانشمندان
دکتوران و خدمتکاران جامعه را زن
تربیه نموده است . ولی باوجود این
در زندگی زن هیچگونه توجهی
نگردیده است . علاوه بر آن زنان
این قهرمانان سازنده تاریخ چه
بساکه ظلم هیرا که متحمل نگردیده
اند. تاریخ نشاندهنده آن است که
زن در روابط پوسیده فیو دالی و
ماقبل فیو دالی ، در دوران های
گذشته پدرسالاری و پدر شاهی بحیث
امتعه تجار تی مورد استفاده قرار
میگرفت و چه بساکه در محافل
شراب خوری مردان مورد برد و باخت
قرار میگرفت . چقدر شرم آور است
زنان که در حقیقت بوجود آورنده
مردان و پرورش دهنده آنهاست به

حیث مالی خرید و فروش گردد و
برشخصیت این سازندگان تاریخ
هیچگونه توجهی نگردد . گذشته
از آن زن صرف به منظور رفع
خواهشات نفسانی مردان و گرم
نمودن بازار های قمار بازی و شراب
خوری زنده بود. زندگی درین دوران
برای زن مفهوم دیگری نداشت .
مردان از تولد دختران در خانه شان
خجالت میکشیدند و دختران معصوم
را زنده بگور میگردند . از زنان
چنانچه گفته آمدیم در چهار چوب
خانه استفاده میشد و مردان آنانیکه
در جهل و ظلمت بسر میبردند ، زنان
و دختران خود را برای رفقا و دوستان
خود به حیث تحفه تقدیم مینمودند
بودن دختر و یازن در خانه مساله شرم
آوری تلقی میشد . تا اینکه رفته رفته
به صورت نسبی زنان صرفاً در
داخل خانه آزادی های نسبی بدست
آورد . ولی این آزادی نیز خیلی نا
چیز و کم بود زنان حق اشتراک
در محافل مردان را نداشتند . از حق
ابراز نظر در امور خانه محروم
بودند و وظیفه آنها صرف رفع خواهشات
نفسانی مردان و تربیه پسران ، تسد
مین و تهیه مواد خوراکی و بخت و
پز بود.

در جامعه ما نیز در دوران های
گذشته زن در همان تیره بختی ها
دست و پامیزد و از حق تحصیل محروم
بودند. در هیچ ساحه زندگی حق
مساوی با مردان نداشتند . دختران
از رفتن به مکاتب و آموزش سواد
به کلی محروم بودند. مردان از حق

نگذشت که همسر م بی برد کسه
 حقیقتا پشتیبانی و حمایت او سبب
 ترمودشوخیهای طفل گردیده است. از
 آن بعد مشکل ماحل شده برود اطفال
 ما بمن و همسر م قدر و احترام مساوی
 ابراز میگردند. همدستی، احترام
 متقابل و دوستی میان پدر و مادر
 احساس خا نواده را با یه گذاری
 میکنند و از دیدگاه تربیتی خا نواده
 را وقتی میتوان سالم و موفق گفت
 که فرد فرد اعضای آن از احساس
 گرم یکدیگر برخوردار باشند. ازینرو
 در برابر تشکیل یک کانون گرم و
 سالم خانواده مکلفیت عمده پدر و
 مادر و دران وظیفه شناسی آن خواهد
 بود که در فرد فرد اعضای خا نواده

ذهنیت و طرز تلقی نیک را بر اساس
 دوستی و تسامح میان یکدیگر نشان
 ایجاد نمایند.

اطفال امروز

پیوسته گذشته

ترجمه: ع.ن

ضرورت توافق نظر والدین در تربیت اطفال

ایجاد روابط نیک میان بزرگان و
 خردان خانواده نیز برهنمایی نیا ز
 دارد. بزرگان را است که خردا نرا
 به حیت جا یگیر آینه شان از چ داده
 آنها را زیر پر و بال خود هوشداری و
 مواظبت نمایند.

خانواده ای را سراغ دازیم که
 برادر و خواهر بزرگ بعهده گرفته
 اندیک اندا زه وقت شما نرا همه روزه
 به خدمت و کمک برادران و خواهران
 کوچک اختصاص دهند. برادر از
 کتابخانه برایشان کتاب میاورد و
 راجع به مردان بزرگ چهره های
 درخشان تاریخ و جوامع را با آنها
 کار و مشغول خودشان به آنها قصه می
 گوید و در ساختن بازیچه ها با آنها
 کمک میکند. خواهر کالان شان در
 ساختن البوم با آنها کمک میرساند.
 از مجلات و روزنامه ها عکسهای جا
 لب برای آنها انتخاب میکند برای عرو
 سکهای آنها لباس میسازد طسرق
 جسیپا نندن عکسها را در البوم بانها
 یاد میدهد و سوزند و زی را بانها می
 آموزد. خردان در برابر کمک و مهر
 بانی خواهر و برادر بزرگشان عمیقاً
 محبت و احترام ابراز میکنند و آرزو
 دارند که مانند آنها باشند و میگویند
 آنها را از خود راضی نگه دارند.

حفظ گردد و وقتیکه یکی طفل را
 از کاری منع میکنند دیگری با یسد
 آنرا پشتیبانی نموده تکراراً طفل را
 منع کند و باین ترتیب طفل تحت
 اداره مشترک پدر و مادر در آمده
 هرگز چنان نخواهد کرد که در صورت
 منع مادر نزد پدر پناه ببرد. من
 خودم پدر پنج طفل میباشم وقتی که
 طفل اول مابدنیا آمد در موا قعیکه
 من او را از کاری منع می کردم همسر م
 او را حمایت میکرد من به آن رفتار
 همسر م اعتراض میکردم اما هرگز
 عدم توافق را با همسر م در چنان
 موارد به طفل مان اظهار نمی کردم زیرا
 نمی خواستم حیثیت همسر م را نزد
 طفلان یا نین بیسازم. روی آن
 رفتار ساعتهای من قشمه میکردیم و در
 ابتدا من قشمت ما زیاد بود اما دیری

میکند دختر فوراً به پدر پناه میبرد و
 یا عکس آن. اگر در چنین موارد
 به خصوص پدر گفته مادر را تا یسد
 کند و دخترش را از از نکاب آن فعل
 منع کند طبیعی است که دختر
 اطاعت میکند در غیر آن طفل را می
 راکه خودش انتخاب نموده است
 دنبال میکند.

این سوال موجب شد که جواب
 بهای متعددی را مادران و پدران
 مشترکاً در آن جلسه ارائه کنند یکی
 از پدران که کارگزار صناعی بود چنین
 گفت: «اجازه دهید در برابر
 این سوال بدوستان گرامی عرض
 برسانم که در چنین موارد حتماً بایست
 بین پدر و مادر توافق تام وجود دا
 شته باشد و همیشه باید این توافق

به منظور اینکه پدر و مادر در بر
 اطفال شان حاکمیت داشته باشند تا
 بتوانند آنها را بشیوه معنوب پرورش
 و تربیت نمایند لازم است روی
 مسایل تربیتی بین پدر و مادر توافق
 کامل برقرار گردیده باشد. طور
 مثال بارتباط آن خانواده را بررسی
 می نمایم:

پدر و مادر خا نواده یسی روی
 مسایل تربیتی توافق تام داشتند
 کار و تلاش بکار بحیث معیار اسام
 سی آن خانواده از طرف تمام
 منسو بین آن پذیرفته شده بود تمام
 اشیا و امور خانه در نظم و ترتیب
 سرآمد همه بود و پدر و مادر خانو
 اده انضباط و حاکمیت قوی بس
 اطفال شان قایم کرده بودند و باین
 ترتیب اطفال آنها مردان و زنان
 پیشتر دوران خود شدند. در این
 مورد مثالهای زیاد وجود دارد که
 مامیتوا تیم از لابلای شرح زندگانی
 مردان و زنان نامور جوامع مختلف
 انسانی بتائید این حقیقت دست
 یابیم. علاوه بر توافق پدر و مادر
 و قایم نمودن اتوریته بر اطفال
 شرایط دیگری نیز در زمینه تربیت
 و پرورش دخیل است. باین رابطه
 در یک جلسه بزرگ پدران و مادران
 این سوال مطرح گردید: «حاکمیت و
 اتوریته پدر و مادر بر اطفال چسرا
 یکسان نیست؟ یعنی وقتی ما دزی
 دخترش را از دستزدن بکار منع

سامان بازی اطفال را از اشیایی باید انتخاب کرد که استعداد دماغی
 آنها را رشد دهد.

تجارب و آموزش در خانواده

نخستین آموزش که خانوادگی است، آموزش برای زندگی است. آموزش از تجربه زندگی بدست می آید. اکثر جوانان ما چه پسر چه دختر قبل از ازدواج تجاربی برای زندگی آینده خانوادگی ندارند که این تجارب غالباً سودمند و مفید بوده که ممکن است حیثیت سر ما به معنوی را برای دارندگان خود داشته باشد.

اما بعضاً این تجارب زیانها و نواقص هم دارد مثلاً ملکه ساختن تجارب کهنه غلط و خرافاتی که هیچگاه مفید نبوده در آخرین تحلیل صائبان این نوع تجارب بیوسسته از زندگی رنج خواهند برد. اغلب زن و شوهرهای جوان که تازه به زندگی جدید زناشویی آغاز نموده اند و یکبارگی در برابر مسایل گوناگون و تازه قرار میگیرند بیشتر از همه رنج میبرند و سادترین سوءتفاهمات بزرگترین کشمکشها را در زندگی آن به وجود می آورد. زن و شوهر جوانی و بی تجربه در حالیکه بیکدیگر عالم

مشوره و تفاهم در زندگی خانوادگی عامل اساسی پیروزی و خوشبختی است.

و یا مثلاً زن و یا شوهر از تلفو نهایی ناشناس که بیوسسته در منزل صورت میگیرد دچار بدگمانی و سوءذهن می شود و یا بعضی از زنان و شوهران بی تجربه میگویند تا سراری را در باره گذشته همسر خویش کشف نمایند که اینها همه و همه سبب پیدا کردن کینه و کدورت در زندگی زناشویی میشوند و بس.

پس از یک مدت و قتی دوران بارداری و انتظار زن فرا می رسد و او نیا زمند مرا قبست بیشتر است و حوصله کافی برای مرتب کردن کارهای خانه ندارد و نمی تواند طبق پروگرام گذشته به همه امور خانه رسیدگی کند، شوهر و وظیفه دارد که زنش را در انجام امور روزمره کمک و معاونت کند قرار یکه دیده شده بعضی از شوهران بی تجربه و عصبانی بدون اینکه درین گونه شرایط و احوال به خانم مددگار باشند با او برخورد

خصمانه نموده و هر آن زن را به باد انتقاد میگرد حتی کارهای زیبای او را زشت جلوه میدهد، این مسایل و مشکلات لحظه به لحظه، روز تا روز و مرحله به مرحله پروبلمها و مشکلاتی را در زندگی زناشویی بوجود می آورد که بسا اوقات مانع از ابرهای تیره و تار، آسمان زندگی خانوادگی را می پوشانند. بسا اوقات زن و شوهر از خود می پرسند: پس این کانون

اما این اندیشه را ندارند که گرمی کانون خانوادگی معمولاً در ابتدای زندگی زناشویی وجود داشته و توفانهای سوءتفاهم، ناسازگاریها، اشتباهات و سایر مسایل خورد و ناچیز تدریجاً آنرا از میان می برد.

هیچ عملی شکفتن تر از این نیست که ما برای هر کاری از قبیل خیاطی، آشپزی، ماپیشن نو، یسی، رانندگی، غیره... و غیره مدتی تمرین و آموزش می بینیم اما برای اساسی ترین و مهمترین بخش زندگی ما هیچ تجربه و آموزش در کار نیست و آنرا عمل ساده می پنداریم و آنرا دست کم می گیریم.

هیچ زن و شوهر جوان و بی تجربه برای همه مشکلات و پروبلمهای زندگی خویش که هر آن دامنگیرشان می شود راه حل ساختن و پرداختن ندارند آنها می توانند حل مشکلات خویش را بسا تجارب دست داشته ارزیابی نمایند و گره کار را بگشایند.

یکی دیگر از این راههای حل اینست که می توانند مشکل را با همسر خویش در میان بیاورند ولی منشأ مشکل همسر باشد چنین کاری مشکل خواهد بود.

راه دیگر عبارت از آنست همسر آن جوان می تواند مشکل خود را با بزرگان خانوادگی یا دوستان صمیمی و با تجربه در میان بگذارد که درین مورد مسایل مختلفی پیش می آید:

که غور و تعمق در زمینه لازمی است که ما در اینجا به چند مثال آن اکتفا می کنیم:

وخواستار تصویب قوانین بهتر و تطبیق قوانین موجوده می گردد. تحقیقات و تبلیغات اختصاصی جدید در باره بهره کشی از اطفال شاغل نیز جریان دارد و نتایج آن سال آینده اعلام خواهد شد.

ضرورت های مخصوص اطفال در اعلامیه حقوق کودک که در سال ۱۹۵۹ به تصویب مجمع عمومی ملل متحد رسیده تصریح گردیده و کنوانسیون در مورد در دست تهیه است.

نوشته ز: فرید

اطفال به همکاری و رهنمایی والدین نیاز دارند

اطفال ایمن موجود با ارزش و دوست داشتنی هستند. نیاز مندر گونه کمک دره آموزش و پرورش والدین اند.

اطفال هنگامیکه تازه به جهان چشم می گشایند در اولین نگاه خود مادر را می بینند و اولین گریه و یاخنده آن متوجه مادر است و همیشه خواهان محبت، صمیمت مادر هستند به هر اندازه که قوه جسمی فکری و ذهنی آنها نمو و رشد میکند به همان اندازه به اطراف و اشیاء

ماحول خود آشنایی و شناخت پیدا میکنند و آموزش و پرورش آنها نیز نظر به رشد جسمی و فکری آنها تکامل میکند چون اطفال در مرحله تکامل قرار دارد رفتار، گفتار و اعتبار واقعی والدین و مربیان در مراحل ابتدایی رشد و نمو کودک نقش فوق العاده و پر ارزش را دارا می باشد. هر عمل و کردار خوب یا بد که در خانه، کودکستان، مکتب و یا بیرون نزد کودک بیان گردد، در مغز کودک به زودی جای گرفته و یادگشت زمان از آن به طور خوب و یا بد بهره برداری میکند باید تذکر داد که فضای خانواده بالای اطفال بسیار تاثیر ارزنده دارد، یعنی در فامیل هایی که فضای صمیمیت و دوستی و حسن همکاری و آموزش و پرورش وجود داشته باشد اطفال آن خانواده از همان دوره طفولیت با آموزش و پرورش صحیح و درست نمو و انکشاف کرده هم در بین فامیل و هم در خارج فامیل خویش یعنی در کودکستان و مکتب با دیگران بایک روحیه دوستی و صمیمیت و همکاری رفتار نموده و بسیار ذوق و علاقه سرشار از صمیمیت و حسن همکاری با دیگران به زندگی خود ادامه میدهد. برخلاف در خانواده هایی که فضای همکاری وجود ندارد اطفال آن خانواده نیز تعلیم و تربیت خویش را از دامان چنین خانسهاده شروع می نمایند. و اعمال و کردار کسب شده خود را

تأییدی همان قسم ادامه میدهند، چنانکه یکی از بزرگان در باره تربیه و پرورش اطفال گفته است: اطفال مانند نونهالی است که باغبان آنها غرس می نماید اگر باغبان در تربیه و پرورش آن سعی و کوشش نماید و در وقت و زمان معین آنها آبیاری کند، نهال بزودی نمو کرده و بالاخره یک درخت مثمر بار میاید که از ثمر او هم باغبان و هم دیگران مستفید میگردند. تربیه و پرورش اطفال سالم نیز همین قسم است.

اطفال در هر جوامع، چه مترقی و پیشرفته و چه روبه انکشاف و عقب مانده نقش مهم و ارزنده را دارا میباشند، زیرا اینها همین نونهالان امروز که جوانان، و مردان بزرگ فردای جامعه و کشور خود را تشکیل میدهند. و همین شگوفه های امید فردا هستند که علماء، دانشمندان، نوابغ مخترعین و مکتشفین... و مردان بزرگ را تشکیل داده، رهبری و اداره آینده هر کشور را بدست میگیرند و توسط همین اندوخته های علمی بی که از خانواده و جامعه خود کسب کرده اند، بخود، بخلق، کشور و جهان مصدر خدمت میگردند و ترقی هر جامعه منحصر به تربیه سالم و غیر سالم اطفال است.

چون نخستین دبستان آغوش مادر است پس وظیفه هر مادرو پدر است تا در تربیه و پرورش این امید و آرزو های آینده از هیچنوع سعی و کوشش دریغ نه ورزیده تا اطفال سالم و مفید تقدیم جا مه نموده تا بتوانند مصدر خدمات شایان بکشور خود گردند.

استخدام اطفال در کارهای شاقه

کودکان از بدو تشکیل جامعه کار کرده و در ایفای وظایف که با آن تعلق داشته اند نفس خوبی ایفا نموده اند. در اوایل کارشان در حلقه خانوادگی منحصر بود و در ضمن آن برای پیشبرد زندگی آینده خویش آماده میگردیدند. امروز معمولاً اطفال در مقابل مزدبکار گماشته میشوند یعنی کارفرمایان خارج حلقه خانواده از اطفال مرتب بهره کشی میکنند.

استغال اطفال در همه نقاط جهان شکل یک مشکل گسترده اجتماعی را اختیار نموده و اکنون حکومت در صدد آن برآمده اند تا از اطفال شاغل حمایت نمایند.

مطالعات اختصاصی ایکه در طول سال بین المللی طفل (۱۹۷۹) توسط موسسات خانواده ملل متحد بعمل آمد نشان میدهد که در همه جا استخدام اطفال منتج به استثمار محرومیت و صدمه جسمی و روانی میگردد.

این مطالعات ضرورت شناخت این برابلم را از طرف عامه مردم جهان و ضرورت تلاشهای مزیت و وسیعتر را به منظور جلوگیری از گسترش بهره کشی از اطفال شاغل و تحدید اثرات خیلی هائناگواران را بالای نسلهای آینده واضح ساخت.

باساس احصائیه های موسسه بین المللی کار در حدود... ۶۵ اطفال پائینتر از سن پانزده سالگی به کار استغال دارند. ولی رقم واقعی آن را کس نمیداند چون در اکثر موارد این نوع استخدام مخفی میماند تمام جوانب کارفرمایان والدین و اکثر اشغال می خواهند این واقعیت را کتمان نمایند.

تقریباً همه ممالک حد اقل سن استغال را تعیین نموده اند که از ۱۲ تا ۱۶ سالگی می رسد ولی حکومت و مردمان احساس می کنند تطبیق این مقرره بجای آنکه شرایط را بهبود بخشد بوخامت آن منتج خواهد شد. دلیل ایشان باز هم اینست که اطفال شان یا باید کار کنند و یا با فامیلهای شان از گرسنگی بپیرند. تلاش ملل متحد برای حل این مشکل ادامه دارد. کمیسیون فرعی جلوگیری از تبعیض و حمایت اقلیت ها مرتباً در مورد جلسه نموده

بی تو

تو بهارم بودی
تو بهشتم بودی
تو نشاط من و شعر من و آهنگ
و سرودم بودی
همه ذرات و جودم بودی

تو امیدم بودی
تو پناهم بودی
تو قرار دل من ، شمع شب سردو

سیاه هم بودی

بی تو پاییز و بهارم همه
سردست و غم انگیز و سیاه
بی تو شام و سحر م تیره و تلخ
سست و خموش
بی تو عشق من و شعر من
و آهنگ و سرودم همه مرد همه
ذرات و جودم ، همه مرد
(آصف فکرت)

عیش و مستی
صوفی اکر تخیل مستی است با

و میر دولت بر پرست است با

یک جرعه ز جام عشق از نوشیدین

بهر نشاط و عیش و مستی است با

«نور عبدالمجید»

چشم سیاه

در افسون دارد چشم سیاهت
جنون می خیزد از طرز نگاهت
نیاز غا شقان نشنیده مگذر
که می آید بگویش از خا ک راهت

کشور

اگر آن کود کان را سادر صلح
بخواباند می در بستر صلح
جدال و جنگ و بی مهربی نماند
جهان گرد دسر اها کشور صلح

کاشکی

کاشکی کاشکی کاشکی
تورن ستاد عشق به تور وای
کاشکی ز ما مینه
خوره شوی به هر لور وای
کاشکی کاشکی کاشکی
چی می ستا کو خه کی کور
وای

ستا وره کی ملنگ وای
دهر چا را ته پیغور وای
زه وای تل چو غل وای
تل لانجی وای خور او شور
وای
ته لکه دیوه وای

را ته بلند دی اور وای
زه لکه بتنگ وای
جل بل شوای لکه سکور وای
زه وای او ستا مینه
رانه پاتی هر خه نور وای
ستا سره می زوند وای
ستا دگور تر خنک می گور وای
مر وای خنکیدلای
ستاد مینی به دار سپور وای
هر چیر ته چی ته وای
هلته زه وای هلته زه وای
تاتل خور ولای
ما کی تل دینگی زور وای

سنگر

دلرا

جانم بدو جانم جانم تو دلرا

نیم عطرش تو دلرا

رستم به عشوه با تو دلرا

رشته دلم به عشوه با تو دلرا

((پرتو نادری))

طلوع

خورشید همچو کشتی ر هوار سمشعل
بر دو ش موج های افق می کند شنا
میکردد از شکو فة تابنده شفق.
رنگین کرانه ها

شب با دو بال تیره و مر موزو خو فناك
دور می شود ز سینة آ بسی آسمان
با دست آفتاب ، فتد پرنیا ن نور
بر روی اختران

در آسمان طلعه شاد سپیده ها
لبخند افتخار زند بر هجـوم نور
لحظت پر شکوه سحر با نوید خویش
می بخشند م سرور

هنگامه شگفتن و پیروزی د رافق
بامرگ تلخ تیره گمی شب گرفته رنگ
تادره های دور شتا بان سپاه نور
چالاک و بید رنگ

می پیچد م بگو ش ز سر شاخه های باغ
نجوای عاشقانه مر غـان صبحگاه
پر می شود ز همبته ر هر وان صبح
دهلیز کوی چه ها

اسد - ۱۳۵۹ شهر شبر غان

هیله

زه چه پده دی شپه کی له تو بان سره
کنده و گرنه گونو کی خو خیزمه
هیله سی دغه ده خپلو هخوته

زه به خپلی سینی ته رسیرمه

داغ عشق

دلرا به چنگل مژه دلبر گرفته است
شهباز چشم یار کبو تر گرفته است
زین بیشتر به آتش هجران مرا مسوز
ای داغ یار بسکه دلم در گرفته است .
عمر یست شمع سان دل داغ آشنا بمن
آتش زدست هجر تو بر سر گرفته است .
گر چرخ کینه جو نزند پا ، چه می شود
کارم به عشق او کمکی سر گرفته است
چون تکمه عقیق گریبان یا ر را
خون کسی بداد من محشر گرفته است
ما را شراب داد و جها ن را خراب کرد
فرصت نگاه مست که ساغر گرفته است.

فرحت

آرزو

همی خواهم که چون برق شررتا ز
به سوی دیو ظلمت ها ستیزم
زنم آتش به بنیاد سیاهی
به جان «تیره روزی» شعله ریزم

همی خواهم که چون بال سبک بال
به هر کنج جهان خود را رسانم
پیام آرزوی سازش و صلح
به گوش رزمیان دهر خوانم

خير البيان دبايزيدروبنان

اثر

ذرين گرديوال ليکنه

کتابتون کي پيدا شوه چي لو مري په پيښور اويا په کابل کي چاپ شوه .
مور غواړو چي ډير روښان ددي اثر په هکله يو لړ خبري وگړو . په خپرو کي به دخيرالبيان په محتوي او همدارنگه په بڼه پوخه ووايو او داچي خير البيان په پښتو نثر کي څه ډول بدلون راوست اوداچي دي اثر د پښتو نثر د پر مخگ له پاره څه ډول گټور کارو کړي خو له د غوټولو خبرو مخکي غواړوچي ددي اثر د ليکوال په باب پوخه ووايو سره له دي چي د بايزيد روښان ژوند په «يو څه ويلو» نثري سپرل کيدای خو پوخه ويل به هم بي گټي نه وي او دخيرالبيان په هکله به د خير و لاره هواره کړای شي .

بايزيد روښان دقاضي عبدالله اورمر زوی دی او په ۱۳۱ ق کال د پنجاب په جالندهرکي زيږيدلی دی . پلار او نيکه يي د وزيرستان په کافي گروم کي اوسيدل . بايزيد وروسته دروښان په نامه مشهور شو خود مخالفينو له خوا ، مخصوصا داخون درويزه په آنا و کسي هغه ځای ، ځای د «پير تاريک» په نامه ياد شوی دی . ددي خبري علت دروښان نيانو او د دوی دمخالفينو د عواملو په لټون کي پيدا کيدای شي .

روښان په ۹۵۵ هجري ، قمری کال کي د خپلي تره لور بي بي شمسو سره واده وکړ او په کافي گروم کي يي ځانته استو گنه پيل کړه . په ځينو مسایلو کي يي له خپل پلار سره اختلاف پيدا شو او دا اختلاف خو هغه وخت پيښی زيات شو چي ددوی د سياسي مخالفينو له خوا په بيلا بيلو بڼو دغو مخالفينو نو لمبو ته پکي و هل کيده .

روښان پير د خپل وخت يو داسی ستر شخصيت تير شوی دی چي د مبارزي او جگړي دآزاده ډگر دتورو دخربا او سر تگا انگازه يي په خپل وخت کي دومره خوږه وه چي لاهمدغه انگازه زمونږ داولس په نورو غور څنگونو کي هم سړی اوریدلی شي . په دی ماناچي نور نه پښتونه تری هم تر ډيره ځايه اغيزمن شوی دی .

روښان پير که له يوې خوا د وخت دستری اميرانوری يعنی د مغولي واکمنی د نادودو پر ضد ملاتړ کړی وه ، نو له بله پلوه يي دادبي هلو ځلو په جريان کي پښتو ادبياتو ته هم ډير کار وکړ . دغه ادبي علی ځلي که له يوې خوا پخپله د روښان په آثار و کي خلاصه کيدای شي ، نو له بلې خوا ددي هلو ځلو يوه ستره برخه د روښاني نه پښت د پلويانو په آثار وکي را څرگنديږي .

خير البيان د بايزيد روښان د آثار و له جملی نه يو داسی مشهور اثر دی چي هغه پکي په يولرديني او شرعی مسایلو غږيدلی دی اوددی په څنگ کي يي دخپلي تصوی لاری بڼه څرگندونه کړی ده .

د خير البيان اثر خو په خپل وخت کي دومره مشهور وچي دهغه ستر مخالف (اخون درويزه) يي په مخالفت کي (مخزن) وليکه او ډيره هڅه به يي کوله چي دخير البيان نسخی له منځه يوسي . دی اثر بيا وروسته د محققينو پاملرنه ځانته راواړوله . په ډيسرو ځايو نواو تحقيقي آثارو کي پري ، په ځانگړی توگه د ختيځ پوهانو له خوا خبري وشوی خولاصلی نسخه ، يي ورکه وه . په پای کي د مولانا عبدالقادر په ډيرو زياتو هلوځلو او کړاو دغه نسخه دالمان په يو لسوی

پير روښان د دوو «حاکمو» او «حاکم ډوله» کړيو پر ضد د مبارزي جنم پورته کړی وه دهغه لومړنی موخه داوه چي په خپل اولس او خلکو باندی د تيري کوونکو مغولي واکمنانو ظلمونو او تير يو ته خانه ورکړی او د مبارزي يا جگړي بل اړخ يي هغو کړيو ته متوجه و چي په يوه او بله بڼه به يي د سياسي اغراضو په لرلو سره په حقيقت کي دواکمن مغولي قدرت دساتلو او پښتوگولو دپاره علی ځلي کولای .

دروښان اودهغه دپلويانو دغه مبارزي ډيري اوږدی شوی د مغولو او د هغوی له تالسي خټوسره يي خو ، خو ځلي جگړي وکړی کله به يي هغوی ته ماتې ورکړه او کله به هم خپله له ستو نزو سره مخامخ شول . په پای کي د ډيرو جگړو او مبارزو وروسته د «تور راغه» په هغه خونري جگړه کي چي د روښان دپلويانو او دمغولو تر منځ وشوه خپله روښان هم په (۹۸۰) هجري ، قمری کال په دی جگړه کي شهيد شو . په دی هکله يو نظر داسی دی چي هغه د جگړي په ډگر کي ووژل شواو ځيني بيا داسی ليکي چي هغه په دی جگړه کي زخمی شو ، خپل ځان يي اسنغر ته ورساوه او بيا يوڅه موده وروسته مړ شو همدا رنگه داسی هم ويل کيږي چي هغه په لاره کي جل وواوه او بيا مړ شو .

لکه چي مخکي موهم اشاره ورته وکړه د روښان ټول ژوند له مبارزي او د بي عدالتيو په مقابل کي له جگړونه ډک دی په دی برخه کي د افضل خان خټک په اثر «تاريخ مرصع» کي هم د روښان په باب ځيني معلومات شته دی سره له دي چه تاريخ مرصع په دی برخه کي درو ښان د مخالف یعنی داخون درويزه له آثار و نه استفاده کړی ده مگر بيایي هم حقايق خپرلی دی مثلا يو ځای په دی هکله داسی ليکي : «... خو مدت په قیدو ، بيا خلاص شو چي له کابله راغي واشغرت ، ياران يي جمع کړه د ټوټی په غره نوت بياله ټوټی وتيراته راغي افریدی ، ورکزی ، داعالم يي هم مل شو ، داعيه يي دمغول سره ديدی وشوه ، ويل به يي چي مغول ظلم پيشه دی ...»
خلکو باندی ظلم تر حده زيات کا ...»

روښان په داسی وخت کي د مبارزي ډگرته راووت چي زمونږ د ټولنی د کسراو زمانه وه له همدی کبله خو ويلی شوچي د روښان پير تبارز کومه تصادفي پيښه نه وه ، دوخت يو تاريخی ضرورت و . لومړنی اوږد پيره لويه ستونزه خو داوه چي مرکزي فيودالی قدرت ياد مغو لو واکمنی په خلکو باندی خپل ظلمونه او تيري وروستی حده رسولي

وواو زمونږ خلک نور دغوظلمونو اونا کرديو ډيرستری کړی وو له بلې خوا د مغولي او مغوی واکمنو ترمنځ چي دوخت اوسيمس دوه غښتلی قدرتونه وو زمونږ په سر جگړي کيدلی ، له خلکو نه په غير عادلانه ډول ماليه ټوليدله . ددی له پاره چي په معلونو کي پري نوری ماتې جوړی شي اود پاچاهي دربارونو دپاره ډيره بړی د ښکلا او سينگار سامانونه واخستل شي . په هغه اندازه چي په دی پيسو به دربارونه ښکلی کيدل او دعيش او نشاط معلونه به پري تو ديدل په مقابل کي به دغه سيمي او خلک خواريدل او په وگړو به داسی ظلمونه کيدل چي دويلو وړنه دی .

په همدا سي شرايطو کي بايزيد روښان پيداشو په همداسی شرايطو کي را لوی شو دهمدی وخت ترڅه يي ځکل ، دخپلي زمانس پيښی يي په غوره ځارلی دغه خپلو غږ يي راوړيد اوددی نظام په څرگند مخالفت پسې يي ملاروتړله دجگړي ډگرته يي وروانگل خود نظام ، دتالی څټو له خوا پري يوډول او بل ډول نومونه کيښودل شول پير روښان دخپلي لاری دروښانو لوله پاره اوددی لپاره چي دا ډول نورو نه رد کړی ، د «خيرالبيان» اثر يي وليکه يوازی خيرالبيان ته ، يولي نور آثار يي هم وليکل لکه : دپښتو رسم الخط ، صراط التوحيد مقصود المؤمنین ، فخر الطالبيين ، حانامه مکتوبات او يولي نور آثار .

خو څرنگه چي زمونږ د خبرو وږ مو ضوع «خيرالبيان» دی نوڅکه په نورو آثارو څه نه وايو يوازی دبايزيد روښان په «خيرالبيان» غږيدو :

د محمد عبدالقدوس قاسمی د وينا له مخی دبايزيد روښان لومړنی اثر همدغه مشهور خير البيان دی . لکه چي هغه د خير البيان په سريزه کي داسی ليکي : «دبايزيد په تصنيفاتو کي ډير مشهور اوداعتماد لایق کتاب خير البيان دی چي مونږ د موجوده معلوماتو ترمنځه بايزيد دخپل تحرير ابتدادي کتاب نه

کړی وه او د هغه د مخالفت په اسبابو کي يوسبب ددی کتاب تالیف هم دده لوی مخالف اخون درويزه و هغه د بايزيد د بل يو تصنيف ذکر نه کوی . خود خير البيان ذکر ډير په شد و مدکوی او هم ددی تصنيف په وجه يي د بد نامو لو کوشش کوی . اخون درويزه په دی باب وايي چي ده يو کتاب جوړ کړی دی چي هغه څه کلمی يي په عربي ټولي کړی وی خود تر کيب او ترتيب په پته يي نه دی پوه شوی او څه يي په فارسی او څه يي په پښتو او څه يي په هندي راجمع کړی دی خو په ټولو کلمو کي څه وزن او جوړښت نشته دی ...»

دا خود خیر البیان په هکله د اخون درويزه نظر والته هغه په ډيرو ځايو نوکي په روښان او د هغه په خیر البیان ډير زيات انتقاد و نه کړی دی او دومره بدی ورته ویلی دی چې که په هر ځای کې یې د یادولو ځای لیدلی وی نو خوله یې پرې را خلاصه کړی ده او که پر هر ځای کې یې پرې دځه لیکلو تکل کړی دی نو فلم یې پرې داسی چلولی دی چې بس سترگی یې پټی کړی دی او څه چې یې خولی ته راغلی دی هغه یې په قلم لیکلی دی خو کله چې یې بیاد خپل یوه تالیف هود ونیوه نو د روښان له اغیز نه یې تاثیر پاتی نه شو او خپل مخزن یې داسی ولیکه چې بس زیاتره یې تقلیدی بڼه لری .

د خیر البیان په ارزښت او داچې خپله په اخون درويزه دروښان ددی اثر اغیزه څومره زیاته وه ، حبیب الله رفیع په «روښانی لیکنی» کې لیکي :

... ددی کتاب زيات اهميت په دی کسی دی چې دا دپښتو لومړنی بشپړ ژور کتاب دی چې مونږ ته رارسیدلی او دژبی او ادب له پلوه خورا ډير ارزښت لری دا اثر به مسجع نثر لیکل شوی چې دانثر دعربی اوبیادری له لاری پښتوته هم راغلی او په پښتو کې یې لومړی موسس بايزيد روښان او په دی ډول نثر لیکل شوی لومړی کتاب همدا څیر البیان دی . ددی ډول نثر اغیزه دومره پاته وه چې حتی د روښا نیانو مخالفینو هم ځان مجبور گانه چې په دی ډول نثر لیکنی وکړی او مخصوصا د اخون درويزه مخزن د خیر البیان تر سمام اغیز لاندی لیکل شوی دی پخپله بايزيد ددغه سبک د خوښو لو سبب یو الهامی غږبولی چې ورته ورپیل شو :

«او بايزيد ! وگڼه څیر البیان ، په هغسی الحان چې یې به لوست سورة الرحمن...»

پير روښان په خپل دغه اثر کې د یو لړ دینی اومذهبی مسایلو په هکله غږیږی او عمدا رنگه په دی کتاب کې هغه دخپلی تصوفی طریقې پراونه خلکو ته روښانه کوی هغه په اثر کې دتصوف په دعواتو پراو نو یسا مقامونو خبری کوی . شریعت ، طریقت ، حقیقت معرفت ، قربت ، وصلت ، وحدت او سکونت .

څرنگه چې له دی اثر سره د روښانسی

نہفت او ددی نہفت د ټو لو پلو یانو زوره مینه او علاقه وه نو ځکه یې ددی کتاب د تعلیماتو په رواجولو کې ډیر یې هلې ځلې کولی د خیر البیان د پېښور چاپ د سرزوی لیکوال لیکي چې بايزيد خپل یو خلیفه کندهار ته استولی ، دهغه په حالاتو کې لیکي چې دی به کاسی قبیلہ کی ډیره شوهره ورځ به یې دوه وخته د ښځواو سرو تر منځه یوه چوتره جوړولو او خلیفه به هلته کینا ستو او دوی ته به یې څیر البیان اومقصود المومنین لوسته د هغو معنی به یې بیانوله . او ښځو اوسرو به ورته غورا پښی ؤ . عمدا رنگه کله چې یوسفز وپه شیخ عمر او دهغه په ورونو پسې لښکر راویستلی و او دوی تری په مخه په تیښته روان وو دلته یو ځای له دوی نه چرته په لار کې «خیر البیان» پاتی شوی وه ، په دی سخت وخت کې دوی ختم کړ څوک یې ولیرلو ، کتاب یې را پیدا کړ او بیا نو بیرته مخ په وړاندی روان شول .

له دی څخه څو گند پیری چې څیر البیان د روښانی غورځنگ د پلویا نویه منځ کې ستر ارزښت لاره او دوی به دخپل تبلیغ لپاره تل دستد په ډول له ځانه سره گرځاوه . ددی ددی لپاره چې له یوی خواددی اثر له محتوی سره یو څه بلد شوی یواو له بلې خوادته دائر بڼه راڅرگنده شوی وی . د څیر البیان دلو مری برخی ځینی ځایونه د نمونی په توگه وړاندی کوو :

... او بايزيد ! وگڼه په آغاز د کتاب په ښه درست حرفو نو بسم الله ، تعام ، زه نه وروکوم مزدوری دهغو کسانو چې کښی ، بیاورانوی یوحرف یا ټکی ، بیایی کښی چې درستیری بیان او بايزيد بده وگڼه هغه حوفونه ، چې په هره ژبه ساز پیری ، دفایدی دپاره د ادبیانو ۰۰۰۰ او بايزيد د حوفونو کښل به تا دی .

او کښیر دده ځینی حوفونو ټکی یا غږوندی بانوری نښانی یې له حرفونو . زربه وپیژنی آدمیان ځینی حرفونه څلور ، څلور وگڼه عیان زربه یې زده کاجی یې لولی او بايزيد دوتامی عقل درگي ودی لیده ودی پیژنده ... دښتیا دروغ ، امر نهي ، حلال اوحرام توری نثویست ستایه زړه کې دا امید واری ، دچاری په پنه دی لار بیا مونده او هر مقام ، ترو حکمت مړ دگرو او اجتهاد او نور دالهام وهر چاره ،

چې می حکمت ورکړ و هغه می ډیره ښیگڼه ورکړه عیان . په قرآن کې دی عیان نی ویلی دی علیه السلام ...

دروښان پیر د خیر البیان نثر ډیر پیچلی مصنوعی او مسجع دی هېڅ ډول خوږ والی ، زړه راښکون او ښکلا به کی نه لیدله کیری په پښتو ادبیاتو کې څو مود څیر البیان اثر دمسجع نثرو لمړنی نمونه وگڼله اوسره له دی چې دغه نثر پیچلی او مصنوعی دی خو بیا هم دپښتو نثر له پاره یکی زښت زیات کار شوی دی او دوروستیو ښکلو ښکلو اثارو له پاره یې لاره هواره کړیده .

لوی کارونه وکړل ، مونږ به د هغه په آثارو په کوم بل وخت کې خبری وکړو خودهمدی موضوع به ارتباط خوشحال خان هم چې نه دی پاتی شوی . هغه هم په څیر البیان انتقادونه کړی دی او هم په مخزن کله چې هغه مخزن الاسلام کوری نو انتقاد پری کوی او وایی چې :

د درويزه چې بیان کړی خپل کتاب دی نوم یې مخزن الاسرار کړی جناب دی هر بیان یې نا موزون مجبول یې رنگه خالی یا ټوله دانشه له فرهنگه او یا داچې :

درويزه چې بیان کړی خپل کتاب دی نوم یې مخزن الاسرار کړی جناب دی هر بیان یې ناموزون مجبول یې رنگه خالی پاتو له دا نشه له فرهنگه او یا دا چې :

درويزه له یوه لور به را پیدا شو په لړ علم په داملك کې لوی ملا شو چې یې حال ددی عالم مشاهده کړ خپل کتاب یې په کاغذ مسوده کړ

د روښان څیر البیان یې ولید لسی هغه هم مجبول بیان و ناپسندلی دی چې خوشی میدان بیاموند سختگوی شو په ویل کې یې چې زړه وهسی لوی شو

دلته خوشحال په اخون درويزه او مخزن انتقاد کوی خو په دی ترڅ کې روښان د څیر البیان بدهم وایی او ددی ټو لو خپرو علت به داوی چې خوشحال د څیر البیان له نثر سره په عیج ډول نه موافق او په پښتو نثر کې دیوی بللی لاری موسس شو د نثر پیچلتوب

اود زیار و موضوعگانو د ډیری سختی له کبله د خوشحال انتقاد په ځای هم دی .

کومه بله خبره چې د څیر البیان په هکله دیادونی وړده ، هغه دا ده چې د خیر - البیان مسجع او مفکی نثر ، نظم نه نثر دی او ویل کیری چې پیر روښان غوښتل نثر له نظم سره یو ځای او نزدی کړی . پوهاند عبدالشکور رشاد د څیر البیان په سریزه کې په همدی باب یوه اوږد څیرنه کړی چې د هغی څیرنی په نتیجه کې داسی لیکي :

«دغی څیرنی او تقطیع څخه زه نتیجه اخلم چې څیر البیان که ټول نظم نه وی نویوه برخه یې هرو مرو نظم ده خو تنقیح نه ضرورت لری اودا کار نوی نه دی په نورو پښتو متنونو کې هم شوی دی . په نورو ژبو کې هم دا کار شوی دی مثلا ځینی منظوم پېپلوی متنونه لکه «درخت اسوریک» او ځینی نور تر هغی چې یوه مشهور فرانسوی عالم نه ووتنقیح کړی نثر بلل کیدل ...»

د بايزيد روښان دغه مشهور اثر څیر - البیان په پښتو ادبیاتو کې دارزښت وپه مقام لری او دهغو آثارو له ډولې نه شمیرل کیری چې حتی دگوتوله شمیرنه هم لږ دی . دغه مسجع او نظم ډوله اثر له لغوی پلوه هم د ډیری پاملرنی وړ دی ډیر نوی ترکیبونه په کی راغلی او څه ډیر و داسی لفا توته پکی ځای ورکړی شوی دی چې اوس په ژبه کې نه کارول کیری خو څیر البیان هغه خوندی کړی دی ...»

یادونه : هغه آثار چې په دی لیکنه کې تری گټه اخیستل شوی ده :

- ۱- څیر البیان د بايزيد انصاری د حافظ محمد عبدالقدوس سریزه پېښور .
- ۲- څیر البیان د بايزيد روښان دپوهاند عبدالشکور رشاد سریزه ۱۳۵۳ ش کال چاپ .
- ۳- د خوشحال خټک کلیات لومړی ټو ک (مقدمه) ، کابل ، ۱۳۵۸ .
- ۴- د روښانیانو ملی نهفت ، اسلانو ف د محمد ژباړه - کابل
- ۵- د پښتو ادبیاتو تاریخ دویم ټوک پوهاند عبدالحی حبیبی کابل
- ۶- دروښان یاد دحبیب الله رفیع په زیار اواهتمام دبايزيد روښان د نړیوال سمینار مقالو مجموعه - کابل ، ۱۳۵۵ ش کال .

تذکره الاولیاء عطار

(نمایشنامه دشوار راه تصوف)

عطار روح بودو سنایی دو چشم او / هفت شهر عشق را عطار گشت
ما از پی سنایی و عطار آمدیم / ما هنوز اندر خم یک کوچه ایم

تصوف را مذهب عشق نام کرده اند .
تصوف را مکتب انسانیت وارسته از
دعاگری و خصومت و اصالت صلح و صلحی
دانند .
عشق تصوفی ، عشق فردی نیست . عشق
انسانی است . عشق بهمه انسانها و انسانیت
است . عشق تصوفی گره زن همه دل هاست
پیوند هر روح انسانها ست .
خروش تصوف آنتی تزیت در مقابل
سکوت و خاموشی انسان - تا انسانهای
خاموشی گزیده و تن به انحطاط داده رابر-
انگیزد . تا انسانهای در اوج تنهایی مانده
را بفرآختای لایتناهی هستی و جمع انسانها
بکشاند .
ازین رو میتوان گفت که تصوف در روز-
گار باستان ، در سیاهترین ادوار تاریخ
مشعل در خشنای بوده که انسان را بسوی
عدل و ایثار فرا می خوانده ، تا حیثیت و
مقام سلب شده او را دوباره بوی برگرداند .
گفتم تصوف - مکتب انسان گرایی است
راه رسیدن - به مقام برتر انسان است که
از او غضب شده - بزرگان تصوف درین راه
چنان بی باکانه گام زده اند که حتی جان
خود را بر سر اینکار قربان کرده اند .
حسین بن منصور حلاج به فرمان خلیفه
عباسی بدارآویخته شد و عین القضاة همدانی
به جرم الحاد و اسلام گریزی گشته شد .
شهاب الدین یحیی سهروردی اعدام گردید .
شمس الدین تبریزی بنابر روایتی گشته
شد .
اینها همه نشان دهنده خصومت و کینه
ورزی خشکه مقدسان و ظاهر گرایان مذهبی
است که نمی توانستند شورش و عصیانگری
انسان گرایان را تحمل کنند . چون منافع
خویشتر را در خطر می دیدند ، و پایه های
قدرت خود را لرزان می یافتند .
بی مورد نیست که بزرگان تصوف همواره
در طول روزگار - مورد آذیت و آزار بوده اند .
گاهی به الحاد متمم شده اند و زمانی به
رفض و بدعت . زمانی بدین شان خوانده

اند و گاهی هم همراه و دشمن اسلام .
از جمله همین پیروان نیشا پوری شیخ
فریدالدین عطار که درین مقاله سخن ماراجع
به اوست ، در اواخر عمرش چنان مورد تردید
و شک واقع گردید که به سختی جان در ربود
مشرعین و قشری گرایان اسلامی - را فضاش
خواندند و جانش بخطر افتاد که به دشواری
نجات یافت .
شیخ ابن حامد محمد بن ابی بکر ابراهیم
فریدالدین عطار نیشا پوری در اواخر عصر
سلجوقیان در شهر نیشاپور زاده شد . بر-
وایتی سال تولد او را سال ۶۱۳ هجری می -
دانند و سال مرگش را ۶۲۷ هجری . اما سال
تولد شیخ مورد اختلاف تذکره نویسان است
بعضی هارا عقیده بر آنست که شیخ در سال
۵۳۷ هجری تولد یافته و پس از نود سال
زندگی در سال ۶۲۷ بدرود حیات گشته است
و اینکه بعضی تذکره ها عمر شیخ را ۱۱۴
سال ضبط کرده اند مبالغه آمیز به نظر
میرسد .
ازینها که در گذریم آنچه مسلم است
اینست که شیخ فریدالدین عطار یکی از
بزرگان تصوف و یکی از پایه گذاران این
مکتب است . شیخ در ابتدا شغل دارو فروشی
و طبابت داشته و از بنو ست که بنام عطار
شهرت یافته است .
پدرش نیز در نیشاپور پیشه عطاری داشت
و او پس از پدر بهمان پیشه گرا بیدو به
طبابت و معالجت مریمان مشغول گشت .
دولتشاه سمر قندی علت گرایش شیخ را
به تصوف چنین می نویسد :
« شیخ روزی خواجه وش به صدر دکان
نشسته و پیش او غلامان چالاک به خدمت
گمر بسته - ناگاه دیوانه بی بلکه در طریقت
فرزانه بی به در دکان رسید و نیز تیز در
دکان نگاه کرد و آب در چشم گردانید و
آهی کرد . شیخ درویش را - گفت : چه خبره
می نگری ؟ مصلحت آنست که زود در گذری
درویش گشت : ای شیخ - من سبب بگم و بجز
خرقه هیچ ندارم . اما خواجه بر خریقه

عقابر مفید است در وقت رحیل چیست تدبیر
من زود از این بازار می توانم گذشت ، تو تدبیر
انفال واحمال خود کن و از روی بصیرت
فکری در حال خود کن . گفت : چگونه می
گذری ؟ گفت : اینچنین . و خرقه از بر کند
وزیر سرنهاد و جان تسلیم کرد .
شیخ از کار آن مجذوب پر درد گشت .
دکان به تاراج داد و از بازار دنیا بیسزاد
شد .
شیخ فرید الدین عطار در سالهای جوانیش
سفرهای نیز نموده است . ماورالنهر ، هند
سوریه ، مصر و عراق را دیده و بزبان مکه
نیز مشرف شده است . با شیخان و متصوفین
روزگار ملاقات ها داشته و به تیسخ
نجم الدین کبری ارادت می ورزیده است .
یکی از وجوه خاص شیخ آنست که او
هیچگاه زبان به مدح زورمندان زمان نگشوده
است . همواره بی تکلف زیسته و بیشتر
اوقات خود را صرف نوشتن کتب و رسالت
متعدد نموده است .
شیخ را آثار بسیار است . از آثار معروف
او میتوان ازینها نام برد : تذکره الاولیا
منطق الطیر - سراسر نامه - الهی نامه - مصیبت
نامه - خسرونامه - مظهر العجایب - لسان-
الغیب - و دیگران .
و اما نامی ترین کتاب او که ما اینک راجع به
آن سخنانی داریم - تذکره الاولیا - است که
در شرح احوال زندگی - حالات و کرامات
شیخان و متصوفین نوشته است .
درین کتاب غالباً کار های فوق العاده به
آنها نسبت داده شده که خالی از مبالغه
نیست و خواننده نیایستی آن اعمال و کردار
را کور کورانه قبول کند بلکه آنها را باید
در تراوی عقل خود به سنجید .
عطار در تذکره الاولیا حالات عفتادو دوتن
از بزرگان تصوف را بیان می کند و از قول
آنها اساسات و فروعات تصوف را با زگومی
دارد . از تذکره الاولیا عطار چنین معلوم می
شود که شیخ بایستی در احوال و حالات
متصوفین بسیار وارد بوده باشد .

دولتشاه سمرقندی در تذکره الشعراء خود
می گوید که شیخ عطار بسیاری از مشایخ
روزگار را دیده و کتب بسیاری از اهل
طریقت را خوانده است .
عطار در عتقوان جوانی در شعر های که
سروده است در بعضی ازین اشعار فرید
را به عنوان تخلص شعری بکار برده است .
این چه شورا است از تو در جان ای فرید
نهره زن از صد زبان هل من مزید
تذکره ها مرگ عطار را بگونه گون شکل
توصیف کرده اند که خالی از مزافه نیست
ولی هرگاه آن روایات را بپذیریم ، مرگ
عطار یکی از شور انگیز ترین مرگ های
است که در ادبیات کهن ما تصویر شده
است .
دولتشاه می نویسد : عطار در زمان حمله
چنگیزیان بدست لشکر مغول افتاد و در قتل
عام شهید شد . گویند مغولی می خواست
او را بکشد - مغولی دیگر گفت این پیر را
مکش که به خونبهای او هزار دم بدهم .
مغول خواست او را نکشد . گفت : مغروش که
ببتر ازین خواهنم خریدن . شخص دیگر
گفت : این پیر را مکش که به خونبهای او
یک توبره گاه بدهم . گفت بفروش که به ازین
نمی ازوم . آن کافر بر اشفت و شیخ را شهید
کرد .
تذکره الاولیاء عطار در نوع خود ارزشمند
ترین کتاب تصوفی است . تصوف در ادبیات
کلاسیک در ی - با سنایی می آغازد و با عطار
ادامه می یابد . به عقیده بعضی ها - تصوف
در خراسان قدیم ریشه های بسیار کهن
دارد . آنها معتقدند که تصوف با اسلام درین
سرزمین راه نمی یابد - بلکه ما پیش از
اسلام نیز نمود های از - تصوف را داشته
ایم .
ریشه های تصوف از تعلیمات و آموزش های
مانی آب میخورد و زمانیکه اسلام می آید
آن آموزش هارتگ و بوی اسلامی بخشود
میگیرد و در جامعه تصوف جلوه گر میشود .
بعضی از محققین را عقیده بر آنست که تصوف
خراسان زمین از ریشه و از بیخ و بن با تعلیمات
مذهبی تفاوت دارد . آنها استدلال میکنند که
خدا شناسی در کتب مقدس ملل سامی
و بخصوص تورات با خداشناسی بی ملل آریایی
و هندو بویزه و دوا اوستا از ریشه متفاوت است .
خدا در کتب سامی یک بعدی است و جدا از
جهان که جهان را از علم بوجود آورده است
حال آنکه خدا در کتاب و دوا روح جهان است
و خود آنست که در اصطلاح تصوفی آنرا توحید
اشرا فی می نامند .
این دو گونه دید درباره خدا سبب پیدا -
یش دو گونه جهان بینی درباره روا بق خدا و
جهان است .
بنا بر طرز تفکر سامی خدا وند هر چند
گاهی یکی از انسانها را برای پیوند بشر

باخودش - بسوی انسانهای فرستد. حال آنکه تصوف کهن خرا سان معتقد است که این انسان است که می تواند باطنی کردن مراحل آموزش و تزکیه نفس به مقام اتصال با خداوند نایل آید - این بلند پروازی انسان را - متصوفین فثافی الله می خوانند .

اینست مرز مشخص تصوف با تعلیمات مذهبی - تصوفی که بیشتر آنرا مکتب انسان گرایی و انسان سالاری خواندیم ازین دست است .

و اما تصوف در طی قرون - ناگزیر بوده که رنگ اسلامی بخود بگیرد تا بتوا ندهیجات خویش ادامه بدهد - ورنه سرنوشت درد - ناکمی میداشت - همچنانی که بعضی از بزرگان این طریق ویی باکان این مکتب - سر خود را درین راه بر باد دادند - و بعضی های دیگر شان داغ کفر و الخاد را در پیشانی پذیرفتند .

هرگاه ما شناخت درستی از تصوف نداشتیم - درک آموزش های عمیق تصوفی هرگز ممکن نخواهد بود .

یکی از محققین معاصر می نویسد که تصادفی نیست که متصوفین بر جسته سده هفتم هجری همگی پزشکان ریاضی دانان و هیات دانان است - آنها مردمان ساده ویی دانش نبوده اند ولی ناگزیر بوده اند تا پرچم منطق اشراق را بدوش کشند .

شیخ فرید الدین عطار یکی ازین دانشمندان روشن رای و در عین حال واقع بین بوده است او طبیب ما هرو دار و سازی زیر دست و آگاه است - از آزارش پیدا است که دارای اطلاعات عمیق ریاضی و نجومی و طبیعیات و روان شناسی است .

شیخ در تمام عمر خود نان رنج و زحمت خورده و هنر خویش را هرگز به صاحبان زور زور نفروخته است زبان به ستایش هیچ امیر و وزیر نیالوده و چون گریه بی آزادی بر سر خوان اغنیا نغزوده است .

من ز کس بردل کجا بندی نهم
نام هر د وئی خدا وندی نهم
نه طعام هیچ ظالم خورده ام
نه کتابی را تخلص کرده ام
همت عالیم ممد وحم بس است
قوت جسم و قوت روحم بس است

عطار در تذکرة الاولیای خود بسا نکات آموزنده را از زبان بزرگان تصوف و مشایخ بازگویی کند - آنجا که از رابطه علویه سخن می گوید زرا ندوزی را نکوهش می کند :
« رابطه گفت کلاه ریسمان رشته بودم تا بفروشم و از آن قوتی سازم - بفروختم و دو سیم بستم یکی درین دست گرفتم یکی در آن دست - که اگر هر دو در یک دست گیرم

جفت گردد و مرا از راه برد»

شیخ کار کردن را بمنزله عالی ترین درک انسان از حیات می داند او خوردن از دسترنج دیگران را ناپسند می شمرد .

عطار در باب یازدهم تذکرة الاولیاء - آنجا که از حالات و کرامات شیخ ابراهیم ادهم صحبت می کند - کارگردن و ایثار را چنین شاد باش می گوید:

«نفل است که جزای مزد خود نخوردی هر روزی به مزدوری رفتی و تا شب کار کردی و هر چه بستدی در وجه یاران خرج کردی اما نماز بگزاردی و چیزی بخوردی و بر یاران آمدی شب در شکسته بودی، یک شب یاران گفتند او دیر می آید، بیاید تا ما نان بخوریم و بخسیم تا او بعد ازین بگاہ تر آیدو ما را در بند ندارد . چنان کردند چون ابراهیم بیامد ایشان را دید خفته - پنداشت که هیچ نخورده اند و گرسنه خفته اند» در حال آتش درگیر آید و پاره آرد آورده بود خمیر کرد تا ایشان را چیزی سازد تا چون بیدار شوند بخورند تا روز روزه توانند داشت - یاران از خواب در آمدند او را دیدند محاسن برخاک نهاده و در آتش پف پف می گردو آب از چشم او می رفت و دود گرد بر گرد او گرفته گفتند چه می کنی ؟ گفت شمارا خفته دیدم گفتم مگر چیزی نیافته آید و گرسنه بخفته آید از جهت شما چیزی می سازم تا چون بیدار شوید تناول کنید ایشان گفتند بنگرید

که او با ما در چه اندیشه است و ما با او در چه اندیشه بو دیم .»

شیخ فریدالدین عطار قدر و مرتبت هادر را از زبان شیخ کبیر - بایزید بسطامی چنین باز می گوید :

«یک شب والدماز من آب خواست» بر ختم تا آب آوردم در کوزه آب نبود و بر سبوس رفتم - نبود در جوی رفتم آب آوردم . چون باز آمدم در خواب شده بود . شبی سرد بود کوزه بر دست می داشتم . چون از خواب در آمد آگاه شد . آب خورد و مرا دعا کرد که دید کوزه بر دست من نرسیده بود گفت چرا از دست نیندیدی گفتم تر سلیمم که تو بیدار شوی و من حاضر نیاشم .»

جای دیگر از زبان همین شیخ در مورد منازل و مدارجی که یک صوفی بایست آنرا طی کند می گوید :

«شیخ گفت دوازده سال اعتکر نفس خود بودم . در کوره ریاضت می نهادم و به آتش مجاهده می یافتم و بر ستان مذمت می نهادم و بتک ملامت برو می زدم تا از نفس خویش آئینه درست کردم .»

زبانی که شیخ عطار در تذکرة الاولیا بکار گرفته زبانی سخت شیرین و لطیف است . کلمات بدون تکلف پہلوی هم می نشینند و

بیان را از لطف و زیبایی خاصی غنایمی بخشند :

«و گفت به صحرا شدم - عشق باریده بود و زمین تر شده - چنانکه پای مرد به گلزار فرو شود - پای من به عشق فرو شد» .

تصوف عطار - تصوف زهد و انزوانیست گوشه گیری از خلق و خزیدن در زیر لعاف بی ایمانی و بی عقیدتی نیست . روح تصوف در گفته های عطار بگونه ایثار و فداکاری تجلی نموده است . عرفان شیخ - پیش از آنکه برون نگر باشد سدرون نگر است .

ولی این بدان معنی نیست که تصوف یکسره برون گرایی را نفی می کند . هدف اساسی تصوف - نو سازی درون آدمی است تا وی را در تنظیم رابطه هایش با خویشتن و دیگران کمک کند .

عرفان در چنان شرایط اجتماعی سر بلند کرد، که میتوان گفت عصر نابرابری های اجتماعی و هنگامه آشفتگی ها و نا بسامانیها و خلاصه عصر زوال و انحطاط مقام مشامخ انسانیت بوده است .

بی اعتمادی و بی امنی انسان آن روزگار را می آزد، و بازار ریا و نیرنگ و سالوس گرم بود . هیچکس به کس دیگر اعتماد نداشت و هیچکس به راه و طریقی که بر گزیده بود، یقین نداشت .

از همین جاست وقتی جنید بغدادی دزدی را می بیند که بدار کشیده شده می گوید این نشانه مردی و اعتقاد است . شیخ عطار این صحنه را از زبان جنید چنین تصویر می کند :

«نفل است که در بغداد عاصی را آویخته بودند جنید بر رفت و بر پای او بوسه داد» از او سوال کردند گفت : هزار رحمت بروی باد که در کار خود مرد بوده است و چنان این کار را با یقین بکمال رسانیده است که سر در سر آن کار کرده است .»

عطار باب چهل و سوم تذکرة الاولیاء خود را بشرح حال و گفتار شیخ جنید بقصدادی اختصاص داده و در آن باب از حالات روحانی و کردار و اعمال خارق العاده این شیخ بلند آوازه که گاهی غیر قابل قبول به نظر میرسد داد سخن داده است که اینک در اینجا گفته

های ازین صوفی بزرگ را که بارها به کفر و تردیق متبش کرده اند نقل می کنیم :

«نفل است که جنید با مریدی به بادیه فرود شد . گوشه جیب مرید پاره بود . آفتاب بر گردن او می تافت تا بسوخت . بر زبان مرید بر رفت که امروز روزی گرم است شیخ به هیبت بروی تگریست و گفت برو که تو اهل این طریق نیستی .»

- و گفت : مرد به سیرت مرد آید نه بصورت .

- و گفت به حقیقت آزادی نرسی تا از عبودیت بر توهیح باقی مانده بود .

- و گفت بر رعایت حقوق نتوان رسید مگر بحراست قلوب .

- و گفت خدای تعالی هرگز صاحب همت را عقوبت نکند اگر چه معصیت رود بروی .

- و گفت هر کرامت است او بیناست و هر کرا ارادت است او نا بینا ست .

- و گفت صوفی چون زمین باشد که همه پلیدی در وی افکنند و همه نیکو یی از وی بیرون آید .

- و گفت جوانمردی آنست که بار خود بر خلق نهدی و آنچه داری بدل کنی .

- گفتند مرید و مراد کیست . گفت مرید در سیاست بود از حق و مراد در رعایت حق بود . زیرا که مرید دونه بود . و مراد برنده دونه در برندگی رسد .

فرید الدین عطار از همه بزرگان تصوف و مشایخ با کمال احترام و قدر دانی یاد می کند اما ارادت او به حسین منصور حلاج قابل تذکر است . شاید روی همین ملاحظه بوده است که مولنا جلال الدین محمد بلخی - عطار را باز تاب روح حلاج می داند .

در سخنان مولانا ی بلخ مذکور است :
«نور منصور بعد از صد و پنجاه سال بروح شیخ فریدالدین عطار تجلی گردو مرید او شد .»

عطار نسبت به حسین منصور حلاج عقیدتی خاص دارد .

تذکرة الاولیا او را چنین توصیف می کند :
«آن شیر بشیة تحقیق - آن شجاع صغیر صدیق - آن غرقه در سای موج - حسین منصور حلاج کار او کاری عجب بود و واقعات غریب که خاص او را بود که هم در غایت سوز و اشتیاق بود و در شدت لیب و فراق بی قرار و شوریده روز کار بود و عاشق صادق و باکباز وجد و جهت وی عظیم داشت و ریاضتی و کرامتی عجب و عالی همت و رفیع قدر بود . او را تصانیف بسیار است با الفاظ مشکل - در حقایق و اسرار و معانی محبت کامل و فصاحت و بلاغتی داشت که کس نداشت و دقت نظر و فراستی داشت که کس را نبود .»

شیخ عطار در تشریح حالات روانی حلاج و مراتب عالی او در تصوف چنان سحر انگیزی نویسد که خواننده ناباورانه بدان می نگرد . ایقان حلاج نسبت به خود ش باور بزرگ اونسبت به عقیدتی که دارد چنان خیال انگیز و رویایی توصیف گردیده است که آدمی را تا آنسوی دنیای شناخته شده ذهنش می کشاند . او را بر بال تفکرات مجرد می نشاند و باخود به آنسوی دنیا هلمی برد .
بقیه در صفحه ۵۸

سلسله مسابقات

تهیه و ترتیب از: عبدالکریم «پوپل»

در پایان مسابقات والیبال و بسکتبال :

تیم‌های دختران پوهنتون کابل عنوان قهرمانی را حایز گردیدند

در خلال مسابقات شطرنج چهره‌های موفق درخشیدند و به مدال‌های پیروزی دست یافتند .

مخصوصا پیغله بدریه به کار هایش دقت کامل داشت.

باز یکنان تیم پوهنتون درین میدان از خود مهارت و شطارت زیاد نشان داده و توانستند بازی را به نفع شان پایان دهند . و با این نتیجه گیری مسابقه شکل مساوی را بخود گرفت و هر دو تیم جهت نتیجه گیری نهایی شان به میدان

وارد نمودند . آنها به يك دمی حالت حمله را اختیار نمودند .

دزین تیم پیغله زر غونه چهره سابقه دار و با تجربه با شوت‌های دست چپش در خشش بیشتر داشت همچنین شو تهای امتیازاتی را در قبال خود می داشت درین تیم پیغله بدریه و پیغله نجیبه چهره های پر تلاش و جدی بودند

سر انجام بازی بانزده مقابل نه به نفع تیم کابورا پایان یافت . میدان دوم مسابقه بعد از چند لحظه مشوره ها بین باز یکنان و مربیون شان دوباره شکل گرفت و اینبار اعضای تیم پوهنتون با استفاده از مشوره ارزنده مربی و درك نقاط ضعف شان در میدان اول بازی ، در کار شان کاملا تغییر کیفی

اخیرا عدد زیاد تماشاچیان شاهد دیدار های گرم دو تیم صدر نشین مسابقات والیبال دختران در جمنازیوم پوهنتون کابل در دور نهایی بودند . و سر انجام تیم والیبال دختران پوهنتون کابل با مهارت و شطارت خاصی شان برتیم والیبال کابورا غالب گردیده و کپ قهرمانی سلسله این مسابقات را ازخود ساختند.

راپور تر ورزشی مجله گزارشی ازین مسابقات تهیه نموده که تقدیم شما خوانندگان نهایت ارجمنند میگردد . مسابقات آزاد والیبال دختران کلیپها و بعضی موسسات که به ابتکار آمریت ورزشی پوهنتون کابل به منظور رشد استعداد هاو به میان کشیدن چهره های برارزنده این ورزش درین تیم های والیبال پوهنتون کابل ، تعلیم و تربیه ، مشعل ، کابورا و جهش دایسر گردیده بود اخیرا پایان یافت و تیم پوهنتون کابل به حیث تیم قهرمان تبارز نمود .

مسابقات طبق مقررات طرح شده پروگرام مرتبه تحت نظر اعضای مسلکی آمریت ورزشی پوهنتون کابل پیش برده شد که در دور نهایی این مسابقات تیم های والیبال دختران پوهنتون کابل و کلب کابورا آخرین مسابقه را جهت تثبیت تیم قهرمانی از سر گرفتند.

تیم های والیبال دختران پوهنتون کابل و کلب کابورا قبل از آغاز مسابقه نهایی سلسله مسابقات والیبال دیده می‌شوند.

سوم بازی قدم گذاشتند .
 میدان سوم که در عین زمان تعیین کننده تیم قهرمان این مسابقات نیز بود برای بازیکنان و تماشاگران خالی از دلچسپی و کیفیت نبود.
 روی این انگیزه میدان سوم همزمان باشور و احساسات گرم تماشاچیان آغاز گردید . درین میدان اعضای تیم پوهنتون با آمادگی بیشتر و دقت هرچه تمامتر بازی را دنبال می نمودند .

دیدار این میدان چنان جالب و دیدنی بود که کمتر امتیازات در بین آنها رد و بدل میشد . بازیکنان تیم پوهنتون امتیازات بیشتری را نصیب بودند . اعضای تیم کابورا ، باتلاشهای پیگیرشان امتیازاتشانرا برابر به تیم پوهنتون ساختند و بازی خیلی هیجانی شده بود . هر دو تیم با داشتن چهارده - چهارده امتیاز سخت می گو شیدند تا بازی رابه نفع شان پایان دهند .

در نتیجه عمومی تیم والیبسال دختران پوهنتون به مقام قهرمانی رسیدند و تیم های مشعل و کابورا به ترتیب دوم و سوم شدند . که جوایز شانرا از نزد رئیس پوهنتون دریافت کردند .

آمریت ورزشی پوهنتون کابل روز ۲۳ قوس مسابقات آزاد با سکتبال را در بین تیم های کلبهای دختران و موسسات ورزشی در جمنازیوم پوهنتون کابل بر گزار نمودند که با دایر شدن این مسابقات ، ورزش باردیگر در بین خواهران ورزشکار ما جان گرفت .
 درین مسابقات تیم های باسکتبال الف و ب پوهنتون کابل ، الف و ب کلب جهش ، تعلیم و تربیه و پولیتخنیک اشتراک نموده بودند که آنها در دو گروه مرتبه و مقررات راطبق پروگرام مرتبه و مقررات جداگانه آغاز نمودند که در پایان دور اول این مسابقات از گروه اول تیم الف پوهنتون کابل با دوبرد صدر نشین جدول گردید و تیم تعلیم و تربیه بایک برد و یک باخت دوم شد . در گروه دوم تیم الف کلب جهش با پیروزی شان در دو دیدار اول گردید و تیم ب پوهنتون دوم شد .

که روز ششس جدی دور دوم این مسابقات دو باره آغاز شد که در دیدار اول تیم الف جهش مقابل تیم تعلیم و تربیه قرار گرفت که تیم الف جهش با بدست آوردن ۲۷

امتیاز بر تیم تعلیم و تربیه که ۱۴ امتیاز داشت غالب شد در مسابقه دیگری آنروز تیم های الف و ب پوهنتون در برابر هم دیده شدند که بازی ۴۷ مقابل ۴۰ به نفع تیم الف پوهنتون خاتمه یافت و تیم الف پوهنتون به دورفاینل مسابقات راه یافت .

در مسابقه دیگر روز ۶ جدی تیم های ب پوهنتون و تعلیم و تربیه بالای مقام سوم مسابقه نمودند که بازی ۲۲ مقابل ۱۴ به نفع تیم ب پوهنتون خاتمه یافت و تیم ب پوهنتون به مکان سوم قرار گرفت . روز هفت جدی تیم های الف پوهنتون و الف جهش برای کسب عنوان

قهرمانی مسابقه نهایی را از سر گرفتند که در نتیجه نهایی تیم الف پوهنتون با کسب ۲۶ امتیاز بر تیم الف جهش که ۲۲ امتیاز داشت برنده گردیده و به مقام قهرمانی این مسابقات رسید و تیم الف کلب جهش دوم شد .

در مسابقات هاکی روی یخ تیم سویدن به مقام قهرمانی جهانی رسید

رسید

دوستان بسیار عزیز مادر شماره گذشته خویش مطلبی را پیرامون مسابقات سکی روی یخ دختران و پسران که چندی پیش در اتحاد شوروی با شرکت بعضی ورزشکاران عده از کشور های جهان دایر گردیده بود برایتان گزارش دادیم . درین شماره با ارتباط آن مسابقات مطلبی دیگری را در مورد مسابقات هاکی مردان روی یخ داریم که برای شما خوانندگان با ذوق تهیه دیدیم و تقدیم میداریم .

به روزهای اخیر ماه دسمبر ۱۹۸۰ مسابقات قهرمانی هاکی روی یخ به اشتراک تیم های جوانان کشور های اتحاد شوروی ، سویدن ، انگلستان ایتالیا دریکی از جمنازیوم های سر پوشیده آلمان فدرال دا یسر گردید که این مسابقات برای چند روز ادامه یافت و در پایان مرحله نخست آن ، تیم های اتحاد شوروی و سویدن صدر نشین جدول گردید . و در دور نهایی مسابقات ماندند که آنها مسابقه نهایی را غرض بدست آوردن لقب قهرمان این ورزش روز دوم جنوری ۱۹۸۱ آغاز نمودند که در نتیجه بازی سه مقابل دو به نفع تیم سویدن خاتمه یافت و عنوان قهرمانی این رویداد ورزش زمستانی جهان را نصیب گردید .

در پایان مسابقات والیبال و باسکتبال دختران ، تیم های مشعل و جهش قهرمان شدند

پوهنتون کابل رقابت های تیم های شرکت کننده شکل گرفت . پیش از آنکه این مسابقات به غرض تبارز استعداد ها دایر شود ، آمریت ورزشی پوهنتون کابل در بهترین فصل همین سه ماه امسال چنین مسابقاتی رابه ابتکار خود در جمنازیوم پوهنتون کابل دایر نمود که از بقیه در صفحه ۵۱

روز های هشت و سیزده جدی آغاز مسابقات باسکتبال والیبال یکبار دیگر چهره های پرکار این ورزشکار هارادرمیان دختران با استعداد نمایان ساخت و آنها با موجودی شان در تیم های مربوط در یمن ورزش جان تازه بی بخشیدند . این مسابقات حسب پلان ریاست عالی ورزش و کمیته ملی المپیک یکی بعد دیگر در جمنازیوم پولیتخنیک

رویای مادرم!

يك داستان کوتاه از «جیم بیشوپ»
ترجمه از: «حجار»

همیشه در رویای خود خانه بزرگ و قشنگی را می دیدم که در کنار ساحل عقب صخره های عظیم و نضواری رنگ بنا یافته است و متعلق بمن می باشد اما مادرم همیشه در رویای خود آرزوی داشتن يك جفت گوسفند های الماس بر لیا ن را می پروراند.

مادرم زنی بود که چنانچه با قیافه ظریف چهره شادمان و زیبا، بینی باریک و موهای خوشترنگ طلایی من هنوز خیلی کوچک بودم چشمان کود کانه و موهای سیاه دراز داشتیم.

بهر صورت بهترین محل برای جولان افکار ما همین ساحل زیبای با ریگ های مرطوب بود و خواهر و برادر کوچکم «آریل» و «جان» نیز بی خبر از زیبایی های دنیا با بازی کود کانه خود در روی ریگ ها مشغول بودند. بعضی وقت رشته افکار ما بریده می شد تا «جان» و «آریل» را از پیش رفتن در ساحل نزدیک امواج کف آلود بحر مانع کنیم.

خانه رویایی و قشنگی را که من در خلال افکار خود می دیدم در عقب ریگزارها و صخره ها سر برافراشته

من و مادرم از نظر احساسات خیلی به هم شبیه بودیم. همواره هنگامیکه کار بهتری ندا شتیم غرق افکار خود گردیده و رویای های شیرینی را تعقیب می کردیم. اکثرا وقتیکه مادرم با من و خواهر و برادر کوچکترم هوا خوری میرفت در ساحل زیبای که در نزدیکی منزل ما بود بچه ها را می گذاشتیم تا با ریگ های مرطوب بازی کنند و خود مانزدیک همدیگر روی تخته سنگ ها قرار می گرفتیم و به ابر های سفید رنگی که در آسمان ساحل در اثر وزش باد های بحری در حرکت بودند چشم می دوختیم و با حرکت ابرها مانیز در رویای شیرینی غوطه می خوردیم.

در این هنگام من ده سال و مادرم سی و چهار سال داشتیم، من

بود. من چشمانم را بسته و خود را در برنده این عمارت قشنگ می دیدم که در روی آرام جو کی نشسته و کشتی های بزرگی از قبیل (لیو تان)، (پر نیگار یا) و (المبیک) را می دیدم که در روی آب های بحر می لغزند تا مسافرین تروتمند خود را به نقاط دور دست و زیبای این دنیای بزرگ ببرند. در خانه رویایی خود حتی خدمتگاران را می دیدم که با لباس های سفید در حالیکه ظروف نقره نین مملو با انواع خوراک ها و میوه های لذیذ را در دست داشتند این طرف و آنطرف می رفتند.

در این صورت البته رویای مادرم خیلی کوچکتر بود. زیرا او تنها برای يك جفت گوسفند بر لیا ن نیم قیراط خواب می دید.

مادرم بعضی وقت برایم قصه می کرد که مادرش، یعنی مادر بزرگ من، هنگامیکه او دخترک کوچکی بود دلک های گوش او را سوخا کرده بود تا اگر وقتی دارای گوسفند های می شود، آنها را بزودی مفقود نکند. به این صورت او نیز از ایا می که هنوز سنش مانند من بود، برای مالک شدن يك جفت گوسفند خواب های شیرینی می دید.

آرزوی مادرم قبل از من صورت حقیقت به خود گرفت. پدرم در روز تولدش يك جفت گوسفند قشنگ الماس به او هدیه کرد. البته لازم نیست توضیح بدیم که مادر عزیزم از تصاحب همچو هدیه ای چقدر خوشبخت و شادمان گردید. پدرم افسر پولیس و مرد بزرگ و خیلی متین و خوش قلب بود. اما من خوب به خاطر دارم که او خوش نداشت مردان دیگری به زیبایی مادرم خیره شوند.

مادرم گوسفند ها را صرف هنگام بیرون رفتن از منزل و در دعوت ها در گوش خود می کرد. وقتیکه در فامیل ما وضعیت مالی چندان خوب نمی بود همیشه به پدرم می گفت:

«عزیزم! تا وقتیکه من این گوسفند ها را دارم، لازم نیست برای من لباس جدیدی بخری!»

در آنوقت بود که بحران اقتصادی در سراسر جهان رخ داد و ما را نیز دچار مشکلات اقتصادی

بی نظیری ساخت. اگرچه ما آنقدر غذا که برای زندگی کافی است تهیه داشتیم، اما به نسبت خرابی اوضاع اقتصادی مملکت معاش پدرم به صورت سند های قرمز داده می شد و ما به سختی می توانستیم مایحتاج دیگر زندگی را تهیه کنیم و حقیقتا وضع ما خیلی بحرانی و خراب بود.

برای مدتی من هرگز ملتفت آن نشدم که مادرم دیگر گوسفند ها را در گوش خود نمی کند، اما روزی فهمیدم که آنها دیگر در منزل ما نیستند.

هنگامیکه بزرگتر شدم یک روز مادرم يك سند گرو را بمن نشان داده گفت:

«خیلی وقت است که گوسفند ها را گرو گذاشته ام، زیرا برای تدارک بعضی مواد ضروری حیاتی به بول احتیاج داشتیم. و لسی روزی مو فق خواهیم شد که پول کافی در اختیار داشته، سندگرو را منحل نمایم و گوسفند ها را باز به دست بیاورم.»

اما همیشه می ترسیدم مبادا روزی موعد پرداخت ربح سند گرو را فرا موش کند، و لسی یکروز حقیقتا فرا موش کرد که ربح را بردارد و به این صورت گوسفند ها را برای همیشه از دست داد. مادرم از این ضایعه هرگز شکایت نکرد، در حالیکه من می دانستم این مساله برایش چقدرگران تمام شده است و از اینکه دیگر مالک آن نیست چقدر رنج می برد. راستی چقدر بجا است که زن ها را به فرشته تشبیه کرده اند، آنها هر قدر رنج هم ببرند و آرزو های شان بر باد برود باز هم تبسمی نموده و با تحمل و حوصله فرشته آسانی نمیگذارند که عزیزان شان از درد درون ایشان آگاه گردند. آنانیکه زن های حقیقی هستند این صفت را دارند و مادرم با تمام معنی يك زن مطلق بود. او گوسفند های خیلی ارزان و تقلبی را در گوش می کرد و ما دیگر فرا موش کردیم که آرزوی بزرگ او چه بود و چه رویایی داشت.

ما سه خواهرها و برادر بزرگ شدیم، عروسی کردیم و دارای اطفال شدیم و اوراق تقویم سال ها

مانند برگ‌های خزانی بر روی چمن زارها پاشیده شد و از بیـــــــ رفت .

اکنون درست چهل و دو سال از آن روزها می‌گذرد که ما هر دو در روی صخره‌های هموار و سیاه رنگ ساحل می‌نشستیم و در رویا های شیرین خود غوطه ور می گردیدیم .

مادرم اکنون شصت و هفت سال دارد. موهایش سپید و اندامش کو چکتر و باریک شده است .

عصایش تنها بهترین دوست او است . زیرا بدون کمک این عصا نمیتواند از جایش حرکت کند . حافظه اش هم به قدری ضعیف شده است که نمیتواند اسم های نواسه ها و نبیره های خود را از هم تفریق کند و نام های شان را در هم و بر هم می کند .

چهار سال قبل او پدرم را از شهر به ساحل آوردم و خانه خود را در عقب تپه های زیکزار ساحل و در کنار صخره های نصواری رنگ به آنها نشان دادم . البته این خانه آن عمارت قشنگ رو یا سی من نیست . اما خانه کو چک و ظریفی است که در همان جایی که رو یا هایم مرا در آنجا می کشاند بنا یافته است و متعلق به خودم می باشد . مادرم که آرزو های همیشگی مرا حس می کرد گفت :

«راستی خانه خیلی زیبا است ! خدمتگاران و ظروف نقره نین نیز نداشتم ! ما با زندگی را ضعیف بوده و حیات سعادت مندانه ای را می گذشتانیدیم . در شام روز ورودمادم درحالیکه همه جمع بودیم جعبه کو چکی به صورت تحفه به مادرم دادم که بادستان لرزان خود آن را گرفت . آنوقت در حالیکه خنده ظریفی لبانش را از هم می کشود روبه پدرم نموده گفت :

– (جون) به من کمک کن که آن را باز کنم ، زیرا می ترسم خودم موفق نشوم .

پدرم جعبه را باز کرده گفت : – آه چقدر زیبا هستند !

مادرم در حالیکه اشک شادی از گوشه های چشمانش می لغزید مرا بوسیده و با دست مو هایم را نوازش داده در هم و بر هم نموده ، آنوقت گو شواره های العاس را در گوش خود نموده گفت :

– خوب ، بگوئید به بینم ، آیا به من می‌زییند ؟

ما گفتیم :

– آری خیلی به تو می‌زییند و بسیار زیبا هستند !

او خودش نمیتوانست خود را در آئینه به بیند ، زیرا از چند یسن سال به این طرف نور چشمان خود را ازدست داده بود و کور شده بود .

پیوسته بگذشته

از تاریخ باید آموخت

اویستا گذشته های خیلی قدیم را ترسیم می کند که در آن وقت ها هنوز مردم افغانستان پول و سکه نداشتند و تبادل و معاملات داد و گرفت بشکل جنس به جنبش انجام می یافت یعنی توسط گاو، اشتر، اسب، گوسفند و غیره. اویستا شرح می دهد که کشور ما با وجود آن هم دارای روستا های آباد، شهرها، دهات، زراعت، آبیاری، باغداری، مالداری و اهل پیشه بود، هم چنان از استعمال آلات فلزی متذکر می شود و با فنندگی و اسلحه سازی را نیز تذکر می دهد. اویستا می نویسد که در افغانستان آن زمان مو سیقی ورقص و ورزش نیز معمول بود و اطباء معالجه هم و جود داشتند اویستا راجع به ترکیب اجتماعی آن زمان از سه طبقه نام می برد روحانی، نظامی، و بزرگوار، روحانیون سلطه سیاسی را بدست داشتند، دهقانان و پیشه واران تولید و کار می کردند و با وجود آن مورد آزار قرار می گرفتند اویستا در همین حال از جم (جمشید) و یشتاسپ (گشتاسپ) و کای و غیره نیز نام می برد و این همان اسامی است که بعد ها اسطوره ها و روایات مورخین و شهبانها به عنوان پیشدادیان، کیانی واسپه ها از یک سلسله پادشاهان قدیم بلخ و باختر یاد کرده اند. بروایت اویستا جامعه آن وقت افغانستان یک

جامعه بسیط زراعتی بود، چون در اویستا از فلز نام برده شده در حالیکه آن وقت مردم هنوز با آهن آشنا نشده بودند پس می توان گفت جامعه آنروز افغانستان در عهد حجر جدید و هر حلقه اولی فلزات قرار داشت و این خود همان عهد برونز است. در هر حال این تمدن بسیط یک تمدن مستقل است که از اجتماع آنروز افغانستان نشأت کرده و از هیچ تمدن دیگر هنوز رنگ نکرده بود. با نهم از نظر ترویج زراعت، تشکیل موسسه سیاسی (دولت) و تکامل از هر حلقه میتالوژی به دیانت یکتا پرستی در آسیای وسطی پیش قدم است ما در اینجا برای بهتر معرفی کردن کتاب اویستا چند سرودی از سرود های زرتشتی را نقل می کنیم:

((از تو می پرسم ای آهو را، چه چیز است سزای آن کسیکه ... جز از آزار کردن به ستوران و کارگران دهقان کار دیگری از او ساخته نمی شود، هر چند که از دهقان آزاری به او نمی رسد هیچیک از شما نباید که به سخنان وحکم دروغ پرست گوش دهید، زیرا که او خان و مان و شهروده را دچار احتیاج و فساد سازد، پس با سلاح او را از خودتان برانید)) (سرود فوق از بخش آهنگها - یسنای ۳۱ و قطعه ۱۶ نقل شده است) ، اینک از بخش سپنتمدگات - بستی

۴۸، قطعه ۸ یک سرود دیگر)) (خشم با ید باز داشته شود، در مقابل ستم از خود مدافع شوید، ای کسا نیکه پادشاهان نشان را بتوسط راستی خواستارید، از همان راستی که مردم مقدس از دوستان اوست، آرامگاه او در سرای تو خواهد بود، ای آهو را ...))

جوانان دلیر و وطن اشرح مختصر از کتاب تاریخی و باستانی اویستا و چگونگی دین زرتشتی نکات زیادی برای آموزش دارد. چون در پیرامون تاریخ بسیار بسیار کشور مردم خیز و باستانی ما کاوش های جدی صورت گرفته و اگر

گرفته است توسط علمای ما لک دیگر بود، حال که افغانستان عزیز بظرف شکوفائی همه جانبه در همه ساعات منجمه فرهنگ و هنر پیش می رود امید است توسط تحقیق بیشتر و ژرف تر جهات مختلف تاریخ کشور ما از باستان تا حال روشن و روشن تر گردد، زیرا ما تاریخ باستانی خیلی غنی و در عین حال خیلی آموزنده داریم. در شمار آینده بررسی خویش را پیرامون نبرد های رهائی بخش و آزادی بخش خلق افغانستان بمقابل سیطره طاغوتی استعمار انگریز دنبال خواهیم کرد. به امید پیروزی های هر چه بیشتر شما در کار و پیکار.

ادامه دارد

کتاب با ارزش بیشتر از هر چیز دیگر

راستی اگر از شما سوال شود که چه چیز در شرایط زندگی امروزی با ارزشتر هر چیز دیگر است شما چه جواب می دهید، حتماً خواهید گفت «کتاب». بلی واقعاً همینطور است. کتاب نه تنها امروز دارای اهمیت و بزرگی خاص است، بلکه از گذشته های دور، از روزیکه بشر نوشتن و خواندن را فرا گرفت ارزش و اهمیت کتاب واضح گشت، و امروز که دنیای ما بس

و تکنالوژی است بیشتر به ارزش و اهمیت کتاب افزوده است. و تا جهان است باز هم ارزش آن جاویدان خواهد بود. خوب بختانه امروز جوانان به اهمیت و ارزش معنوی و واقعی آن پی برده از همین رو است که سیل جوانان به کتاب خانه ها، به موسسات چاپ کتاب رجوع میکنند و کتاب های مورد ضرورت و علاقه خویش را به دست می آورند و از لابلای صفحات آن

موادی را که برای شان لازم است و به آن احتیاج دارند بیرون می کشند و در عمل پیاده میکنند علاقمندان کتاب به کنجوری های مختلفی در جهان تقسیم میشوند، در جهان مترقی جوانان بیشتر به کتاب های علاقه میگیرند و به آن رومی آورند که بیشتر جنبه های مثبت زندگی و واقعیت های زندگی تاریخ و فلسفه و بالاخره موضوعات ساپنس و تکنالوژی معا سر در آن نهفته باشد. ولی در مهالک سر مایه داری کتاب های بدسترس جوانان گذاشته میشود که بعضاً فاقد ارزش علمی اند بیشتر این کتاب ها، جز الفسانه های خیالی چیز دیگر نبوده و گاهی هم کتاب های جمعی باندی که همه اش زاده تصور نویسنده چیزی دیگری نمی باشد بخورد جوانان میدانند. در حالیکه هستند جوانانی که می خواهند از کتاب های علمی استفاده نمایند ولی برای شان این نوع کتاب کمتر میسر است و اگر هم میسر باشد قیمت آن خیلی گزاف میباشد که جوان قدرت خرید آن را نمی داشته باشد.

بهر حال، در طول تاریخ مطالعه کتاب همیشه مورد دلچسپی جوانان بوده و باز هم خواهد بود. زیرا امروز جوانان بدرستی به این حقیقت پی برده اند که با مطالعه و تحقیق است که میتوان به ارزش های زندگی به خواستهای بشر، و بالاخره به مفهوم واقعی کلمه به واقعیت زندگی پی برد. لازم تذکر نیست که بگویم در انتخاب کتاب دقت

کتاب ها را به یکسو نهاده و چیزی را مطالعه کنیم که واقعا به مطالعه بیارزد . خوشبختانه امروز در اکثر از کتابخانه های ما چنین کتاب ها به تعداد زیاد و آن هم به قیمت خیلی نازل یافت میشود . یکبار اگر خود را به این نوع کتاب ها آموخت ساختیم شاید دیگر هرگز به کتاب های بولیسسی و امثال آن که جز وقت تلف کردن و پول در دادن چیزی دیگری نیست روی نه خواهیم آورد .

کردن و استفاده مالی کدام هدفی در میان نبوده پس جوانان ما بظاهر اینکه از یکطرف از ضیاع وقت جلو گیری کرده باشند از مطالعه این نوع کتب جدا خودداری ورزند و از جا نمی پود خود را که به هزار زحمت بدست می آورند در این راه به مصرف نرسانند . جوانان عزیز ! بیاید که امروز از کتاب های استفاده کنیم که واقعا به درد اجتماع ما می خورد . اگر در گذشته به کتاب های بولیسسی و امثال آن علاقه داشتیم امروز آن

نشر می رسد جز اینکه جوانان را به انحراف بکشاند ، کدام فایده دیگری ندارد ولی جوان معقول اولاً از مطالعه این نوع کتاب ها جدا خود داری می نماید و احیاناً اگر تصادفاً به چنین کتاب های برخوردند و مجبور شدند که مطالعه نمایند باید عقل خود را بکار اندازند و ببینند که نویسنده چرا این کتاب را نوشته است و موسسه ای که آن را به نشر رسانده است چرا این کار را کرده ؟ حتماً در می یابید که جز پول پیدا

کنید زیرا امروز جوانان ما خود میدانند که چه چیز را مطالعه کنند . و چه چیز را مطالعه نکنند و این را هم که گفته اند که هر کتاب یکبار به خواندن آن می ارزد من طرفدارش نیستم ، چرا جوانان ما مخصوصاً در این شرایط که کشور ما نیاز به تکنالوژی معاصر دارد چه ضرور که جوانان ما وقت گراما نپهای خود را وقت چنان کتاب های کنند که نه برای شان مایه علمی داشته باشد و نهدارای ارزش حیاتی . به عقیده من بهترین کتاب آن کتابی است که از آن بتوان بر داشت علمی ، و حیاتی گرفت . خوشبختانه امروز جوانان ما ملتفت این حقیقت روشن گشته اند که نباید وقت گرانبهای شانرا به هفت از دست بدهند ، در حالیکه وقت و زمان در شرایط زندگی ما چقدر با اهمیت است . اگر در گذشته ها به ارزش وقت و زمان بی نبردیم ، و از همین رو کشور ما از کاروان تمدن عقب ماند ، امروز لازم است که از هر لحظه زندگی مان استفاده معقول نماییم . اوقات فراغت و بیکاری را به مطالعه باید گذراند و در مسایل زندگی عمیقاً باید توجه نمود . دریافت این حقایق چطور بدست می آید ؟

جوانان و روابط خانوادگی

یکی از لحظات شیرین زندگی دو جوان همان روز های اول زندگی مشترک خانوادگی است . در همین اوان است که هر چیز بنظر زن و شوهر زیبا می نماید و زندگی را از دیدگاه خاص مینگرند . مهربان بردبار ، صبور ، با حوصله و ... ولی بعد از چندی آرام ، آرام این محبت ها و صمیمیت ها فروکش می نماید و جای آن را بی اعتمادی ، حسادت ، بی حوصله گی و خشونت میگیرد . در شروع که زندگی بایک بوسه عاشقانه آغاز می یابد بالاخره باخشم و غضب ، و عصبانیت می انجامد . چرا اینطور است و علت آن چیست و چرا در طول حیات مشترک خانوادگی این نوع تضاد به وجود می آید .

باز هم نباید در این مورد تصمیم عجولانه گرفت ، زیرا ممکن است که اشتباهی در کار باشد و پدران و مادران نا دانسته و نا خواسته بدون اینکه از عاقبت کار شان با خبر باشند مداخله نموده اند . علت دیگر یکی بعضی از ازدواج ها نا پایدار میباشد در این است که نه زن و نه مرد هیچیک متوجه حرکات و رفتار خود نسبت به یکدیگر شان نیستند . گاهی دیده باشید که مردی نا خود آگاه وبدون اینکه مقصد و منظوری داشته باشد زنش را نزد دیگران تحقیر و مسخره می نماید ، این وضع باعث میشود که زن عقده نسبت به این حرکت شوهر بگیرد و برای تلافی منتظر فرصت و موقعیت میگردد تا اینکه روزی این فرصت برایش بقیه در صفحه ۵۳

مداخلات بی جا و بی مورد دیگران در امور خانوادگی میدانند . مخصوصاً بعضاً این مداخلات از طرف پدر و مادر زن و شوهر آغاز می یابد و دیگر اعضای خانواده از قبیل برادر ، زن برادر خواهر و غیره دامن زده میشود و این بدترین شکل زندگی خانوادگی است . زن هوشیار و فهمیده و مرد دانسته و دور اندیش اگر سعادت و خوشبختی خود و خانواده خود را می خواهد نباید به حرف های دیگران که اکثراً از روی غرض میباشد توجه کنند . اگر یکی از طرفین (زن و مرد) کمی از خود گذشت نشان بدهند و زیاد موضوعات کوچک و عادی را جدی نگیرند بدون شك زندگی خوب و ایده آلی خواهند داشت . چه مداخلات دیگران هما نظوریکه قبلاً گفتم خالی از غرض نیست و اگر هم واقعا بی غرضانه باشد

بد نیست این علل را از دیدگاه های مختلف ارزیابی و مطالعه کنیم . قرار تجربه بدست آمده ازدواج های عاجل و آنی اکثراً کم دوام بوده و زود از هم می باشد . علت این هم پاشیدگی را متخصصین امور در این میدانند که زن و شوهر به اندازه کافی چون به عادات و خاصیت همدیگر آشنایی ندارند و همچنان شناختی که بسا ید زن و شوهر از همدیگر داشته باشند ندارند از این رو این عدم شناخت باعث میشود که پس از چندی باب گفتگو و جار و جنجال های خانوادگی بین زن و شوهر ایجاد گردد و بالاخره همین بگو مگو ها سبب میشود که شیرازه زندگی خانوادگی از هم پاشد . برخی ها عدم سازش و جدا شدن زن و شوهر را از همدیگر

این سوال را شاید هر جوان تحصیل کرده از خود بنماید ، و به جواب باید گفت که این حقایق رامیتوان از لابلای اوراق کتاب به دست آورد . پس از این جاست که حیات زندگی انسان به کتاب ارتباط دارد . برای اینکه این زندگی و حیات مملو و سرشار

از سعادت و خوشبختی باشد باید به مطالعه روی آورد و کتاب خواند ، کتابی که از آن بتوان استفاده معقول نمود . چرا میگو یسم استفاده معقول ؟ آیا میشود از کتاب استفاده نا معقول کرد ؟ باید گفت که بلی ، متأسفانه در جهان هما نظوریکه قبلاً گفتم بعضاً کتاب های به

برگزیده‌هایی از میان فرستاده‌های شما

برانتخاب راحله آبوی

دیوانه

ای یار من دلدار من از عشق تو دیوانه ام
بر گرد شمع عارضت سوداگر و پروانه ام
پیوسته سوزد عشق تو جان و تن افسرده ام
با این همه آزار تو چون عاشق فرزانه ام
بودی امید قلب من در شام تارزندی
از شهید مینای لب تیرکن دمی پیمانه ام
امشب درون خانه ام گر یان زهجران توام
کس را ندارم در جهان گویم بد و افسانه ام

•••
•••
•••

از ابر سیه لعل و گهر می ریزد
وز دیده من خون جگر می ریزد
بی روی تو از هر مژه ام در گلشن
دامن دامن لاله تر می ریزد

ماست، پنسلین فقرا

با ماست به جنگ میکروب‌ها بروید

یکی از بهترین، نیرومندترین و ارزان‌ترین، سهل‌الهضم‌ترین و ارز‌شمندترین غذاها ماست است شاید شما در نظر اول ندانید که همین ماست از چه موادی بوجود آمده و چطور این مواد شب و روز وجود ما را در برابر امراض نگهداری می‌کند پرو فیسور مچنیکوف که بزرگترین طبیب جهان است در باره مفیدیت ماست چنین می‌گفت: ((علت آنکه مردم بلغاریا زیاد عمر می‌کنند آنستکه، ماست درین کشور بمقدار زیاد مصرف می‌شود زیرا درین غذای بهشتی، ترکیباتی بکار رفته که جعلگی آن باعث ازدیاد عمر سلول‌های بدن شده و میکروب‌ها را از بین می‌برند بعلاوه در ماست میکروبی بنام لاکتیک وجود دارد که عالم مذکور آنرا میکروب طول عمر نام نهاد)) . اگر ماست چند ساعت بماند، لکتوز آن به اسید لاکتیک مبدل می‌شود و اگر ماست تازه، نیز خورده شود در روده‌ها لکتوز آن به اسید

استاد سخن حضرت عبدالقادر بیدل بر پا می‌گردید و روزگار بدی که «مجرم» تاثیرات آنرا احساس میکرد، همه و همه از مسایلی هستند، که اشعار «مجرم» را بایست بی‌مطالعه آنها بررسی نمود.

•••

«مجرم» تحصیل رسمی نداشته است از اینرو آنچه که از مخزن عظیم فضل و ادب به او ارزانی گشته، به مدرسه‌های خانگی و روحانیون تعلیم و تربیت مسایل شرعی - اسلامی درواز مدیون باید بود.

همین موضوع یعنی نداشتن تحصیلات رسمی و تخصصی به شیوه امروز و یا پژوهشهای مشخص و غیر رسمی به سیاق مولوی و سعدی در روزگار گذشته، باعث آن شده که «مجرم» راه غزل را در پیش بگیرد، و آفرینش‌های شاعرانه خود را درین بخش از شعر عرضه بدارد. اما اگر می‌گویم «مجرم» استعداد فطری و قریحه شعری خود را بیشتر در غزل

آزموده است به این معنی نیست که در بحر و اوازان پیچیده تر قد می‌گذارد و شعری نسروده است چه باوجود آنکه سبک بیدل یاسک هندی در زمانه «مجرم» کم‌کم داشت قلمرو خود را در سر زمین شعروادب محدود می‌کرد، باز هم به دنبال ترکیب‌های مغلط و بحرهای طویل به گونه بیدل رفته و گاه اشعاری به آن سبک نیز سروده است. که اکثراً به صورت مخلص‌های برغز لیات بیدل می‌باشند. و همچنان اشعار مستقلی را نیز به همین سبک در دیوان او میتوان پیدا کرد.

دیوان «مجرم» که بنابر سیاق شاعران کهن بایست: (ابتدا کردم کتاب خود بنام گریبا - کاوست شاهنشاه عالم خالق ارض و سما) آغاز می‌گردد، مشتمل بر چندین هزار بیت در شکل‌های مخلص، مسدس، غزل، مستفاد، قصیده، ترجیع‌بند و قطعات می‌باشد. در یسن اشعار، خواننده گاه شاهد زمزمه‌های میشود که همگراقص کنان سوس و صبا و شورش

عبداللطیف پندرام

چند سخن در باره مجرم

شاعر دروازی

اسمش شیخ احمد تغلمش «مجرم» از شاعران دهه‌های ۱۰-۲۰، ۳۰-۴۰ و قرن چهاردهم هجری شمسی دروازه بدخشان است. کودکی و نو جوانی «مجرم» در دروازه گذشت و بعد هم در همان‌جای زندگی را بدرود گفته است. زیبایی خداداد دهستان کوچک «اوبغن»، جنگل‌های دشتیاش فشتگی که از مسقط‌الراس

(۱) دهستان کوچکی است، در بیست یا چهل کیلومتری مرکز درواز.

(۲) «حوض و رین» یا به اصطلاح مردم درواز، «قول و رین» حوض طبیعی است در درواز، که کوچکتر از «حوض شیوه» می‌باشد.

مدهوش

طوفان زده عشق بلا را نشناست
 مدهوش تو چانداد چرا را نشناست
 خوبان را، بجز عشوه‌نواز نیست در کار
 ای وای بران کس که شما را نشناست
 انسان نبود هیچ هر آنکس که در این دهر
 نیکی نکند قدر وفا را نشناست
 قربان جفا های تو بسیار جفا کن
 پرورده غم خار جفا را نشناست
 ما هیچ نداریم غم از شهرت (گمنام)
 کس نیست درین شهر که ما را نشناست

گمنام

ویتامین (د) استخوان ها را محکم می کند شاید سوالی نزد شما پیدا شود که آیا ماست شیرین مفید است یا ماست ترش ؟

جواب این سوال اینست که ماست ترش ، اگر شنیده اید که ماست اسپهال را بند می اندازد ، مقصود ماست ترش است نه ماست شیرین ، زیرا ماست ترش دارای مقادیر زیادی اسید لاکتیک می باشد ، بنا برین اگر فردی از فامیل شما مبتلا به اسپهال گردید ، بهتر است به او ماست ترش بدهید . شاید باز هم سوالی در ذهن شما خطور کند که :

ماست مفید است یا شیر ؟ نظر به گفتار فوق ، واضح است که ماست ، زیرا ماست بمراتب از شیر کرده سهل الهضم تر است بسیاری از معده های که شیر را هضم کرده نمی توانند ماست را بخوبی هضم می نمایند .

بعلاوه يك گیللاس ماست اگر چه انرژی اش از يك گیللاس شیر بیشتر نیست ولی گر سنگی را بهتر فرو می نشاند و معده را کمتر خسته می کند .

همچنان اشخاصی که می خواهند لاغر شوند می توانند با خوردن ماست بجای غذای چاشنت و شب به آرزوی خود برسند . آیا حالا با پرو فیسور مچنیکف عم عقیده شده اید که در ماست میکروب های طول عمر وجود دارد ؟

میکروب های ماست همه حیوانات بخشش و مفید اند .

در ماست میکروبی بنام «باسیلوس لاکتیس» وجود دارد و باعث ایجاد اسید لاکتیک می شود که دشمن گروه بسیاری از میکروب های بیماری زای روده ها است تمام این میکروب ها مدافع سلامتی و تندرستی ما هستند و بهترین دوستان و رفقای ما بشمار می روند .

میکروب های مولد مالاریا ، در دو ساعت و میکروب دیفتتری در بیست و چهار ساعت بوسیله اسید لاکتیک ماست در وجود از بین می رود در حالیکه پنی سیلین ابتدا روی میکروب مولد دیفتتری اثر ندارد .

ماست وجود را از ابتلا به امراض جهاز هاضمه مانند سوء هاضمه و اسپهال ، ورم روده و اکثر امراض جلدی نگهداری می کند . ماست بخاطر داشتن (فا سفور) زیاد حافظه را به شدت تقویه می کند و غذای خوبی برای متفکرین و اشخاصیکه به کار های دماغی اشتغال دارند محسوب می گردند همچنان ماست بعلت داشتن (کلسیم) زیاد باعث رشد قلب تعادل ضربان قلب ، آرامش اعصاب و گرم نخوردن دندانها می گردد .

همچنان ماست بخاطر داشتن ویتامین (الف) باعث رشد قد می شود ، بنابراین اگر از کوتاهی قد شکایت دارید تا حد امکان ماست بخورید ، ماست بعلت داشتن

لاکتیک تبدیل می شود اما اسید لاکتیک که بوسیله خود ماست بوجود می آید دارای خواص بیشتری است اولاً اغلب میکروبها در مقابل آن از بین می روند ، بطوریکه هیچ میکروبی به جز میکروب سسل و سیاه زخم در مقابل آن نمی توانند مقاومت کنند .

برای آنکه به خواص اسید لاکتیک ماست خوبتر پی ببرید فکر کنید که چرا هیچ چیز در بین سرکه نمی گندد و اکثر میوه ها و سبزیجات را می توان صحیح و سالم در آن نگاه داشت ؟

علتش اینستکه ، تمام میکروب های که ممکن باعث گندیدن میوه شوند در سرکه از بین می روند حتی وقتی که اندکی سرکه باغذا می خوریم در معده نیز قسمتی از میکروب ها کشته می شوند ، ولی سرکه بلا فاصله خنثی می شود و به روده ها نمی رسد حال آنکه اسید لاکتیک ماست ، به خصوص در مضر روده را از بین می برد .

بنابراین ماست پنی سیلین فراق است و با آن می توان اغلب بیماریها را علاج کرد در ماست علاوه بر ترکیبات گوناگون حیات بخش ، میکروب های گوناگونی نیز زندگی می کند و شادی و نشاط می بخشد .

ماستی که می خورید مملو از میکروب است ، وحشت نکنید

تابه او خویش جدا گردید بیگانه جدا
 «مجرم» دانی یقین از سفرش می لرزد
 سخن ایوان جدا بام بود خانه جدا
 * * *
 از حجر سوای نگار امشب
 هم خسته و دلگام امشب
 اندوه محبت و غم تو
 آورده در یمن دیار امشب
 شب تابه سحر ندیده راحت
 در دیده خلیده خار امشب
 روی مـه توندیده ام سیر
 نشکسته مرا خمار امشب
 من از ستم و جفا یست اینک
 در سو سن غم سوادم امشب
 یارب چه کنم علاج خود را
 جز صبر دیگر چه دارم امشب
 افتاده بدست والسی ملک
 بردند مرا به دارم امشب
 «مجرم» چه کند که کرده تو
 زین ملک مرا فرارم امشب

ای همه نازنین من ، بردم دل تو زین جزین
 عارض خویش واکن و پیش مکش نقاب را
 بسته توبه تارمو ، بنده دردمند خود
 لیک تو مگسلان دیگر بپر خدا طناب را
 دور میافتم ز بر آمده ام به چشم تر
 بسلم و وزن تو سر ، عاشق دل کباب را
 حی قدیم لم یزل ، خالق یساک بسی منزل
 کرده خجل به پیش تو ، صدمه و افتاب را
 «مجرم» اگر تو عاقلی ، فکر خطامکن دیگر
 گیر بجان و دل همه گفته این کتاب را
 * * *

کرده بیجا دلم از طرف جانانه جدا
 دست مشاطه خدا یا شود از شاهانه جدا
 زاملش شام و سحر هر دو به خود می نازد
 قصر شاهانه جدا کلبه ویرانه جدا
 دمدم باد کنند خاک به سر زامد او
 مست و عشیار جدا مردم دیوانه جدا
 قطره باده اگر نوش کند از لبوی
 زلبش مست شود سفر و بیما نه جدا
 کاش هنگام وداعش همگی جمع شوند

خود سر میکشد ، لیکن وقتی که به قسمت های آخر دیوان مرسی ، یا ماهی آرامی در (گود سپرگفته دریل) بر میخوری ، که نویدانه لعنات جانگناه پدید می بنام (مرگ) را کندو کاو میکند ، بخصوص بعد از زیارت بیت الله و ادای فریضه حج .

بهر حال ، خواننده عزیز ! اکنون ناگزیر جای آن رسیده است که به عمان (چند سخن) یعنی فراریکه در بالا گذاشته شد فادار بمانم . زیرا دیوان اشعار «مجرم» در دسترس نگارنده قرار ندارد . از این روی کار اساسی را نادست یافتن دو باره به دیوان ۰۰۰۰ به تعویق میگذارم اما با وجود همه کمی و کاستی در کار ، چند غزل «مجرم» را در ذیل بغوا کنید و قصور در کار را ، به بخشاید .

یار بیاتو گوش کن ، طنطنه رباب را
 گیر بکف توساعتی ، این قدح شراب را
 نوش بکن بیادان ، مپوش گلعدار خود
 مست سواتش بکن ، خرمن شیخ و شتاب را

میرونلا و زمانی بشیمانی ، دلواپسی و اظهار ندامت شاعر رادر میباید ، که چرا تا این حد درگیر آلوده گیهای بقول احسان (طبری) «سرای سپنج» گردیده و به قول (خیام) (م را غنیمت) شمرده و یا به شیوه (حافظ) بخاطر (خال سیاه) سیمتی آنجهان یعنی جهان به اصطلاح (بغل) رادرگرو نفس آزمند خود عذبه کرده است ؟

«مجرم» گاهی در بیکریک (زند) و (خراباتی) و زمانی بصورت (صوفی) و میرتاض هند ی جلوه میکند . برداشت در هم «مجرم» از اوضاع آشفته مملکت در آنوقت - تکتازی و لاقیدی حکام محل و ایان بدنام ، محیط اجتماع غی ظالمانه و یابه روش بیان صاحب الزمانی در (خف سوم) دفع زشتی به بدی و دفع فاسد به فسد ، در روان فردی و اجتماعی «مجرم» چنان تأثیری ناهمگونی برجای میگذارد که ، التیاب درونی اوگاه از مجرای (روان ناهشیار) و زمانی به اسلوب بیان علمالروح از معبر (فراکتی) روانشناسانه به شکل نغز و بدبینی به مو لیان

جواب نامه های شما

همکاران و همقلمان عزیز سلام علیکم
به امید صحت مندی خوانندگان عزیز ، میسر دازیم به جواب نامه ها.
دوست عزیز پاینده محمد یارپور

سلام همکار ارجمند ، درست تصور نموده اید ، باری حتما خواهیم خواند و چرا نخوانیم و چرا پاسخ ندهیم . این صفحه همین وظیفه را دارد که درد دل دوستان مجله را بشنود و در آن میان عرض حال مجله و کارکنان مجله را هم بگوید.
دوست عزیز ، زانوی نتوانستن و تقدیر زدگی را سخت محکم گرفته اید و با این طرز فکر به آنچه می خواهید برسید ، نخواهید رسید زیرا نخست بخت خود را بد بنداشته اید و با نظر گاهی که به پیرامون خویش مینگرید جز سیاهی و بلیدی روشنایی و یاکی نخواهید دید ، بقول مولانا :

چونکه بر چشمت زدی شیشه کبود
لاجرم عالم کبودت می نمود
و یا بقول ناصر خسرو ابر مرد شعر و اندیشه
چو تو خود کنی اختر خویش را بد
مدار از فلک چشم نیک اختری را

قصه ((چه خوب است فراموشی)) از نظر گذشت و غالب این گمان است که قصه از کسی دیگری است که شما حتی نامها و کلمات نامعروف آنرا نیز بر گردانی به کلمات معروف خود مان نکرده اید ، تقاضا می رود که از نوشته های دیگران با نام خویش به ما چیز نفرستید و توجه دارید که حق تالیف و نوشته دیگران محفوظ است ، با آنها ، آن قصه به نشر میرسد ، امانه بنام شما .

دوست عزیز عبد القدوس نهضت فراهی متعلم لیسه عمر شهید
به سخن شما از صدق دل سلام صمیمانه شما را علیک میگوییم و سلام و پرسان می فرستیم .

همکار عزیز ما بعد از توصیف و قلمفرسایی بسیار در باب نیکویی مجله مینگارم : ((باید بعرض برسانم که اینجانب علاقه زیادی به شعر دارم ، خصوصا به شعر کلاسیک و از آنجمله به اشعار نغز حافظ شیرازی و مولانا جلال الدین بلخی عشق می ورزم . باور کنید که اشعار حافظ را تا نیمه های شب می خوانم و بالذتی که میسرم میشود از خواب گریزانم . . . بی موجب نخواهد بود که بگویم تا به حال از کسی تشویق ندیده ام و کسی بهراهنمایی نپر داخته است . . .))
ما به تشویق تان می نشینیم و به راهنمایی شما همت میگذاریم . کار بس پسندیده می است که به شعر حافظ و مولانا دل بسته اید و مایه بی خود را بر بار می سازید ، اما اشعار این بزرگان را بدقت و وسواس بخوانید ، ظرافتهای شعری و تخیل و خیال انگیزی شعر آنان را در یابید و با نگاههای ژرف و کاوشگر ببینید که چگونه معنای بسیار را در کلمات خوش آهنگ و پر استعاره پرورآ نیده اند . از زبان و بیان شعری شان بدقت استفاده برید و همینگو نه اشعار تازه و بکر نو بر دازان راهم از نظر دور ندارید و شعر خوب آنان را به مطالعه بگیرید و حظ برید . به پاس داشت ذوق ارجمند شما دوست گرامی به این شعر آکنده از صنعت شعری ، چکیده از احساس حافظ شیرین سخن توجه کنید :

سینه مالا مال در دست ای دریا مرهمی
دل ز تنهایی بجان آمد خدا راهم می
چشم آسایش که دارد از سپهر گرم رو

ساقیا جامی بهن ده تا بیا سایم دمی
زیرکی را گفتم از احوال بین خندید و گفت
صعب روزی بلعجب کاری پریشان عالمی
سو ختم در چاه صبر از بهر از شمع چگل
شاه تر کان فار غست از حال ما کو رستمی
در طریق عشق بازی امن و آسایش بلاست
ریش باد آندل که با درد تو خواهد مرهمی
اهل کام و ناز را در کوی رندی راه نیست
رهروی باید جفا نسوزی نه خامی بیغمی
آدمی در عالم خاکی نمی آید بدست
خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم
کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی
گریه حافظ چه سنجد پیش استغنی عشق
کاندرین دریا نماید هفت دریا شبنمی
و اینهم چند تکه بی از اشعار شما همکار عزیز :

ناله مکن آه مکش غم بیهوده مخور نهضت
کین سه نکرد بخدا هرگز هیچ دردی را دوا

مرا ز آن مغرور سر کش یکی یاد شد
در دلم احساس کشنده ایجاد شد
دلم غم گرفت ((نهضت)) دمی چشم آب
خدا یا دل رفت زندگی ام بر باد شد

مطربان بر خیزید آهنگ شادی ساز کنید
خوبان هرچه میتوانید امشب برماناز کنید
به چند صراحی و پیمانه کی شود چاره ما
ساقیان باده پیش آرید و خم ها باز کنید

آن بیرخم گشته ز صد جوان آراسته به
که سر به کف می نهد در ز نام وطن

دوست عزیز شکیلا ذکر یا

سلام همکار عزیز ، همکاری شما را با مجله خود تان خواهانیم . نامه را به متصدی صفحه مسابقات و سر گرمیها به منظور ((فال گیری)) سپردیم موفق باشید .

دوست عزیز سعیده متعلم صنف دوازدهم لیسه آریانا

بپذیرید سلام و پرسان ما را هم همکاری قلمی شما را خواستاریم . همکار عزیز ما مینویسند : مجله شماره (۲۲-۳۳) ۱۷ عقرب ۱۳۵۹ شما که در یک جلد نشر شده بود ، به مطالعه قرار گرفت و سر تا پا آنرا خواندم . مجله ژوندون مجله خواستنی همه خانواده ها است خواندن اشعار دلکش و پر بارش همه رامست میکند و همه از مجله ژوندون بر وفق طبع و ذوق خود بهره می برند و بنده هم یکی از علاقمندان این مجله است ، میخواستم متذکر شوم که چندی قبل شعری بنام عبد الرحمن فروتن به نشر رسید ، با این مطلع :

موج گردایم که دایم بیقرار افتاده ام
قطره اشکم ز چشم روز گار افتاده ام

در حالیکه چندین سال پیش ، غزلی به عنوان (غروب) از سید نور فرخ (سال ۵۲ مجله ژوندون شماره ۴۱) به نشر رسیده است با این مطلع :

«ای تازه نویسان!» عزیز کاری نکنید که رسوای عام و خاص گردید و «انوری دزدی» را بیاد همگان بیا ندازید و خویشان را بفرافراز بام مسجد بنشانید . . .
 . . . گویا فکر میکنند که شعر دزدی و مقاله ربایی نوعی از شعر سرایی و مقاله نویسی است . . .
 قطره اشکم ز چشم روز گسار افتاده ام
 چونکه بر چشمت زدی شیشه کبود لاجرم عالم کبودت مینهد

. . . همکار عزیز ما سعیده شعر دزدی را با پشنامه و بار برگه و نشان دستگیر نموده است.
 لطفاً از ماجرای این دزد گیری، خویشان را مطلع سازید.

دوست عزیز (!) ! به حال رقتبارتان متأسفیم و متعجب هستیم که چرا پدرتان به حال زن و فرزندان خویش نمی رسد و تنها بسازن سومی به ناز و عشرت زندگی میکند. گرچه در این زمینه میتوانستیم چیزهای بگوئیم، ولی شما واضح نساخته اید که چند سال دارید، مصروفیت شما چیست؟ و چرا پدر شما مادر و مادر اندر شما را از خانه راند؟ آیا شما به سن و سالی هستید که تک و تنها زندگی را پیش ببرید؟

عجالتاً چه کشیدگی و اختلاف نظر در میان خانواده وجود دارد؟ آیا شما مکتب را خلاص نموده اید؟ آیا میتوانید با مادر و مادر اندرتان یکجا زندگی نمایید و از همه جهات آرام باشید . . . تا دقیقاً از وضع و حال زندگی شما اطلاع نداشته باشیم، مشوره بی دقتی و درست عرضه نخواهیم داشت و هرچه خواهیم گفت تیر به تاریکی رها نمودن است که به نشانه اصابت نخواهد کرد. از این جهت معذور دارید ما را، به امید نامه های دیگر شما.

دوست عزیز اول زمان نبی زار متعلم صنف یازدهم لیسه میخانیکي ننگر هار

سلام های صمیمانه و دو ستانه ما را قبول کنید. دعای میکنیم که در حراست و حفاظت خداوند، تعالی باشید پارچه شعر ارسالی خویش را در صفحه برگزیده های از نوشته های شما در یکی از شماره های آینده بخوانید. موفق و کامر و باشید.

دوست عزیز رحمت الله غیرت متعلم مکتب ابتدایی اسلام قلعه پلخمری
 سلام همکار ارجمند تقاضا میروم که شعر بسیار بخوانید و هم بسیار شعر بگوئید که گفته اند کار نیکو کردن از پر کردن است، اینک تکه ای از شعر شما:

خزان در رسید موسم بهار گذشت
 هنگام طرب و خوشی روز گار گذشت

و این مژده هم از ما به شما که بهار در راه رسیدن است بسه پیشوازش آمادگی بگیری.

و باز هم نامه ای از شما، دقت کنید:

با سلام دو باره شعر انتخابی خویش را بخوانید:

به دندان رخنه در فولاد کردن به ناخن سنگ خارا را بریدن
 به فرق سر نهادن صد شتر بار ز مشرق تا به مغرب ره بریدن
 فرو رفتن به آتش دان نگونسار به پلک دیده آتش پاره چیدن
 بسی بر جامی آسانتر نماید ز بار منت دو نان کشیدن

شعر ((زندگی)) سروده طبع شما را خواندیم. احساس شما قابل ستایش است و آرزو مندیم که اشعار معاصران را بسیار بخوانید. خدا حافظ.

دوست عزیز محمد یونس از میرویس میدان

سلام علیکم همکار ارجمند. مجله ژوندون هر هفته از چاپ می برآید مگر آنکه بنا بر تراکم فرمایشات مطبوعه دولتی، کارها به عقب افتاد و مجله شما، دو شماره در یک شماره از چاپ بر آید. ما همیشه کوشش مینماییم که مجله هر هفته بدست خوانندگان برسد و بنا به شکایت شما، از مدیریت عمومی توزیع روز نامه ها خواهش میکنیم که در توزیع مجله ژوندون همگامانند و مجله هفتگی را بعد از پانزده روز و بیست روز بدست خوانندگان و علاقمندان تسپارد.

(والسلام)

قطره اشکم ز چشم روز گسار افتاده ام
 در غروب زندگی چون شام تار افتاده ام
 و همچنان این غزل، در سال ۱۳۴۸ به پروگرام زمزمه های شب هنگام هنر و ادبیات رادیو افغانستان و هم به آواز گویا احمد شاکر آواز خوان جوان رادیو در سال ۱۳۵۵ ثبت و چندین بار از طریق رادیو نشر گردیده است که این خود دلیل قانع کننده برای شعر دوستان و آقای شخیص عبدالرحمن فروتن از میمنه باشد که این مصراع:

قطره اشکم ز چشم روز گسار افتاده ام
 از سید فرخ میباشد، نه از عبد الرحمن فروتن. امید وارم آقای عبد الرحمن فروتن بعد از همین لحظه، در سرودن شعر توجه بخرج بدهند تا شهرت مبارکشان با کلمه سرقت، مهر و موم نگردد، به امید پیروزی های بیشتر کارکنان مجله محبوب ژوندون و مردم شریف افغانستان.

جواب نویسی:

این روزها سرقت ادبی وسعت فزاینده بی یافته است و هر که چند روزی دست به قلم برد و کتابی به مطالعه گرفت. به زعم خودش فردا مقاله ای مینویسد و نام مبارک خود را در جرگه نویسندگان و شاعران سیاه میکند و از شهرت باد آورده بی اینکار لذت ها میبرد که به چاه آسانی به اوج نام آوری نشسته است، گویا فکر میکند که شعر دزدی و مقاله ربایی نوعی از شعر سرایی و مقاله نویسی است. این دسته از اقتباس گران یا بهتربگویم سارقان ادبی تا مدت زمانی طفیلی و میکروبی در وجود آساردیگران زندگی میکنند شاخ و برگ میکشند، به نشو و نمو میپردازند و اندک اندک بزرگ میشوند و در حلقه های ادبی راه می یابند و شعر (!) می گویند و قصه (!) می نویسند و تقریب و نقد به جامعه پیشکش می نمایند. جریان های ادبی جامعه اگر به جوش و خروش، بالندگی و شگفتگی باشند، همان لحظه طبل رسوایی این قصه نویسان، شاعران و منتقدان ساختگی و مصنوعی را می کوبد و نقاب از چهره نا شریف شان می برد. در غیر حواله به زمان میگرد که داور سخت گیری است و در باز یافت سره از نا سره خواهد کوشید. . . و از ما به عبد الرحمن فروتن و دیگر محققان (!) سرقت ادبی نصیحت که کاری نکنید که رسوای عام و خاص گردید و (انوری دزدی) را بیاد همگان بیا ندازید و خویشان را بر فراز بام مسجد بنشانید. . . به حوصله همین صفحه، چیز دیگری نمی گوئیم.

دوست عزیز سید عبد الله متعلم لیسه مشهاج سراج سرپل

مطلب فرستاده شما بسه اداره رسید، بارها خدمت خوانندگان و همکاران عزیز عرض شده است که به یک روی ورق بنویسند، در غیر نوشته ارسالی شان از نشر بازمی ماند. و همینگونه است نوشته شما دوست عزیز. سلام فراموش شده آغاز کلام را حال بپذیرید و به انتظار مطالب دیگرتان هستیم. خدا حافظ.

دوست عزیز شمس الدین آدین سلام علیکم همکار عزیز، قبیل از همه سخن های دیگر به عرضتان برسانیم که نام متصدی صفحه خنده نسرين نیست از این بعد مطالب تانرا عنوانی مجله و یا بنام همان صفحه مورد نظر تان ارسال دارید. . .

راه زندگی

غفار عریف

پیوسته بگذشته

اما خوشبختانه :

همبستگی جهانی ملل ، مبارزات استقلال طلبی ، جنبش های آزادی بخش ملی ، اقدامات پر شور و همه جانبه کمپ سوسیالیستی ، سهم گیری هر چه بیشتر ممالک دارای رژیم های ملی و مترقی ، بیکار قهرمانانه کشور های عقب نگه داشته تمام محافل و نیرو های مترقی جهانی ، کلیه مبارزات ضد امپریالیستی ، وحدت قانونمند نیرو های اساسی انقلابی جهان ، کشور های دارای سیاست عدم انسلاک ، همه به طور قاطع و بیکیفر بارو حیه یکنلدی و همبستگی واقعی سیاست جهانی امپریالیزم ، جنا یا تدهشت افکنانه گروه های ارتجاعی و مشی سازش کارانه نیرو های محافظه کار داخلی رابه باد انتقاد کشانیده و تحت چکمه های آهنین و ضربات خورد کننده نیم جان حیات بسر می برند . طی جلسات عمومی و کنفرانس های بین المللی ، مارش های ظفر آفرین و اعتصابات سر تاسری ، مظاهرات پر شور علیه نقض مواد اعلامیه حقوق بشر و پامال شدن شوونات انسانی که موجود اصلی آنها امپریالیسم و ارتجاع بین المللی میباشد در سراسر جهان تصاویر عملی و سازنده بعمل میاید ، قطعنامه ها صادر میشود ، استراتژی و تاکتیک محافل امپریالیستی در دفاع از رژیم های نظا می گر و فاشیستی را نوعی از تجاوز به حقوق بشر و قوانین معتبر جهانی تلقی میکنند و در دفاع ازین امر که کلیه پیشرفت های چشمگیر ساینس و تکنالوژی علم و فرهنگ ، دستاورد های ادبی

هنری ، اجتماعی و سیاسی ، فقط و فقط زاده بازوان توانای انسان زحمتکش و هدفمند است ، همبستگی بین المللی و مساعی همگانی قرار دارد .

لیک گوشه از راه زندگسی را اقلیت ها با استفاده از عقب ماندگی های فرهنگی ، کوتاهی آگاهی ، کمبود درک سیاسی ، دوری از شعور طبقاتی به مخاطره انداخته است . اقلیت های طفیلی گاهی درنگهداشت و دفاع از عقاید پوسیده ، خرافی ، در حال زوال و دوراز واقعیت وزمانی هم بسط سیمای وحشت زای بسی عدالتی ، تشدید ستم سر نیزه زحمت کشان را از تهداب زندگی (زیر بنا) و خصلت زندگی محروم حقوق مسی دانند .

گروهی در زندگی جهانی با داشتن امتیازات وافر از همه نفوذ و اعتبارات برخوردارند ، گاهی متکبرانه با غرور خود ساخته و برداخته برای نمایاندن چهره ظاهری و میان تهی خود به اجرای هر نوع (اکت) و نمایش می با لند و زمانی هم شاید به ارثی بودن امتیازات خود با داشتن اصل و نصب بنازند .

گاهی زندگی مردم در گوشه از جهان دستخوش چپاول و یغماگری میشود و زمانی هم درخیمان ستم پیشه سدره پیشرفت عرصه های سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی ، فرهنگی ، فنی و تخنیکی در زندگی اکثریت میشوند .

استعمار گران و ستم پیشگان گاهی با تحمیل فشار و حملات ددمنشانه سرزمین مردمان رابه باد فنا میدهند و زمانی هم پیداوار ، مواد خام و نیرو کار زحمتکشان سر زمینی را با سرانشیب سرمایه های سود آلود به هلاکت میرسانند .

در گرداگرد کشتی زندگی گروهی برای قایم کردن پایه های بی بسند و بار قدرت خود سر زمینی را تحت تابعیت دارند و عده هم دایره گشتار بیرحمانه انسان های بی گناه و با کیزه سر شت رادر قلمرو خود بسط میدهند و بدین ستان سود های افسانوی به بار میاورند .

گاهی اهریمنان و قاتلان سر زمین مردمان زحمتکش رابه تقاله گندیده و شوره زار انحصار بدل میکنند و زمانی هم قرار داد های کمرشکن می بندند .

استعمارگران و شیوه نوین آن در تباری بانیره های محافظه کار داخلی گاهی در برابر زندگی راه رشد غیر سرمایه داری به شدت مقاومت می کنند و زمانی هم کین توزانه با حیله گری و تیرتک ناسیو نالیسم محلی را تحریک میدارند .

در راه زندگی عده از کشور ها ، مرتجعین با استفاده از کمبود ها و ضعف های بازمانده می ونوا قص فعالیت نیرو های مترقی و دموکراتیک موفقیت حاصل کرده اند که قدرت سیاسی و اقتصادی رادر دست داشته باشند و در تعدادی از ملل جهان نیرو های کهنه کار و عقب گرا طعم تلخ شکست های سهمگین را می چشند .

لیک بر پایه موفقیت های روز افزون سه نیروی عمده عصر ما و به اتکای تجارب و رخداد های عظیم جهانی و همچنان به اطمینان بهترین ره آورد های بشریت زحمتکش می توان گفت که :

مقاومت و برج و باره شکنجه گران که در تحت سایه افکار و عقاید فرتوت و تاریخ زده بر منافع سیاسی اقتصادی و اجتماعی انسان های زحمتکش گیتی تاخت و تاز میکنند ، سخت سست بنیاد گردیده و دوران اضمحلال را می بینا یند .

ملل ستمدیده و انسان های روزگار دیده جهان با قاطعیت و دلیری بر ضد متوبولیسیت ها ، ستمگران ، پیداد گران ، درنده خویان ، رویاه صفتان ، زشت گرایان ، تباه کاران نظامیگران ، جهل پرستان و کلیه فرومایگانیکه ارا جیف قرون وسطایی سر میدهند به پا خاسته اند ، برای کسب استقلال سیاسی و اقتصادی و تحکیم حاکمیت ملی ، به خاطر دموکراسی ، ترقی اجتماعی و عدالت واقعی ، برای صلح و امنیت بین المللی و استقرار نظام های مترقی و دموکراتیک و راه رشد غیر سرمایه داری میروزمند .

اگر الیکارشی مالی است و یا حدود سرمایه بجای صدور کالا ، اگر اتحاد مقدس بسته شد و یا اصالت فرد پیریزی ، اگر باکوئین و ماکس استیر انار شیسیم را تبلیغ میکردند و یا کلیسیای کاتولیک در دادگاه تفتیش عقاید کردند و یا روش لیبرال منشانه پاسفیسیم پیش کش شد .

(باقی دارد)

آن مسابقات تعداد بیشتری تماشاگران دیدن نمودند و علاوای تعداد بیشتر تیم‌ها شرکت ورزیده بودند چنانکه در مسابقات والیبال مذکور تیم های پوهنتون کابل، کابورا، جهش، مشعل و تعلیم و تربیه شرکت ورزیده بودند که در پایان آن، تیم والیبال دختران پوهنتون اول - تیم مشعل دوم و تیم کابورا سوم شدند. در مسابقات باسکتبال تیم های الف و ب پوهنتون - الف و ب جهش پولتخنیک و تعلیم و تربیه شرکت نمودند که در مقام قهرمانی تیم الف پوهنتون قرار گرفت و تیم های جهش الف و ب پوهنتون دوم و سوم شدند.

در مسابقات والیبال که اخیراً از طرف ریاست عالی ورزش و کمیته ملی المپیک در جمنازیم پولتخنیک دایر گردید تیم های پولتخنیک، کابورا،

تعلیم و تربیه و مشعل شرکت نموده بودند که در نتیجه تیم والیبال مشعل به مقام قهرمانی رسید و تیم کابورا دوم و تعلیم و تربیه سوم شدند. در مسابقات باسکتبال ده تیم از کلب جهش، تعلیم و تربیه شرکت داشتند که در این مسابقات تیم های الف و ب جهش اول و دوم شدند. مسابقات به سیستم دور بود که در ختم آن به تیم های برنده اول و دوم و سوم کب های قهرمانی اهدا گردید و علاوای برای هر تیم شش شش جوهره گرمیچ نیز اهداء شد.

مسابقات گروپ جدید الشمولان شطرنج پایان یافت

ریاست عالی ورزش و کمیته المپیک چندی قبل مسابقات شطرنج رابین شطرنج بازان تازه وارد مسابقات بنام مسابقات گروپ جدید الشمولان در یکی از سالونها دایر نمود. درین مسابقات شصت شطرنج باز اشتراک ورزیده و آنها یکسلسله مسابقات را طبق مقررات جدید تحت نظر عده از کارکنان مسلکی ریاست و ورزش براه انداخت. که این مسابقات بعد از ده دور دیدارها بین شرکت کنندگان اخیراً پایان یافت.

در مقررات مسابقات تشریح گردیده بود هرگاه هر اشتراک کننده از جمله ده مسابقه شش فیصد پیروزی را نصیب شود در مسابقات آینده در جمله بازیکنان گروپ چهارم ظاهر خواهند گردید. و همچنان هر شطرنج بازیکه بتواند از جمله ده مسابقه ایکه انجام میدهد بیشترین امتیاز را بگیرد به حیث برنده گان مدالهای طلا، نقره و برونز شناخته میشوند.

مقررات طوری وضع گردیده بود که باید هر شرکت کننده ده بار مسابقه را ادامه بدهد. که باتکمیل نمودن ده دوره مسابقه نتایج به صورت کل ارزیابی گردیده و

مستحقین مدالها معرفی میشود. در نتیجه نهایی این مسابقات کمال الدین با کسب پنجاه و دو نیم امتیاز قهرمان اول شناخته شده و برنده مدال طلا گردید.

محمد نعیم محصل پوهنتون کابل با کسب سی و نو نیم امتیاز به مقام دومی دست یافت و مستحق مدال نقره گردید. و محمد بشیر گران دیگر شرکت کننده با بدست آوردن سی و هفت و نیم امتیاز به حیث برنده سوم شناخته شده و به مدال برونز این مسابقات دست یافت.

بعد از ارزیابی نتایج عمومی به شمول سه برنده مدالهای طلا نقره و برونز بیست شطرنج باز دیگر مستحق اعتبار نامه گردیده و آنها در مسابقات آینده حق اشتراک را در گروپ چهارم شطرنج کشور حاصل نمودند. در جمله چهره های برارنده که در بالا از آنها نام برده شد غلام حبیب ب، عبد الواسع جکنت، عتیق اله، ویس احمد از جمله چهره های موفق این مسابقات بودند که هر یک آنها با پیروزی شان در پیش از پنج مسابقه درخشیدند و سایر شرکت کنندگان با پنج برد و اضافت از آن

یکسلسله مسابقات را انجام دادند این ورزش استعداد های شان را برگذاری این مسابقات یکبار دیگر ارزیابی بکنند و در کار شان برای یک آینده بهتر دست بکار شوند.

کازدید کسب عنوان قهرمانی جهانی شطرنج با کار پوف آماده گی میگیرد

مسابقات مقدماتی را جهت مقابله شدن با کار پوف انجام دهند و خیال دارد با کار پوف مقابل شود.

مسابقات کاندید های مسابقه با کار پوف که در یکی از شهر های ایتالیا دایر گردید رابرت یونیورسیت بر دیگران در خشید اودریک دیدار خود با کور چپونی شطرنج باز دیگری از اتحاد شوروی که این هم از چهره های برارنده شطرنج اتحاد شوروی است در برابر حریف کار پوف در حرکت سی و یکتیم شکست خورد و از بازی کنار رفت یونیورسیت در مسابقه خود با کار پوف از دانه های سفید کار خواهد گرفت.

ورزش شطرنج هم در جهان ورزش مقام خوبی را کسب نموده و از شهرت و محبوبیت زیاد برخوردار میباشد. مخصوصاً این شهرت و محبوبیت از زمانی زیاد اوج گرفت که اناتولی کارپوف چهره معروف شطرنج اتحاد شوروی با پیروزی هایش در سرتاسر اتحاد شوروی و جهان بود.

یک خبر مربوط به دیدار های جهانی شطرنج حاکی از آنست که رابرت یونیورسیت شطرنج باز معروف جمهوری دموکراتیک آلمان برای کسب مقام قهرمانی یکسلسله

جشن مهر گ

کلب تفریحی هوتل انتر کانتی ننتال

در خدمت همه

عالی ترین تسهیلات برای سرگرمی همسفریان عزیز و گرامی با استندرد بین المللی میدان های ورزشی بازی تینس - اتاق بلیارد - پنگ پانگ - شطرنج و غیره - همه روزه در خدمت علاقمندان قرار دارد .
بیاید از این چانس خوب استفاده کرده اوقات فراغت خویش را به سرگرمی فرحت بخشی سپری نمایید .
عضویت کلب ورزشی بازی تینس ماهوار فی نفر مبلغ ۶۰۰ افغانی و عضویت کلب بلیارد پنگ پانگ و شطرنج ماهوار فی نفر مبلغ ۳۰۰ افغانی می باشد .
برای معلومات بیشتر به تلفون ۳۱۸۱۶ شعبه فروشات وارتباط عامه هوتل انتر کانتی ننتال تماس حاصل فرمایند .

کنجکاو و پر تمنای مادر و برادرش - خورا که فروشی سر بازار بزرگت لخت شد و بر ختخوا بش که هنوز گرمی چند دقیقه قبل بدن او را در خود نگهداشته بود رفت و تنها حرفی که زد این بود :

آخ مادر چقدر سرد است ، چقدر سرد است ...
گلناز از جایش برخواست ، اول بتوراروی او کشید و بعد هرچه در اتاق پیدا میشد رویش انداخت و با چشمهای وحشتزده بدن لرزان او که در زیر کلی ازپتو پارچه و لباسهای کهنه و بچه میله زید و بالا و پایین میرفت خیره شد .

لرزه شدید پسر بیچاره یک ساعت و شانزدهم بیشتر طول کشید ، آنوقت بشدت تب کرد ، همانطور طاقباز خوابیده بود و کوچکترین حرکتی نمیکرد ، چشمهای ماتش را به سقف دوخته بود .

گلناز رو کشهای سنگین را از روی او برداشت و سعی کرد سر موزون او را با دستهای یخ زده اش سرد کند ، زن بیچاره تا غروب با نو میدی و وحشت در اتاق قدم زد و بالا و پایین رفت ، نمیدانست چه کند ، فکرش از کار افتاده بود ، بی در پی از اتاق بیرون میرفت و بر میگشت و با ترس و اضطراب و چشمهای از حرقه در آمده و لیریز از وحشت بدیوارهای عریان و سقف ازهم پاشیده نگاه میکرد ناگهان حس کرد که دیگر گر سینه نیست ، مثل کسی بود که از سرما یا گرمی مای بیش از اندازه گر خ شده با شد ، اعصابش از فرط گر - سنگی و رنج از کار افتاده بود و دیگر هیچ چیز حس نمیکرد .

آفتاب تازه غروب کرده بود ، ناگهان نور امید در دل مگناز درخشید و با خود گفت :
(آیا هیچ کس پیدا نخواهد شد که در برابر این همه بدبختی پولی بمن قرض بدهد ؟
بعد بیاد همسایه ها و مغازه

پسر کو چک در برابر نگاه خیره ما درش لحظه بی مکث کرد و بعد خم شد و سرش را بگوش او نزدیک کرد و با صدای خیلی ملایمی که سعی داشت برادرش نشنود ، گفت :
چون اگر او بمیره باز از آن خانه سفید برای ما غذا میارن .

پسر کو چک در برابر نگاه خیره ما درش لحظه بی مکث کرد و بعد خم شد و سرش را بگوش او نزدیک کرد و با صدای خیلی ملایمی که سعی داشت برادرش نشنود ، گفت :
چون اگر او بمیره باز از آن خانه سفید برای ما غذا میارن .

هنر رنگی در مینا تور

اصلا مینا تور کلمه فرانسوی بوده و ظریف کاری را معنی میدهد، یعنی هر قدر که یک تابلوی مینا تور ظریف و ریز تر کار شود به همان قدر، با ارزش تر بوده و میناتور گفته میشود و بطور عموم هنر مینا توری سبک بهزاد به سه بخش عمده تقسیم میشود.

۱- تذیب سبک بهزاد.

۲- تصویر سبک بهزاد.

۳- تشعیر سبک بهزاد.

و مقایسه هنر مینا توری با ریالیزم باید گفت که: این هنر با ریالیزم فرقی زیادی دارد، زیرا در هنر ریالیزم پرسپکتیو و آنا تومی و سایه ها و پردازها استفاده زیادی بعمل می آید در حالیکه هنر مینا توری از این قاعده متثنی است. اما باید گفت که تناسبات در این شیوه باید حفظ گردد. و اما با سایر سبک این سبک تفاوت کلی دارد، مثلاً با کو بیزم هنر مینا توری هیچ مقایسه نمیشود و ...

* در مورد بکار بردن رنگ ها در هنر مینا توری چه نظری داری؟

با توجه با اینکه نقاشی مینا توری از نظر رنگ آمیزی و سرد سازی رنگها، رقیبی ندارد، لازم می آید تا هنر آموزان در دنیای رنگ ها و طریقه ترکیب و رابطه هر رنگ با رنگهای دیگر مطابقتها و تجربیات عمیق بدست آورند. برای آنکه در غنای رنگهای نقاشی کشورمان نظر کلیسی داشته باشیم، کافی است تابه آثار مینا توری هنرمندان چیره دست و معروف از سردقت نگاه کنیم. هماهنگی و ترکیب رنگها در این نقاشی ها اعجاز آمیز است. ظاهراً هر رنگی در مینا تور، مرز و محدود خود را دارد، اما در مجموع این رنگها، بطرز غریب و حدتی را القاء میکنند که مشخصاً مینا تور کشور عزیزمان افغانستان است ...

* در نقاشی مینا تور از کدام

نوع رنگ استفاده مینمایی؟

در هنر مینا توری از همان برای پیدایش این هنر از رنگهای اصلی و معدنی استفاده بعمل می آید. و بنده نیز مانند سایرین

از رنگهای آبی و دیگر ترکیبات رنگها استفاده میکنم. ناگفته نباید گذشت که بصورت عموم در نقاشی مینا توری از رنگهای مانند: لاجورد، شنگرف، (سرخ)، زنگار (سبز) و زریسنخ (زرد) بیشتر کار میشود. و این نوع رنگها از جمله رنگ اصیل است که در گذشته زیاد مورد استعمال داشت، البته رنگ طلائی و نقره ای را نیز باید در جمله این رنگها اضافه کرد.

و در قدیم چون رنگهای آبی که امروز در دسترس نقاشان است موجود نبود لاجرم هنرمندان برای رنگ آمیزی تابلوهایشان از مواد معدنی و رنگهای معدنی و طبیعی که خود میساختند استفاده میکردند و لی حالاً آن طریقه ها و شیوه ها تقریباً فرا-

موش گشته است اما هستند نقاشان که در تابلوهایشان از رنگهای قدیمی که بیشترشان ساخته خودشان است استفاده میکنند.

تابلوها بیکه با این نوع رنگها مانند لاجورد، طلا، نقره و غیره استفاده میشود چون بهای زیادی را ایجاد میکند از این رو تابلوی که توسط این رنگها کار میشود از ارزش و پختگی و من نیز از رنگ لاجورد در بعضی از تابلوهایم استفاده میکنم.

در مورد کارت چه فکر میکنی، چقدر وقت دیگر لازم است تا کارت از پختگی لازم و بیشتری برخوردار گردد؟

در مورد کارها هم خود چیزی اظهار نمیدارم و نباید چیزی بگویم و به مصداق مثل مهر و ف که (شنیدنی کی بود مانند دیدنی) قضاوت را به هنر دوستان، هنر

شناستان میکندیم. اما امروز بخش دیگر سوا لتان با یک عرض کنم که: هنر مینا تور بخصوص سبک بهزاد يك هنر مشکل و پیچیده است. در حالیکه تعداد زیادی این هنر را تعقیب می نمایند ولی تنها سه یا چهار استادی که نامشان را قبلاً ذکر کردم در کشورمان دیده میتوانم که کارهایشان از پختگی، زیبایی و اصالت زیاد برخوردار است. و من هم نمیدانم که چه مدتی و وقت لازم است و چقدر سالها را باید پشت سر گذاشت تا کارم به پختگی برسد. و شعری از خواجه عبدالله نصاری بیادم آمد که میگوید:

الهی اگر خام بخته ام کن-
و اگر بخته ام سوخته ام کن
عمومادر نقاشی های مینا -
توری گذشته صحنه های از
جنگ، شکار و غیره دیده میشود
بقیه در صفحه ۵۴

جوانان و روابط...

دور از نزاکت و اخلاق باعث میشود. که حس بدگمانی را در میان زوجه و شوهر جوان ایجاد نماید و از همین جاتخم نفاق کاشته میشود و توسط همین دشمن به ظاهر دوست آبیاری میگردد. بالاخره نتیجه این میشود که روابط سالم و پاک زن و شوهر از هم بگسلد و بیاشد همانطوریکه بارها گفته ایم باز هم میگویم در انتخاب دوست و رفیق خیلی محتاط باشید زیرا رفیق بد بزرگترین دشمن خوشبختی و سعادت خانوادگی است.

خوشبختانه امروز جوانان مسابراستی به این نکته ملتفت گشته اند و از همین رو در انتخاب دوست و رفیق زیاد احتیاط میکنند. و نمی گذارند که زندگی خوش خانوادگی شان دستخوش بازیچه دیگران قرار گیرد. و حقیقت هم همین است باوجود اینکه رابطه میان زن و شوهر همانقدر که محکم است گاهی اتفاق می افتد که این استحکام بایک سخن بی جا و بی مورد متزلزل گردد. پس چه بهتر که قبل از وقوع حادثه علاج آن گرفته شود یعنی قبل از اینکه رابطه نیک خانوادگی از هم بیاشد و شیرازه خوشبختی خانواده از هم بگسلد. باید در مورد انتخاب دوست و رفیق زیاد متوجه بود.

میشود که محیط پاک و خالصی از هرگونه شک و تردید را در خانواده لکه دار سازد وجود دوستان و آشنایان که بعضاً در بین شان اشخاصی موجود اند که شایسته دوستی و رفت و آمدرا ندارند این اشخاص با حرکات و نگاه های

دست میدهد و او بخاطر گرفتن انتقام شوهرش را نزد دوستان و آشنا یانش خرد میسازد و تحقیرش میکند. و اکثراً مردها در این مورد کمتر حوصله دارند و برای اینکه اعاده حیثیت نموده باشند ناگهان عصبانی میشوند و آنچه را که نباید بگویند به زبان می آورند و این امر بیشتر بر روابط خانوادگی زن و شوهر تاثیر سوء میگذارد و اکثراً از همین جاست که جدایی و از هم پاشیدن روابط خانوادگی شان شروع میشود.

پس ببینید که زندگی در ابتدا اگر از یک بوسه آغاز می یابد، بالاخره بکجا می انجامد. خوشبختانه امروز زنان و مردان یا بهتر است بگوئیم جوانان ما در یافته اند که زندگی خانوادگی و ادامه آن مستلزم مراعات نمودن یک سلسله نزاکت ها و قوانین است که باید از طرف زن و مرد مراعات شود. وقتی بین زن و شوهری تفاهم وجود داشته باشد. و در پهلوی آن محبت و صمیمیت هرگز محیط نا مساعد خانوادگی بوجود نخواهد آمد. شاید این سوال نزدتان خلق گردد که چرا بعضاً در بین جوانان

نگو شی به سینمای

می لرزد موج شکن نیرو مند از میان امواج متلاطم ره می گشاید رزمنا و انقلاب مفرور و شکست نابدیر به سوی شکوه و جاودا - نگی بیش می رود . صحنه با بیان این فیلم ناز دودنی با غرور و افتخار اعلام می کند که انقلاب شکست نابدیر است .

ایز نشستین و همکارانش پس از بزرگداشت او لین انقلاب (۱۹۰۵) به در خواست دولت شوروی کار بر روی فیلم اکتبر مربوط به انقلاب کبیر سو سیالستی (۱۹۱۷) را آغاز کردند .

تدارک برای فیلم اکتبر رز منا - و یو تیو مکین آغاز شد . ایز نشستین به اتفاق شاکر گرد و دستیارش گر یگوری الکسا ندر و ف کار خود با گرد آوری تعداد بی شماری

مسلح چون ۱۹۱۷ به دستور دولت وقت نطق لنین از زره پوش خطاب به جمعیت گرد آمده در ایستگاه فنلانند ، میتینگ نزدیک ((سمو لنی)) شلیک تو پخانه رز منا و ((اورورا)) یورش توفانی به کاخ زمستان . این فصل ها خاطر باز سازی رویداد ها از روی اسناد و خاطرات شهادت عینی با دقت ژرف کاو تاریخی و با الهام از روحیه نبرد انقلابی بر تمام فیلم بر تری دارند این صحنه ها هستی مستقلی می یابند و در شمار فیلم های تاریخی مستند در می آیند از نظر تماشاگران این صحنه ها صرفا بریده های از یک اثر هنری نیستند بلکه فیلم های مستندی به شمار می روند که رویداد های حقیقی انقلاب را به تصویر می کشند بهترین تصاویر

لاریسا در حال اجرای یکی از صحنه های فلم

از اسناد و مدارک در بازه زمینه جینی تحق و پیشرفت بیروزی - مندانه انقلاب سوسیالیستی شروع کردند سپس به یافته های خود درباره وقایع فیروزی تا اکتبر ۱۹۱۷ در پتر و گراد بسند کردند که به فیلم وحدت و زیبایی بخشید

صحنه های پر جمعیت بهترین فصل های فیلم هستند و پرکشش ترین و حساس ترین مراحل انقلاب را نشان می دهند تیر باران تظا هر کنندگان غیر

بهترین تصاویر فصل ها هیچ گاه فراموش نمی شوند . نیروی مقاومت تا پذیر جمعیتی که توفان آسا به کاخ زمستان یورش می برند چکمه ملوانی که تاج زینت بخش سر در آهنی کاخ را خود می کند برش های بیایی سریع تصاویر تظاهرات و تیراندازی سر بازان طنین ریتیم تیربار را منعکس می سازد .

در فیلم اکتبر بود که نخستین تلاش برای ترمیم سینمای لنین بدون استفاده از روش های مستند به کار رفت ایز نشستین برای این مقصود به جای باز یکران حرفه ای

از کارگری به نام نیکاندرروف استفاده کرد که شباهت فیزیکی زیادی به ولادیمیر ایلیچ داشت اما مطلقا آموزش بازیگری ندیده بود و از این گذشته تلاشی هم برای نقش لنین به کار نبرد صحنه های پر جمعیت فیلم که لنین را در میدانی در تمام نزدیک با توده های انقلابی نشان می دهند وزیر پرتو های مزا حس نور افکن های که از جهت عکس می تابند محو می شوند هنوز بستیار نیرو مند و موثر به نظر می آیند . باقیدارد

هر رنگی در مینا تور...

بندی مینا تور را می کشیدند و کار رنگ آمیزی را بعد از هنر آموزان می گذاشتند .

هنر آموزان را ابتدا به رنگ آمیزی بخش های ساده و آسانی داشتند و به همان نسبت که در کار پیشرفت میکردند ، برنگت آمیزی قسمت های مهمتر و پیچیده تر را به آنها تکلیف می کردند یک هنر آموز با این شیوه تعلیم در هفده سالگی ، میتوانست یک اثر مینا توری را به تنهایی رنگ آمیزی کند . این طریقه تربیت نقاشان ، نسل به نسل ادامه می یافت و هنر آموزان جوان پس از گذراندن دوره های فشرده و جدی تعلیم ، خود استاد می شدند . و به تربیت نسل دیگر نقاشان همت می گماشتند .

آنچه در نزد این هنر مندان بیش از همه جلب نظر میکرد ، احساسات عاشقانه و مستانه شان برای خلق هنری بود . و در تاریخ ها آمده است که این نقاشان بهنگام خلق یک اثر دچار جذب و شور میشدند ، و آثار یکه توسط کلک این هنر مندان با این احساس بوجود می آمد از جمله شهکار های روزگار خود بشمار می رفت .

خوب عمر ذکر یا می خواهم آخرین سوال را از شما نمایم ، آیا می خواهم این رشته را تعقیب نمایم یا در نیمه راه رهاش کنی ؟ - آرزو دارم که با تمام قوت این رشته را تعقیب کنم البته در بهلوی آن می خواهم هنر خطاطی را و مجسمه سازی را نیز یاد بگیرم ولی شاید مسلک همین هنر مینا توری باشد که حالا آن را تعقیب میکنم و می خواهم ساینس را نیز در بهلوی این هنر ها فرا گیرم . عمر ذکر با ز محبتت تشکر آرزو میکنم که در کار هایت موفق باشی

و در کار های خودت نیز ای صحنه ها دیده میشود ، آیا نمی شود که زندگی امروزی را در تابلو ها بیان انعکاس دهید؟

سوال مشکلی می نماید ، چون من یک نو آموزم این سوال را باید از استادان بنمایم ولی تا جاییکه دیده شده تنها شکار و جنگ نه بلکه دیگر رخ داد های زندگی نیز در تابلو های مینا توری منعکس شده است ، اما چون از قدیم در تابلو های مینا توری صحنه های شکار ، جنگ ، بزم موسیقی و غیره انعکاس یافته است و ما هم برای حفظ اصالت این هنر این صحنه ها را در آثار ما منعکس می نمایم و میا - و اگر مینا تور را با سبک ریالیزم امتزاج بدیم و صحنه های از زندگی امروز را ترسیم کنیم شاید همان چیزی بدست آید که شما سوال آن را کردید و من نمیدانم که تا امروز چرا این کار را نکرده اند .

چند نوع مینا توری را میشناسی؟

ساگر چه من آنقدر معلومات کافی در این زمینه ندارم ولی با آنهم به سبک بهزاد آشنا هستم و خودم نیز آن را تعقیب میکنم به آثار محمد هروی آشنا بودم ، سبک ایران ، سبک هند ، سبک کشمیر عراق ، بخارا ، هادی نجویدی و محمد نجویدی را میشناسم .

ولی برای من از همه مهم سبک بهزاد است . در مورد شیوه آموزش هنر نقاشی در گذشته چه میدانی؟

ساگر از نزدیک بیک تابلوی مینا توری از روزگار گذشته متوجه شویم که هنر آموزان جوان کارگاه ها ، رنگ آمیزی مینا تور ها را بر عهده داشتند . استادان در طرح اصلی را و استخوان

اعلامیه وزارت...

دادن تو جهات این اجلاس از مسایل مبرم و داغ کشور های اسلامی ندارد .
برای جلوگیری از همچو تلاش های خدعه آمیز بذل توجه نمود و گو ششس نماینده تا کنفرانس وقت خود را وقف مسایلی نه نماید که وحدت جهان اسلام را صدمه میزند ،
تابه این ترتیب پیروزی آنها در مبارزه مشترک شان علیه دشمنان تا مین گردد .
واما در مورد تصمیم مربوط به تعلیق عضویت جمهوری دموکراتیک افغانسان در سازمان کنفرانس

اسلامی باید گفت که این تصمیم کاملاً غیر عادلانه و بدو ن هرگونه دلیل میباشد بنابراین وزارت امور خارجه جمهوری دموکراتیک افغانستان با صلاحت تا کید میدارد که هرگونه فیصله و تصمیمی که درین اجلاس درغیاب هیات نمایندگی افغانستان اتخاذ گردد جمهوری دموکراتیک افغانستان خود را بدان مقید ندانسته و تاجا بیکه به کشورها مربوط میشود فاقد اعتبار قانونی خواهد بود .

بقیه صفحه ۷

دیگر قلت چوب و ...

انجنیر نوایی

تاجیکیکه این موضوع به وزارت معادن و صنایع تعلق میگیرد ما میگوئیم موضوع را به مقامات مسوول پیشنهاد کنیم و چنین زمینهای را به وجود آوریم و در مورد موسسات دیگر میتوانیم بگویم در صورتی که دو نوبت کار به گونه ای در نظر گرفته شود که نوبت نخست از ساعت ۸ صبح آغاز و تا ۴ بعداز ظهر دوام آورد و نوبت دوم از ساعت ۷ شام شروع و برای مدت هشت ساعت ادامه یابد با توجه به اینکه سه ساعت از چهار بعداز ظهر تا هفت شام را این موسسات در حال تعطیل کار قرار میگیرند میتوان انتظار داشت که بخشی از مشکلات کمبود برق در این ساعات که نیازمندی فراوانتری به آن محسوس است از میان برود .
در پیروی این مسایل یاد آوری این نکته هم ضروری است که استفاده از انرژی برق برای پخت و پز با داشتن دو خصوصیت بهترین و ارزانهترین بیشتر مورد علاقه و توجه مردم قرار دارد و همین امر هم سبب کمبود آن می گردد - چراکه ظرفیت تولیدی مامعنود است و نمیتواند بیشتر از آن زمینه مصرف داشته باشد و همین نکته است که باید خانواده های ما هم آنرا در نظر داشته باشند و در مصرف برق تاجای امکان زیاده روی نکنند و در همین جای سخن این یاد آوری هم بیجا نیست که مشکل انرژی تنها مشکل شهری کشور ما نیست و امروز حتی پیشرفته ترین کشورهای جهان هم با آن روبرو میباشند در مورد استفاده از گاز مایع تولیدی خود ما

شماره ۴۳

برف میبارد

برف میرقصد
برف همچون بر گهای خشک پاییزی
بروی باهمای شهر میریزد
صحن خانه روی جاده
سوده کافور پاشیده
یکطرف غم
یکطرف شادی
کوچه ها خالی
من ز پشت پنجره درگیر و دار زندگی
غرق در رویای حزن انگیز رویای جوانی
یادم آمد سالها زین پیش
روزهای برف و باران
در کنار کرسی گرم زمستان
بابه حیدر خان دهقان قصه میگفت
قصه های رزمی و حماسه دورانی پیشین را
قصه باستانی
از نیاکان همای
داستان بلخ بامی
قصه گو درز نامی
از هجوم لشکر سرمست توران
از دلیری های پرشور نیاکان
از کک کمزاد و رستم
رستم و سپهراب ناکام
قصه زور آوری بی پهلوان سام سام نریمان
قصه سیمرغ داستان
از درفش کاویانی
از سرود جاودانی
حکمت و آیین زردشت
شعله های آتش بر زمین زردشت
در میان قصه خوانی
گاه میگفت :
وه چه خوش بود آنز ما نشاد مانی
زندگی با فرو آزادی عهد باستانی
ای جوان زنده دل ای شهسروشهباز کشور
هوش دا رای مرد دوران ساز کشور
زندگانی چیست دانی کار زار مرگ و هستی
گاه زحمت گاه ذلت گاه مستی
درب پیکار دشمن چون در خست سرو پایا
استوار و پایدار ویا بیر جا
باهمه پستی بلندی گفته بودم زندگی زیباست
«آری آری زندگی زیباست»
زندگی آتشکهی دیرینه پا برجاست
چون بیفروزش رقص و جلوه اش در هر کران بیداست
ورنه خاموش است خاموشی گناه است
زنگی راشعله باید بر فرو زنده
شعله ها راهیمه سوزنده

اجسام شفاف

معلم در بین صنف رو یکی از شاگردان لایق کرد و پرسید :
 - نام یکی از اجسام شفاف را که با آن بتوان از یک طرف، طرف دیگر را دید برایم بگو !
 شاگرد بلافاصله جواب داد :
 خوب آقای معلم صاحب اینکه شما می‌گویید معلوم‌دار است ؟
 خوب چه است ؟
 آب مرتبان شیشه بی است

ارسالی دل آغا وحیدی

خانم - داکتر چه خالک ب سرم شد .. بچیم ریزش کرده وبه همین وضع مانده است .
 داکتر - غصه نخورید خانم اگر همینطور باقی بماند بسیار بچه هوشیار و درس خوان باقی می ماند .

شما سواد دارید

مسافری در بین سر ویس به مردی که سواد نداشت همسفر شد در راه در کنش
 پرو فیسوری نشست بود و مجله می‌خواند...
 مرد که سواد نداشت ، مجله را از او گرفت و شروع کرد به نگاه کردن...
 پرو فیسور پرسید :
 شما سواد دارید ؟
 بلی که دارم !
 پس برای چه مجله را بر عکس گرفته‌اید ؟
 برای اینکه کسی دیگر اینطور نمیتواند مطالعه کند .

ارسالی محمد سلیم لطیف زاده

وقتی که خانم از یک حادثه ترافیک جان به سلامت برده و عکاسان و خبرنگاران میخواهند
 راپودی از آن حادثه بگیرند .

ژوندون

باز هم اسکا تلندی‌ها

مکتاویش اسکا تلندی رو به دو ستن که برای دیدن او آمده بود کرد و گفت :
 - بلی ... من در وصیت نامه ام نوشته‌ام که به هر کدام از مستخدمینم که پیش از
 ده سال در منزل ام کار کرده باشد برایش ده هزار دلار بدهند !
 دوستش سری تکانداد و گفت :

سواه ... واقعا که تو آدم درست و دلباز و سخاوتمندی هستی ؟؟؟
 مکتا ویس بلا فاصله حرف او را قطع کرد - نی... نی جانم ... هیچ اینطور نیست .
 آخر من هیچ مستخدم را پیش از ۲ سال زیاد تر در بین خانه نگهداری نمی کنم :

ارسالی محمد عارف چوبک

بنون شرح

شرم دارم

طیب رادیدند که هرگاه بگو ر-
 ستان میرسید دستمال بروی خود
 گرفته و زود تیر می شد مردم سبب
 آنرا پرسیدند گفت : از مردگان این
 گورستان شرم دارم زیرا هر کدام
 شربت مرگ خورده است
 مرده است .

ارسالی عزیز احمد ولی زاده

بنون شرح

چرا میخندیم؟

با ب هو ب میگوید : از خنده مردن ، شیک ترین نوع مردن است !
 اگر تو نه خندی ، زندگی به ریش تو می خندد !
 (از ضرب المثل های هندی)
 وقتی که می خندی امراض از تو فرار میکنند !
 (از ضرب المثل های چینی)
 اگر بی پولی ، بخند تا در دشت کمتر بشود !
 (از ضرب المثل های فرانسوی)
 حتی وقتی که میمیری بالبخند بازندگی و داغ کن !
 (از ضرب المثل های تايلندی)
 در دو غم از خنده میترسند !
 (از ضرب المثل های فرانسوی)
 همه می خواهند بخندیم تا مجالی به غم نماند که خانه دل ما را تسخیر کند. خندیدن حصار است که خود را از شر حملات و هجوم اندوه و نگرانی و ناامیدی در آن پنهان میکنیم .
 يك فیلسوف آلمانی میگوید :
 - خود خنده چیزی مهمی نیست ، يك عكس العمل طبیعی انسان است که خودش نفعی عاید انسان نمی کند و لی اثر مهم خنده آنست که برای چند لحظه و دقیقه آدمی را از ((جلی بودن)) دور می کند .

يك روانشناس میگوید : در آن لحظه که مغز ما از فکر کردن تهی می شود و حساب زندگی - چه مثبت و چه منفی از فکر ما دور میگردد آن لحظه خوشتر است - یکن لحظات زندگی - گمی ما است و فقط ((خندیدن)) قادر است که چنین لحظاتی گرام - نیهائی را برای انسان به وجود آورد .

چرا و کی میخندیم ؟

نابت شده که انسان برای خندیدن احتیاج به شریك دارد زیرا مادر تنها بی بهندرت می خندیم خنده حالت واگیری دارد و گاه اتفاق افتاده که ما از غش غش خنده دیگران بدون دلیل -

به قهقهه افتاده ایم بدون اینکه بدانیم چرا میخندیم آنقدر خنده دیده ایم که چشممان ما به آب افتاده است پس خندیدن شریك میخواست .
 جالب اینست که در دنیا امروز يك ((صنعت پولساز خنده)) در چهار گوشه جهان مشغول فعالیت است و هزاران نفر در ((صنایع خنده)) شب و روزکار می کنند و موجبات خندیدن خلق الله را فراهم میسازند کارخانجات ((خنده سازی)) کارشان تهیه لوازم شوخی و خنده است مثلا يك جناح از صنعت چاپ و نشر کتاب و روزنامه کارش فقط تهیه مطالب فکاهی برای خندان است زندگی کار - یکه تو ریست ها هنر پیشگان تا - ترها کمندی و ستارگان سینما سناریو نویس ها تهیه کنندگان فیلمهای کمدی تلویزیونی همه بستگی به خندیدن و خندانند دارد . که اگر ما آدمها نمی توانستیم به خندیم و جود اشخاصی مشهور مانند ((چارلی چاپلین)) ((لورل - هاردي)) ((برا دران مارکس)) و یا نوا من یزدم)) تا چه حد بی مصرف و بی معنی میشد .

صنعت و تجارت خنده آفرین با میلیاردها ثروت و سرمایه داری که در اختیار دارد ، شب و روز در چهار گوشه جهان مشغول کار و فعالیت است تا و سایل و عوامل لازم برای ((خندیدن)) را تهیه و توزیع کند . ((والتر دسینی)) مشهور ، خالق کارتون های ((میکي ماوس)) از تجارت خنده میلیاردها دلار ثروت انداخت و اینك شهری در امریکا به نام ((ولت دسینی لند)) برپا شده که در حقیقت ((شهر خنده)) است .

((هانری برگسون)) فیلسوف فرانسوی میگوید : گاه خنده بر ما نشان دهنده سنگدلی ما است مثلا کسی در شهر می بیند -

مردی بر اثر پا گذاشتن روی يك پوست کيله به زمین می خورد و در گل و لای جوی آب فرو میرود قهقهه می خندند .

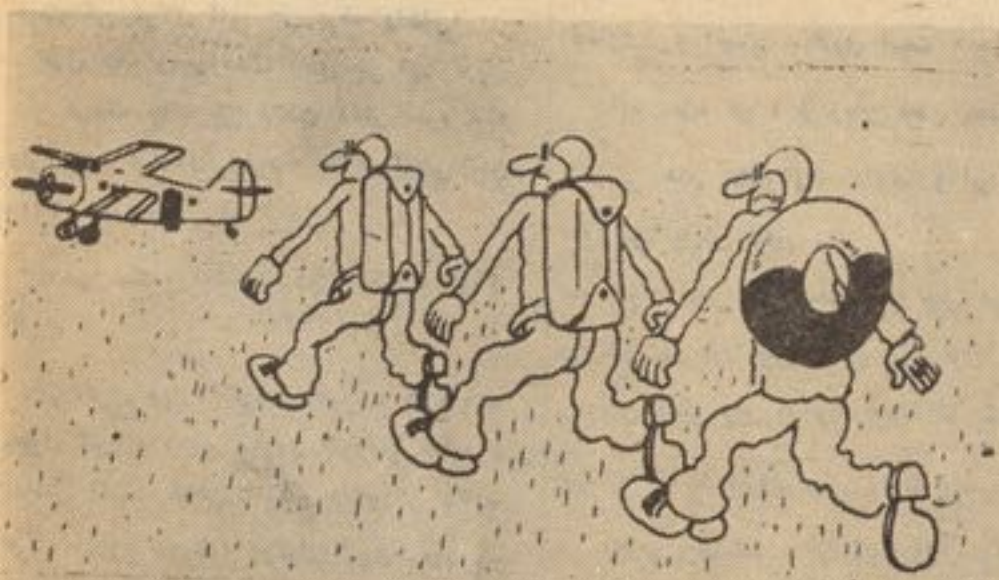
انسان حیوان شوخ طبعی

((برگسون)) همچنین از داستان پیرزنی می گوید که در بستر مرگ افتاده و در کتف بر بالین او نشسته بود ، آقايی در کتف گو یا غذای چاشت آش خورد و بود و شکمش مدام غرغر میکرد و گاهی هم صداهای عجیبی از او بگوش میرسید . پیرزن در حال احتضار که میدانست هر لحظه چراغ عمرش در خطر خاموش شدن است از شنیدن صدای غرغر شکم در کتف خندید او مرگ را فراموش کرده بود و تمام حواسش متوجه غرغر شکم جناب داد که بود ! ... و بلاخره هم در زیر قهقهه خنده جان سپرد ! این قصه نشان میدهد که انسان برای خندیدن به نازا حتی های خنده دیگران حتی در دم مرگ هم آمادگی کامل دارد و در حقیقت این اعمال و حالات و گفتار دیگران است که ما را می خندانند .

است .
 گروهی از زیست شناسان معتقد اند که انسان ((حیوان شوخ طبعی)) است و تنها اوست که در بین صدها هزار نوع از جانداران میتواند بخندد و به همین جهت بعضی ها انسان را ((حیوان خندان)) نام نهاده اند .
 جدی ترین آدمهای مایل اند که بخندند و آدمهای ((خنده رو)) یا خنده آفرین همیشه محبوب ترین دوست در حلقه رفقا محسوب میشوند . به همین جهت است که فراهم آوردن موجبات خنده باعث شهرت و محبوبیت میشود و هنرپیشگان کمدی بارها از زعمای کشور های مر بوطه شان افتخار گرفته اند زیرا که با ذوق و استعداد استثنائی خود بازها ملت خود را خوش نگاه کرده اند .
 ((چارلی چاپلین)) از ملکه انگلستان لقب ((سر)) عطا - لیجتا ب گرفت .

داکتور بسیار ممنون هستیم

مریضی رو به داکتر معالج خود کرد و گفت :
 - داکتر جان ... بسیار ممنونم که حس شنوايي مرا معالجه کردین ... حالا بگوید برای این معالجه چقدر پول بدهم ؟
 داکتر گفت :
 - پنجاه دالر
 مریض با صدای بلند فریاد کشید :
 - چی گفتین ... چقدر ... چهل دالر ؟
 - نی جانم ... گفتیم هفتاد دالر ...

من از آب میترسم .

غیر مسلکی لو بغار و

دوام ورکړ. نن سمو دوف دیوه ښوونکسي په توگه، او شيلينا بيرته زمونږ دکلتور قصر ته ددوو مسلکو نويه لرلوسره راسته شوه چې يوی دسولو هنر اوبلنی دښوونکي وظيفه ده. مارينا ويتوفسکايا چې په ۱۳ کلني زمونږ ستيو ته راغله او اوس کولای شي چې ددبالت دنغا ډيره مشکله برخه هم عملي کړي. مارينا اوس ځوانو هنر مندانو ته دزده کړي ورکولو دننه په غاړه لري.

ددغه گروپي هنري ډله په ډيره ښه توگه هغه څه چې دهنر ښوونکو ارزووی دندارو د پاره وړاندی کوي او دموذن بالت ننداری د خلکو دهیلو سره سم ننداره کونکو ته څرگند وي. ددغی هنري ډلې دهمو نندارو څخه چې څه موده دمخه ئی وړاندی کړی دی په لاندی ډول دی. دجرت شعر- دیوه اکت بالت د نشو ستالوویچ په مرسته، (دتلندلاره) اوداسی نوری.

تاسی په کوم پرتسیب سره دغی ستيو او دغی هنري ډلې ته ئی هنر مندان منی؟

زمونږ دستديو دروازه دهر هغه چا په منځ خلاصه ده چې ددبالت دنغا سره مینه لري او غواړی چې خپل فارغ وخت دنغا زده کولو صرف کړي.

دتيرو سلو کلونو په موده کې زمونږ دتياتر له خوا په سل گونو کسانو ته ددبالت دنغا په برخه کې زده کړه ورکړی شوی ده. مونږ په خپل دغه تياتر کې دماشومانو دنغا برخه هم لرو اوددغه کورس موده پنځه کاله ۱۲ اکل شوی.

مونږ اوس يوه نوی برخه په کار اچولی ده چې په هغه کې هر څوک او په هر عمر دهنر ښوونکي کولای شي چې برخه واخلي. ددی څخه زمونږ هدف دادی چې مونږ کولای شو هر هغه چاته چې ددبالت دهنر سره مینه ولري زده کړه ورکړو. دغه هنري کمپني اوس (۲۵۰) هنر مندان لري.

ددغی ستيو لگښتونه دچاله خوا ورکول کېږی؟

دزده کړی دپاره لگښت دهیچا په غاړه نه اچول کېږی. ذهفو پیاوړو ښوونکو دپاره د معاش لگښت ددغی فلزاتو دفابریکی دکار- گری اتحادی له خوا ورکول کېږی. مونږ یو شمیر دتهرین کوی لرو چې ددغو کولو لگښت هم دهیچا په غاړه نه دی ورکړی شوی. ددغه تياتر دپاڼیو دسامان الاتو دپاره دکلتور ی قصر له خوا دلگښت اندازه برابرېږی.

ډیر پیاوړی دبالت دهنر لو بغاری له مونږ سره دنغا په زده کړه کې مرسته کوي، اود بالثوی دتياتر پیاوړی هنر مندان زمونږ دهنري نندارو په تولید کې له مونږ سره مرسته کوي. زمونږ داکثرو نمایشونو په برخه کې پیاوړی هنر مند او دبالت ماستر لیونید باکو بسن ستر رول لوبولای دی.

(۱۷۱۵) کلونو دپاره مونږ دبالثوی دتياتر څخه ښه اخستله دبالثوی دتياتر پیاوړو هنر مندانو زمونږ سره ستره مرسته کړی ده او اکثراً مونږ دبالثوی دتياتر څخه وړیا مرستی لاپه لاسه کړی دی.

څه موده دمخه زمونږ دتياتر نوم په رسمي توگه دبالثوی دتياتر ستوری لقب غوره کړ.

بقیه صفحه ۳۹

تذکره الاولیای عطار

حلاج نسبت به حقانیت خویش یقین عجیبی دارد. یقین نه که اصلاً چیزی برتر از تعیین به او خود را حق می خواند. یعنی اودرواقع انسان رایگانه حقیقت مسلم جهان می داند.

ماحصل اندیشه او، ثبوت نقش آفریننده او این بنام تهستون شو، بیا هم انسان، و انسان سالاری است.

بیا باید تا با هم از زبان عطار بسزوم اندیشی های حلاج را بشنویم و بر گفته های خود پایان دهیم:

صد هزار آدمی گرد آمده بود. نقل است که درویشی در آن میان از او پرسید: عشق چیست؟ پس دیگر روز او را بیردند تا بکشند.

چيست؟ گفت: امروز بینی و فردا و پس فردا آن روزش بکشند. و دیگر روز سوختند و سوم روزش بریاد دادند. یعنی عشق این است.

پس در راه که می رفت، می خرامید، دست گفتند:

اندازان و عیار وار میرفت با سیزده بند گران که این خرامیدن از چیست؟ گفت: زیرا که به نحرگاه می روم.

چون به زیر دارش بردند. به باب الطاق بوسه بر داد و پای برنرد بان نهاد. گفتند: حال چیست گفت: معراج مردان سردار است پس شبلی در مقابله او بایستاد و گفت: ما التصوف یا حلاج؟ گفت: کمترین اینست که می بینی. گفت بلند تر کدام است؟ گفت تو را بدان راه نیست.

پس بردار شد و هر کس سنگی می انداختند پس دستش جدا کردن، خنده بزد. دودست بریده خون آلود بر روی درمالید و روی وساعد را خون آلود کردن گفتند چرا کردی؟ گفت: خون بسیار از من رفت. دانم که رویم زرد شده باشد. شما پندارید که زردی روی من از ترس است. خون در روی هالیم تادر چشم شما سرخ روی باشم که چگونه مردان خون ایشان است.

تجارب و آموزش

۱- آیا بزرگان خانوادها آما- دگی لازم را برای حل مشکل دارند؟

۲- آیا بزرگان به قدر کافی منصف هستند؟

۳- آیا مطرح کردن مسایلی خانوادگی موجب کدورت همسر نمی شود؟

۴- علاوه بر اینها، بسا او- قات زن و شوهر، از اینکه مشکلات خود را با کسان دیگر در میان می گذارند، احساس شرمساری نمی کنند و یا اینکه دخالت افراد و اشخاص دیگر و وضع را بدتر نمی کند؟

زندگی خانوادگی در هر قدم و در هر لحظه از خود خواسته های دارد و مقتضیات که اگر هو شیوا رانه و خرد مندانه به آن برخورد نشود هر آن مشکلی بر مشکلات قبلی افزود می گرداند. زن و شوهر با تجربه و آگاه می توانند از آغاز مشکلات را نادیده گیرند و با مفا همه و به غرض داد- شتن زندگی شاد و مسعود و بسه منظور زندگی مشترک، هدف مشترک و خانواده مشترک با همه قضایا بر خورد منطقی و عاقلانه داشته باشند. می شود به این خانوادها- خا- نواده پیروز مند نام داد.

بقیه صفحه ۲۸

ورزش های ملی

وطني)) بنام اینکه ((بنی آدم اعضای یکدیگرند)) در محضر ورزشکاران سراسر جهان، خاصاً آنانیکه با شمول خویش در المپیا بین المللی ۱۹۸۰ ما سکو با گردن فرازی و پیروزی کامل و چشمگیر، افتخارات عظیم معنوی را برای هموطنان و هموعان خویش کسب میکنند، از صمیم قلب اهداء میکنم.

نشر این کتاب مفید و ارزنده را به مؤلف و ناشر تبریک میگویم و در انتظار کارهای تازه تر و کاملتر در زمینه مسایل مربوط به فرهنگ عامه میباشیم.

تپهر

در حاشیه اعلامیه، ج، د، ۱۰ :

از راهی که برگزیده ایم برو نمی گردیم

های استعمار، ارتجاع و امپریالیزم را هما نظوریکه تا حال با دادن جواب دندان شکن نقش بسر آب ساخته اند، با پایمردی و دلیری باز هم نقش بر آب خواهند ساخت.

ولی حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان همان طوریکه در اعلامیه تاریخی چار دهم می سال ۱۹۸۰ اعلام داشته است آماده و حاضر است که مطابق به متن همان اعلامیه و همان موضع گیری صاد قانه با ممالک همسایه به مذاکره نشسته و در جهت حل مسایل مربوط و رفع تشنجات در منطقه مفاهمه و مذاکره نماید. حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان عقیده مند است که کشور های ذیدخل به عنوان ابراز حسن نیت فعالیت های ضد افغانی شانرا متوقف و راه مفاهمه و مذاکره را باز نمایند.

مردم افغانستان و حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان عقیده مند است که صلح و امنیت کامل زمانی در منطقه کاملاً اعاده خواهد شد که روابط نیک حسن هم جواری بین کشور های منطبقه بر قرار شود. این موضوع جواب گوی مصالح کشور ها و خلق های منطقه ما می باشد. زنده باد صلح در جهان و منطقه ما.

مدیر مسوول: راحله راسخ خرمی
 معاون: محمد زمان نیکسرای
 آمر چاپ: علی محمد عثمانزاده
 آدرس: انصاری واپ- جوار ریاست
 مطابع دولتی - کابل
 تیلفون مدیر مسوول: ۲۶۸۴۹
 تیلفون ارتباطی دفتر: ۲۱
 تیلفون توزیع و شکایات: ۲۶۸۵۹

دولتی مطبعه

و فعالیت متمر کار اجتماعی به آنها بخاطر رفاهیت وطن محبوب مانا، این خواهد شد. حکومت به تاسی از اصول اساسی ج، د، ۱۰ یکبار دیگر تضمین می کند که برای کوچی ها، قبایل و مالداران نه تنها استفاده مجانی از چراگاهها بشکل عادلانه مهیا ساخته می شوند بلکه حق حرکت آزاد آنها در کشور تاکید می گردد. . . . تحولات مثبتی که در کشور در دست انجام است و برگشت روز افزون افغانهای خارج از وطن، موجبات خشم محافظان ارتجاعی و امپریالیستی را فراهم نموده است. . . .))

ارتجاع و امپریالیزم بادیستاری همقطاران ارتجاعی و عقب گسرای خود از همان نخستین روز های پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیک آور در صدد آن بوده اند تا با ابراه انداختن موانع و دسایس سد راه انقلاب مردم افغانستان شوند. این تلاش های مذبو حانه بخصوص پس از پیروزی مرحله نوین انقلاب آور ابعاد وسیع تری یافت ولی آن خیره سران، آن دشمنان واقعی پیشرفت بشریت با این اعمال خویس چینی می پنداشتند و می پندارند که می توانند با ابراه انداختن دسایس و توطئه ها و ارتکاب اعمال وحشیانه و خلاف کرامت انسانی مردم آزاده افغانستان را از راهی که انتخاب نموده اند برمی گردانند؟! و کسی مردم زحمتکش افغانستان که سالها زیر بار ظلم و ستم و استبداد و استثمار رنج برده، حاصل کارشرا فرا عده یسی از مفت خواران وابسته به امپریالیزم ر بوده بودند، هرگز از راهی که انتخاب نموده اند راه انقلاب راه اعمار وطن، راه شکوفان ساختن وطن، راه پیروزی خلق برخواهند گشت و همه دسایس و توطئه

دستخوش پی کردها و آزار امین این جاسوس و سفاک نامدار، شده بودند، فریب دهند، ولی پس از پیروزی مرحله نوین و تکاملی انقلاب آور و استقرار روز به روز اوضاع در وطن عودت دسته جمعی هزاران هموطن فریب خورده و فراری ظلم امین و باند جنایتکارش یکی دیگر از نمود های پشتیبانی مردم از انقلاب و عکذا اطمینان آنها به آینده و به حیات بهروز فردا میباشد که باز گشت ده ها هزار نفر از ساکنین روستا ها و شهر های وطن و ادامه این پروسه موید روشن و گویای دیگری است از وحدت دولت و مردم و اطمینان و اتکای مردم به سیاست حزب دموکراتیک خلق افغانستان و حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان.

حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان بخصوص پس از پیروزی مرحله نوین و تکاملی انقلاب آور بطور مستمر آغوش وطن را برای پذیرش آن عده از هموطنان شریف ما که فریفته تبلیغات سوء و دروغین و دور از واقعیت دشمنان انقلاب شده اند و تا هنوز در خارج از کشور باقی ماند هاند، صمیمانه و صادقانه باز گذاشته است عفو عمومی آن عده از هموطنان ماکه تا هنوز در خارج مانده اند و دست شان بخون پاک هموطنان بی گناه و زحمتکش ما آلوده نشده. یکبار دیگر از طرف حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان طی اعلامیه تاریخی ۲۷ جدی ۱۳۵۹ موكسد گردید.

درین اعلامیه در جمله چنین گفته می شود: . . . حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان با اعلان آمادگی برای پذیرفتن افغانهای خارج از کشور خاطر نشان می کند که تمام شرایط لازم زندگی آبرومند

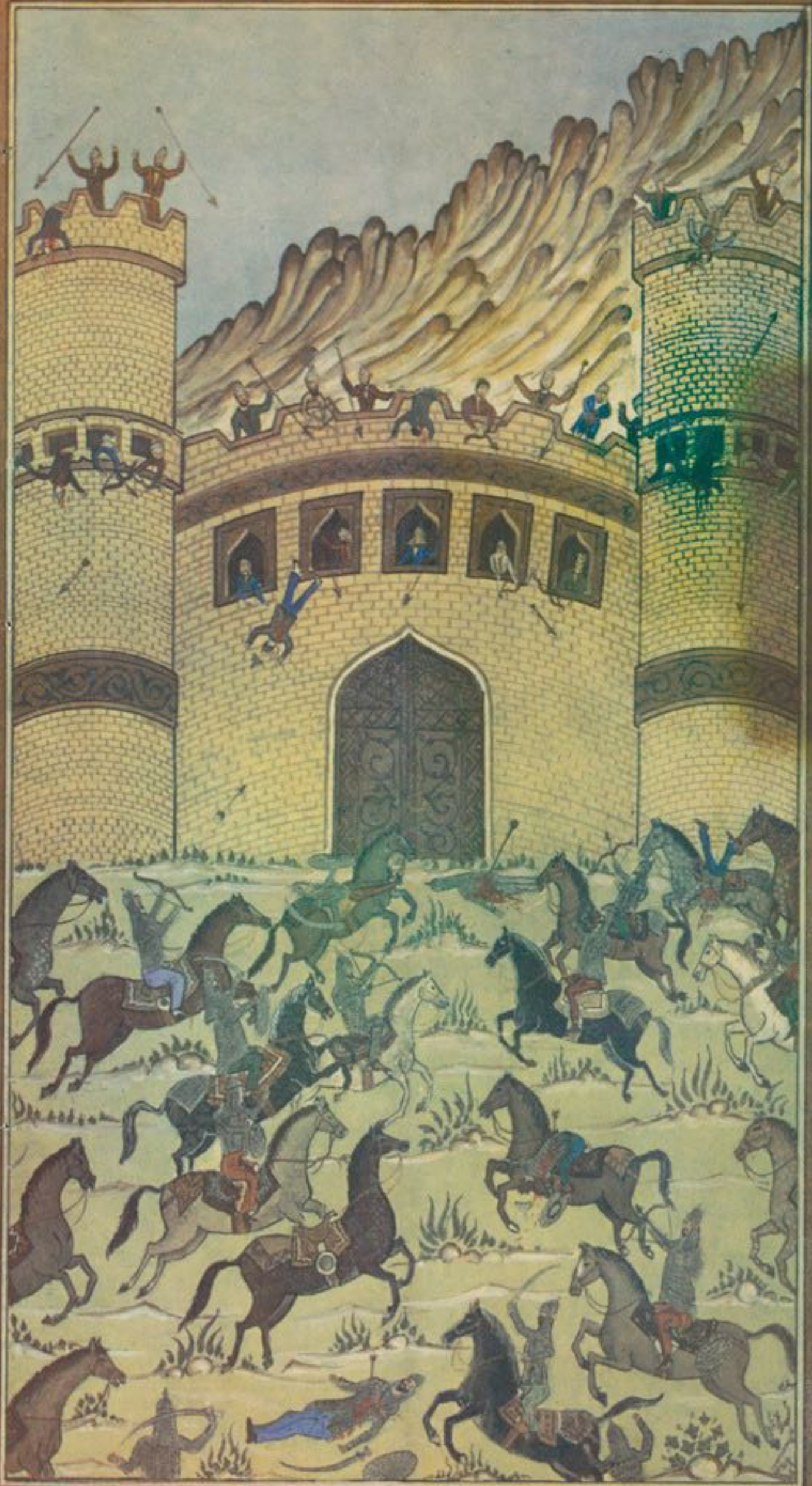
تحولات مثبت و دموکراتیکی که با پیروزی مرحله نوین و تکاملی انقلاب آور در وطن ما ابراه افتاده است عملاً از طرف توده های ملیونی مردم با ابعاد روز تا روز گسترده تر مورد تأیید و پشتیبانی قرار می گیرد. این تأیید و پشتیبانی از درک و احساس مردم مناشی شده است چه مردم زحمتکش و شریف ما بخوبی در عمل دیدند که دولت مردمی شان هر آنچه می گویند و وعده می دهد در معرض عمل قرار می دهد.

تأیید، دفاع و پشتیبانی مردم عکذا متضمن تحکیم هرچه بیشتر نهاد حکومت مردمی و دموکراتیک افغانستان، انکشاف اقتصاد دی بنفع مردم و در جهت ارتقای سطح حیاتی زحمتکشان و تعمیم نظم عامه و مراعات همه جانبه و دقیق قانون نیز می باشد.

پشتیبانی مردم از سیاست حزب دموکراتیک خلق افغانستان و دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان ضمن ملاقات های ببارک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان، رئیس شورای انقلابی و صدراعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان بسا نمایندگان اقوام و ملیت های مختلفه مردم که از نقاط مختلف کشور برای این منظور آمده بودند، بخوبی نمودار گشت.

با پیروزی انقلاب آور و عکذا مرحله نوین و تکاملی آن، مفت خواران و مرتجعین چون ساحه را بر خود تنگ دیدند بسد ستیاری امپریالیزم و ارتجاع منطبقه بنای قرار را گذاشته و در حاشیه جنوبی شرقی و غربی سرحدات کشور ما مستقر شدند، آنها توانستند عده ای از هموطنان شریف ما را که

در روزی که سلطان اورانگزیب
 به شکار می رفت در آن روز
 در آن روز که سلطان اورانگزیب
 به شکار می رفت در آن روز

هنرمیناتورسی، ترکیبی از زیبایی و نازک خیالی و مخلوطی از رنگهاست که اعجاب انگیز است.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**